

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี:
กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
The Factors Influencing CSR Reporting In Annual Report:
A Case Study of Companies of the Stock Exchange of Thailand (SET)

นฤมล สิทธีเดช

Nalumon Sittidate

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Accountancy

Prince of Songkla University

2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี:
กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ผู้เขียน นางสาวนฤมล สิทธิเดช
สาขาวิชา การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.จิราภา ชาลาธราวัฒน์)

.....กรรมการ
(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

.....กรรมการ
(ดร.กุลวดี ลิ้มอุสัน โน)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ลงชื่อ.....

(นางสาวนฤมล สิทธิเดช)

นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาวนฤมล สีทธิเดช)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี: กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ผู้เขียน	นางสาวนฤมล สิริทิวะ
สาขาวิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขอบเขต ลักษณะและปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทดสอบความแตกต่างของปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การศึกษานี้ใช้รายงานประจำปี พ.ศ. 2554 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อศึกษาการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ จำนวน 220 บริษัท โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาด้วยวิธีการนับคำเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยวิธี Independent T-test และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

การศึกษพบว่าบริษัทจำนวน 211 บริษัท (ร้อยละ 96) มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี และมีปริมาณค่าเปิดเผยข้อมูลเฉลี่ย 1,737.45 คำต่อบริษัท โดยพบว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงานมีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด ซึ่งหัวข้อด้านแรงงานเป็นหัวข้อที่ได้รับการรายงานมากที่สุดในรายงานประจำปี การศึกษาในครั้งนี้ยังพบความแตกต่างของปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีระหว่างบริษัทภาครัฐและภาคเอกชน บริษัทที่ใช้บริการการสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชี Big4 และ Non-big 4 บริษัทที่มีการจัดทำและไม่จัดทำมาตรฐาน ISO14001 และบริษัทที่ได้รับรางวัลจดทะเบียนดีเด่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและบริษัทที่ไม่ได้รับรางวัล นอกจากนี้ยัง

พบว่าปัจจัยด้านลักษณะของอุตสาหกรรม ประเภทสำนักงานสอบบัญชี และการจัดทำมาตรฐาน ISO14001 มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของกิจการ

Thesis Title	The Factors Influencing CSR Reporting In Annual Report: A Case Study of Companies of the Stock Exchange of Thailand (SET)
Author	Miss. Nalumon Sittidate
Major Program	Master of Accountancy
Academic Year	2012

ABSTRACT

This study aims to investigate the extent, type, and amount of corporate social responsibility reporting (CSRR) in annual reports of listed companies in the Stock Exchange of Thailand (SET), to test whether there are differences about the amount of CSRR in annual reports, and to examine the factors influencing CSRR in annual reports of listed companies in SET.

For the study method, annual reports in 2011 were used to collect CSRR from 220 Thai listed companies. Content analysis by word count was used to count the amount of CSRR. Moreover, Descriptive Analysis, Independent Sample T-test, and Multiple Regression Analysis were used to analyze data.

The findings indicate that out of 220 companies, 221 companies (96 percent) have CSRR in their annual reports. The amount of CSRR in annual reports is averagely provided 1737.45 words. Companies in resource industry are the highest CSRR in SET. Moreover, the most common topic of CSRR is labor topic. This study also finds that there are differences about the amount of CSRR between government and private companies, big 4 and non-big 4 auditors, have and have no ISO14001, and have and have no corporate social responsibility awards. To test a relationship between independent and dependent variables, this study finds that type of industry, type of auditor, and ISO14001 equipment influence the amount of CSRR in annual reports of listed companies in SET.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
ABSTRACT	(7)
กิตติกรรมประกาศ	(8)
สารบัญ	(9)
สารบัญตาราง	(12)
สารบัญภาพ	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์งานวิจัย	4
1.3 คำถามวิจัย	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.4.1 ประโยชน์ในทางปฏิบัติ	5
1.4.1 ประโยชน์ในทางทฤษฎี	5
1.5 กรอบแนวคิดงานวิจัย	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 ความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ	9
2.1.1 ความเป็นมาของความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ	9
2.1.2 ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ	11
2.1.3 ประโยชน์ของความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ	12
2.1.4 ประเภทของความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ	13
2.1.5 แนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ	16
2.1.6 การจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ	19

สารบัญ (ต่อ)

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	22
2.2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสีย	22
2.2.2 ทฤษฎีองค์การ	23
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	31
3.1 สมมติฐานงานวิจัย	31
3.2 ประชากรและขนาดตัวอย่าง	40
3.2.1 สูตรของ ทาโร ยามาเน่	42
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
3.3.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	44
3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	45
3.3.3 แบบเก็บข้อมูลการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ของบริษัท	46
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	55
3.4.1 สถิติเชิงพรรณนา	55
3.4.2 สถิติเชิงอนุมาน	55
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
4.1 ขอบเขต ลักษณะและปริมาณของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมใน รายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	59
4.2 ความแตกต่างของปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงาน ประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	83
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	87
4.4 สรุปผลการศึกษา	94

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	98
5.1 บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา	99
5.1.1 อะไรคือ ขอบเขต ลักษณะและปริมาณของการรายงานความรับผิดชอบ ต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย	99
5.1.2 มีความแตกต่างของปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม หรือไม่ หากมีความแตกต่างอย่างไร	102
5.1.3 ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมใน รายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	105
5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	109
5.3 ข้อจำกัดในการศึกษา	110
5.4 ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต	111
บรรณานุกรม	113
ภาคผนวก	121
ภาคผนวก ก. รายชื่อบริษัทที่ใช้ในการศึกษา	122
ภาคผนวก ข. แบบเก็บข้อมูลการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อ สังคมของบริษัท	131
ประวัติผู้เขียน	135

สารบัญญัตินี้

ตารางที่		หน้า
3.1	ประเภทของอุตสาหกรรมซึ่งแยกตามผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	35
3.2	จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	41
3.3	จำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	44
4.1	จำนวนบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลและไม่เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท	60
4.2	การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทแยกตามกลุ่มของอุตสาหกรรม	65
4.3	การเปิดเผยข้อมูลตามหัวข้อด้านแรงงานแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	69
4.4	การเปิดเผยข้อมูลตามหัวข้อด้านผู้บริโภคแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	73
4.5	การเปิดเผยข้อมูลตามหัวข้อด้านสิ่งแวดล้อมแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	75
4.6	การเปิดเผยข้อมูลตามหัวข้อด้านสังคมและชุมชนแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	79
4.7	การเปิดเผยข้อมูลตามหัวข้อด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมแยกตามกลุ่ม	81
4.8	การทดสอบ Independent Sample T-test	85
4.9	การทดสอบหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation)	87
4.10	การทดสอบ ANOVA	88
4.11	การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ	91
4.12	แสดงผลทดสอบสมมติฐานตัวแปรแต่ละปัจจัย	93
4.13	สรุปผลการศึกษา	95

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา	6
2.1	พีระมิดซีเอสอาร์	14
4.1	แผนภูมิวงกลมแสดงสัดส่วนจำนวนบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	61
4.2	แผนภูมิวงกลมแสดงสัดส่วนจำนวนบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	63
4.3	แผนภูมิแท่งแสดงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละด้านแยกตามประเภทของอุตสาหกรรม	66

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและปัญหางานวิจัย

ในอดีตประเทศไทยเป็นประเทศที่อยู่ในภาคเกษตรกรรม ประชาชนทั่วไปจะปลูกข้าว ทำนา ทำการเพาะปลูกผักผลไม้ ยางพารา เพาะเลี้ยงสัตว์เป็นส่วนใหญ่ การค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าจึงเป็นสินค้าเกษตร จนกระทั่งในปัจจุบันประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแบบเปิดที่ติดต่อทำการผลิตซื้อขายและให้บริการกับประเทศเพื่อนบ้าน การค้าระหว่างประเทศจึงมีบทบาทสำคัญ ในฐานะกลไกการพัฒนาและนำความเจริญรุ่งเรืองรวมทั้งยังมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการผลักดันพัฒนาให้ประเทศไทยเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม และการพัฒนาในด้านต่างๆตามมา ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี การพัฒนาทางด้านสังคมและการพัฒนาทางด้านที่อยู่อาศัย เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้วิถีชีวิตของคนในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อในทางที่ดีและทางที่ไม่ดีต่อประเทศไทย ผลกระทบในทางที่ดี คือ ภาคอุตสาหกรรมก่อให้เกิดการสร้างงานแก่คนในชุมชนและคนต่างจังหวัด ส่งผลให้ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมและทำให้เศรษฐกิจในประเทศไทยเกิดการพัฒนา แต่ในทางกลับกันภาคอุตสาหกรรมก็เป็นต้นเหตุของปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมหลายๆด้าน เช่น การสร้างเขตนิกมอุตสาหกรรมในหลายๆพื้นที่จะมีการตัดไม้ทำลายป่า ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม ยกตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ภัยพิบัติน้ำท่วมที่นิคมอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ภาคกลาง เนื่องมาจากการตั้งโรงงานในพื้นที่ราบลุ่มซึ่งเป็นพื้นที่รับน้ำจากทางภาคเหนือและภาคอีสาน ก่อนที่จะลงสู่ภาคกลางและออกไปสู่ทะเล และปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาสำคัญอีกอย่างคือ ปัญหาการจัดการมลภาวะ ตัวอย่างเช่น มลภาวะน้ำเสียที่ปล่อยออกจากโรงงาน มลภาวะทางเสียง มลภาวะทางกลิ่น ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมรอบด้านทั้งสิ้น นอกจากนี้ปัญหาล้างแ้วลที่นำเป็นกังวลแล้ว ปัญหาอีกด้านที่เกิดจากการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม คือ ปัญหาสังคมที่เกิดจากการ

อพยพของแรงงานจากต่างจังหวัดเข้าสู่เขตพื้นที่ภาคอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดปัญหาแรงงานอพยพเข้าสู่เมือง เกิดความแออัดในพื้นที่ในชุมชน คุณภาพชีวิตของคนในเมืองใหญ่ต่ำกว่าคนที่อยู่ต่างจังหวัด เกิดปัญหาการทิ้งไร่นาพืชสวนทำให้ภาคเกษตรกรรมในประเทศไทยลดลงจำนวนมาก ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้กิจการหันมาดูแลเอาใจใส่ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เนื่องจากกิจการต่างตระหนักถึงผลกระทบอันเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากร โดยปราศจากการดูแลอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรอย่างรุนแรง

จากการที่กิจการตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลให้หลายกิจการได้นำเอาแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมมาปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นกิจการเหล่านั้นจะส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม และอีกสาเหตุสำคัญที่ทำให้กิจการหันมานำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมมาปฏิบัติดีนั้นเนื่องจากการปรับเปลี่ยนกติกากฎเกณฑ์ที่กำหนดให้ธุรกิจดำเนินการค้าโดยมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมและต่อต้านธุรกิจที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ยกตัวอย่างเช่น ธุรกิจที่มีการใช้แรงงานเด็ก ธุรกิจที่ก่อให้เกิดมลภาวะแก่สิ่งแวดล้อม เป็นต้น การปรับเปลี่ยนกติกาดังกล่าว เป็นสาเหตุให้ธุรกิจในประเทศไทยเริ่มมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเริ่มแรกธุรกิจที่จัดทำโดยส่วนใหญ่เป็นธุรกิจที่มีการส่งออกระหว่างประเทศ ต่อมาได้มีการกำหนดให้ธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยควรจัดทำรายงานตามความรับผิดชอบต่อสังคม การเปิดเผยข้อมูลของธุรกิจจึงมิใช่การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป แต่มีการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเลขด้วยโดยการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมดังกล่าว กิจการเองก็มีสื่อต่างๆมากมายให้กิจการเลือกที่จะทำการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว เช่น การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท เว็บไซต์ของบริษัท รายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน รายงาน 56-1 จดหมายถึงผู้มีส่วนได้เสียแต่อย่างไรก็ตามสื่อที่ได้รับความนิยมในการเปิดเผยข้อมูลของธุรกิจมากที่สุดก็คือ รายงานประจำปี เพราะถือว่าเป็นรายงานที่กฎหมายกำหนดให้กิจการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้มีส่วนได้เสียของตน (มัทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555)

อย่างไรก็ตามความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนใหญ่เกิดขึ้นในประเทศที่พัฒนาแล้ว ยกตัวอย่างเช่น ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ นิวซีแลนด์และญี่ปุ่น (Kolk et al, 2001) โดยประเทศเหล่านี้มีการวางแผนนโยบายด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้ธุรกิจในทุกกลุ่ม อุตสาหกรรมจะต้องใส่ใจและต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัท ไม่ว่าจะเป็นการกระทำตามที่กฎหมายกำหนดหรือเป็นการกระทำโดยสมัครใจ แต่ในประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่งเข้ามามีบทบาทในการดำเนินธุรกิจได้ไม่นาน การกำหนดนโยบายด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจยังขาดความเข้าใจและขาดการนำเอาแนวทาง นั้นมาปฏิบัติอย่างแท้จริง อีกทั้งการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการยังไม่มีรูปแบบ ของการรายงานกำหนดไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งการศึกษาเรื่องของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ในประเทศไทยยังมีไม่มาก งานวิจัยที่ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อ สังคมของกิจการในประเทศไทยยังมีอยู่น้อยด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงรูปแบบ ลักษณะ ขอบเขตและปริมาณของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและศึกษาถึงปัจจัยที่คาดว่าอิทธิพลต่อการรายงานความ รับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของกิจการ โดยผู้วิจัยมองว่าการศึกษาในครั้งนี้ประเภท อุตสาหกรรมที่ต่างกันย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อีกทั้งการศึกษาในครั้งนี้ ยังเป็นแนวทางให้ผู้ใช้ข้อมูลได้ตระหนักถึงความแตกต่างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูล นอกจากนี้เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถใช้ข้อมูลเหล่านั้นประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์งานวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาขอบเขต ลักษณะและปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- (2) เพื่อทดสอบความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.3 คำถามวิจัย

- 1) อะไรคือขอบเขตลักษณะและปริมาณของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 2) มีความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมหรือไม่ หากมีพบว่ามีแตกต่างอย่างไร
- 3) ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีกรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ศึกษาได้แบ่งประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับออกเป็น 2 ด้าน ด้วยกันคือ ประโยชน์ด้านการปฏิบัติและประโยชน์ทางด้านทฤษฎี

1.4.1 ประโยชน์ในทางปฏิบัติ

- 1) ทำให้ทราบถึงขอบเขต ลักษณะและปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี ซึ่งจะช่วยให้กิจการอื่นนำไปเป็นแนวทางในการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมได้
- 2) ทำให้ทราบว่าปัจจัยตัวใดมีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อช่วยให้กิจการสามารถนำปัจจัยเหล่านี้ไปวางแผนและปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่อไปในอนาคต
- 3) เป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายในด้านการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการในประเทศไทย
- 4) เป็นข้อมูลให้แก่ นักลงทุน ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ สามารถนำมาเป็นตัวกำหนดเพื่อช่วยในการตัดสินใจลงทุนในกิจการนั้น

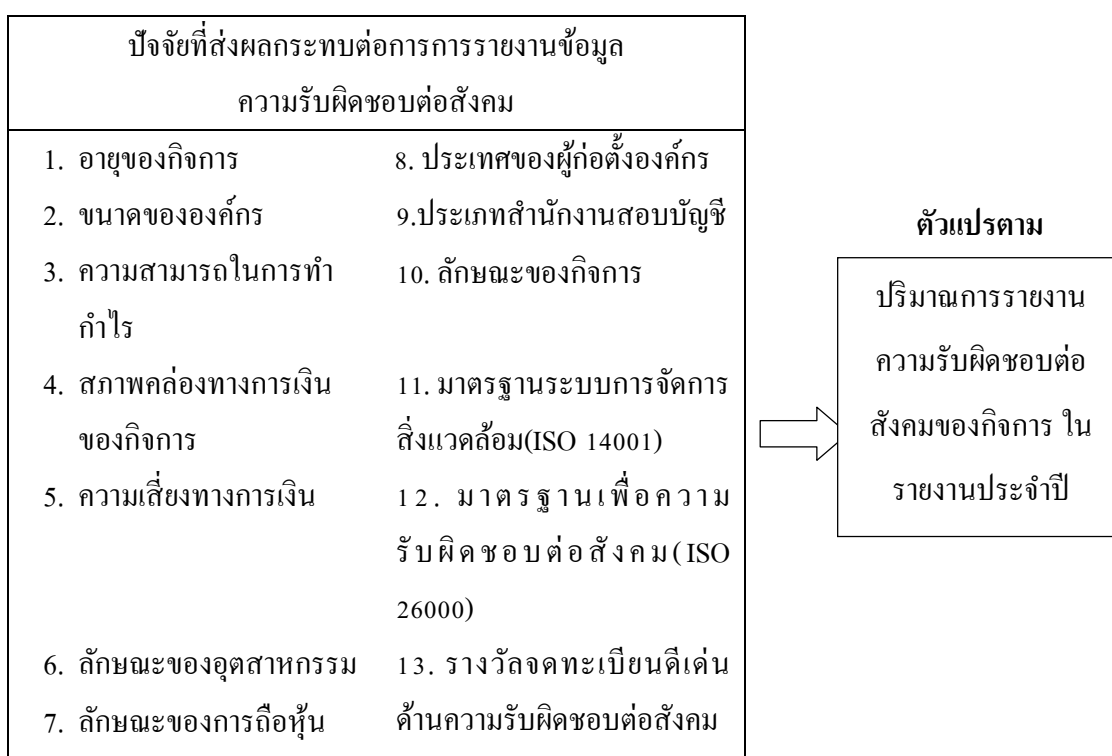
1.4.2 ประโยชน์ในทางทฤษฎี

- 1) เป็นประโยชน์ในการทดสอบทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมว่าสามารถอธิบายเหตุการณ์หรือสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้จริงในประเทศไทยกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยได้หรือไม่
- 2) ใช้เป็นฐานข้อมูลให้แก่ นักวิจัยและผู้สนใจในอนาคต รวมทั้งเป็นประโยชน์ให้แก่ นักวิจัยที่จะขยายขอบเขตของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.5 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึง ขอบเขต ลักษณะและปริมาณของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยรวมทั้งศึกษาถึงความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม

ตัวแปรอิสระ

รูปภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1) ความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ (Corporate Social Responsibility: CSR) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กรภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับใกล้และระดับโลกเพื่อที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข(สถาบันไทยพัฒนา, 2552)
- 2) รายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ (Corporate Social Responsibility Report: CSRR) หมายถึง การจัดทำรายงานเพื่อแสดงถึงกิจกรรมต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบ (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2555)
- 3) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand: SET) คือ ตลาดสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน โดยทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการระบบการซื้อขาย หลักทรัพย์ บริการเกี่ยวกับการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์รับฝากหลักทรัพย์ เป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์และกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยซึ่งมีคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์อำนวยการ(ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554)
- 4) รายงานประจำปี (Annual Reports)คือรายงานแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการ รวมทั้งเป็นการรายงานทิศทางและนโยบายในการดำเนินงานในอนาคตให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลได้ทราบ ซึ่งถูกจัดทำโดยฝ่ายบริหารของกิจการและนำเสนอในสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชีเพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(พฤกษา ฟิงจิตต์ประไพ, 2551)

- 5) ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory) หมายถึง การจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร โดยพิจารณาถึงความต้องการ ความสนใจและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายและการดำเนินงานของกิจการเพราะการที่กิจการจะเจริญก้าวหน้าและล่มสลายถือเป็นความชอบธรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกิจการเป็นผู้กำหนดนั่นเอง (อนันตชัย ชูประดม, 2550)
- 6) ทฤษฎีองค์การ (Institutional Theory) หมายถึง การอธิบายพฤติกรรมที่ลอกเลียนแบบกันระหว่างองค์กรเพื่อความอยู่รอดหรือเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม(ทิพย์วรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2554)
- 7) การวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) คือ เทคนิคการวิจัยเพื่อแยกแยะแจกแจงเนื้อหาอย่างมีหลักเกณฑ์และมีระบบเป็นวิธีที่นักวิจัยใช้พิจารณาการติดต่อสื่อสารทางสังคมของมนุษย์ ที่มีการเขียนเป็นเอกสารหรือการติดต่อสื่อสารแบบใช้ถ้อยคำภาษาซึ่งมักเป็นคำนิยามกว้างๆ (นิตยา วงศ์กันันท์ วัฒนา, 2547)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนหัวข้อแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อยๆ ดังนี้ คือ แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ ซึ่งจะประกอบไปด้วย ความเป็นมา ความสำคัญ ความหมาย ประโยชน์ของความรับผิดชอบต่อสังคม ประเภทของความรับผิดชอบต่อสังคม ของกิจการ แนวการปฏิบัติของความรับผิดชอบต่อสังคมและหัวข้อแนวทางในการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ ในส่วนของทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะอธิบายถึงทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้อธิบายในการศึกษาครั้งนี้

2.1 ความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ(Corporate Social Responsibility -CSR)

2.1.1ความเป็นมาของความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ

แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมในปัจจุบันพัฒนามาจากหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีขององค์กร โดยกิจการจะต้องพิจารณาถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกเหนือจากเจ้าของและผู้ถือหุ้นของกิจการ และเนื่องด้วยการดำเนินงานตามการพัฒนาเศรษฐกิจของกิจการโดยมองข้ามผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมแล้ว กระแสความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมจึงเกิดขึ้นและมีการพัฒนามาเรื่อยๆ ดังนี้

กระแสความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับนานาชาติ เริ่มขึ้นเมื่อมีการประชุม United Nations World Summit for Social Development ในปี ค.ศ. 1995 ที่ โคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์กซึ่งสาระสำคัญของการประชุมมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กันไป โดยเฉพาะประเด็นเรื่องแรงงานซึ่งควรได้รับการจ้างงานเต็มอัตรามีการพัฒนาคุณภาพชีวิตพนักงานตามกฎหมายขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (International Labor Organization) ต่อมาในปีค.ศ.1996ผลจากการประชุมRio Summit นำมาสู่การเกิดมาตรฐาน ISO 14000 ซึ่งมุ่งเน้นด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและเกิดมาตรฐาน ISO 9001 ซึ่งเน้นด้านสิทธิและสวัสดิการแรงงาน ในปี ค.ศ.1999ผู้คนเริ่มให้ความสนใจ

ประเด็นเรื่องซีเอสอาร์เป็นอย่างมาก โดยมีการประชุมWorld Economic Forumนำโดยนายโคฟี อันนัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ร่วมกับ 5 หน่วยงานของ UN (ILO, UNDP, UNEP, UNCHR, UNIDO) และภาคธุรกิจร่วมกันออก “UN Global Compact” หรือหลัก 9 ประการเพื่อภาคธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจข้ามชาติซึ่งหลักการทั้ง 9 ข้อได้รวมเอาแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ สิทธิมนุษยชนสิทธิแรงงานการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมที่กระจัดกระจายจากหลายๆ แนวคิดเข้าด้วยกันเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการทำซีเอสอาร์ขององค์กรธุรกิจที่ชัดเจนที่สุดต่อมาหน่วยงานOECD จึงได้ปรับแผนการดำเนินงานในกลุ่มประเทศสมาชิกของตนให้สอดคล้องกับ “UN Global Compact” ต่อมาในปี ค.ศ. 2010 จากการประชุมที่เมืองควิเบก ประเทศแคนาดา มีการกำหนดมาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ISO 26000 ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นมาตรฐานกลางที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก(ประชาชาติธุรกิจ, 2555)

ส่วนกระแสความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทย ความรับผิดชอบต่อสังคมยังถือว่าเป็นเรื่องที่ใหม่ เพราะเพิ่งจะเข้ามาในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมา โดยหลายกิจการจัดทำซีเอสอาร์เพื่อแสดงถึงความเป็นบริษัทที่มีธรรมาภิบาล ในขณะที่อีกหลายๆ กิจการจัดทำเพราะถูกบีบบังคับจากการแข่งขันทางเศรษฐกิจโลกและเพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประเทศไทย (สถาบันไทยพัฒน์, 2552)

ซีเอสอาร์ในประเทศไทย ณ ปัจจุบัน จึงทำหน้าที่เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ทำให้ลูกค้าเกิดความจงรักภักดีในตราสินค้า (Brand Royalty) หรือเป็นการทำ “การตลาดทางสังคม (Societal Marketing)” โดยเหตุการณ์ที่สามารถนำมาอธิบายได้ชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น ผลพวงจากเหตุการณ์อุทกภัยในปี พ.ศ.2554การตลาดทางสังคมถูกนำมาใช้เต็มเต็มเป่าประสงค์ทางธุรกิจซึ่งมีความแตกต่างจากการตลาดเพื่อสังคม หรือ Social Marketing ที่มุ่งตอบสนองเป้าประสงค์ทางสังคม แต่การตลาดทางสังคม เป็นการใช้ประเด็นทางสังคมหรือความรับผิดชอบต่อสังคมมาออกแบบกลยุทธ์การตลาดที่หวังผลในเชิงพาณิชย์ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อองค์กร พร้อมกับการคำนึงถึงประโยชน์ที่มีต่อลูกค้ากลุ่มเป้าหมายให้ได้รับความพึงพอใจในสินค้าบริการและส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้บริโภคในระยะยาวเช่นการเปลี่ยนรูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับความต้องการในช่วงเวลาของ

การฟื้นตัว การจัดหาสินค้าและบริการมาจัดจำหน่ายตามกำลังซื้อหรือการให้ส่วนลดพิเศษ เป็นต้นหรืออาจดูได้จากการใช้จิตสำนึกด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นตัวเดินเรื่องแทนการนำเสนอสินค้าหรือบริการตามปกติ (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2555)

2.1.2 ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ

ความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการหรือซีเอสอาร์นั้น เป็นแนวคิดที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสังคมใกล้และสังคมไกล เนื่องจากปัจจุบันกิจการไม่ได้มุ่งเน้นแสวงหาผลกำไรจากการดำเนินงานเพียงอย่างเดียวแต่กิจการคาดหวังที่จะให้ตนเองเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainability Development) ซึ่งการที่กิจการใดกิจการหนึ่งจะเจริญเติบโตได้นั้น ต้องมาจากการพัฒนากิจการให้มีความ “เก่ง” และในขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนากิจการของตนเองให้มีความ “ดี” อยู่ในตัวด้วยกัน จึงจะทำให้กิจการเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (อนันตชัย ชูประดม, 2550) การทำซีเอสอาร์จึงเป็นเรื่องของการที่กิจการจะต้องตอบสนองต่อประเด็นเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมโดยมุ่งหวังการให้ประโยชน์กับคนในชุมชนและการให้เพื่อสังคมโดยที่ไม่หวังผลตอบแทน (พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, 2553)

ดังนั้นหากจะกล่าวถึงความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมในปัจจุบันแล้วได้มีผู้วิจัยและนักวิชาการกำหนดความหมายไว้หลายท่าน ซึ่งสรุปความหมายของแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมได้ดังต่อไปนี้ ยกตัวอย่างเช่น

- แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อองค์กรที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อบรรเทาผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ (Corregan & Salazar, 2006)
- ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นสิ่งที่องค์กรจัดทำขึ้นเพื่อดูแลกิจการและดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดที่อยู่โดยรอบกิจการทั้งสังคมในระดับใกล้ นั่นก็คือ ลูกค้า คู่ค้า ครอบครัวยุติธรรม ชุมชนท้องถิ่นที่องค์กรตั้งอยู่และสังคมในระดับไกล นั่นก็คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรทางอ้อมเช่นคู่แข่งทางธุรกิจ ประชาชนโดยทั่วไป เป็นต้น (สถาบันไทยพัฒนา, 2552)

- ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการสร้างผลประโยชน์ให้แก่สังคมขององค์กร นอกเหนือจากการสร้างผลกำไร(McWilliams & Wright, 2006) และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของสังคมโดยรวมซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์กรอีกด้วย(สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2555)

ด้วยเหตุนี้ความรับผิดชอบต่อสังคมหรือซีเอสอาร์นั้นเป็นสิ่งที่กิจการได้แสดงออกให้กับสังคมเพื่อให้เห็นว่าองค์กรได้ตระหนักถึงปัญหาหรือความต้องการของสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อที่จะบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดจากการดำเนินธุรกิจและสามารถทำให้ธุรกิจดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องทั้งนี้้องค์กรอาจแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมโดยการสร้างประโยชน์การปรับปรุงหรือการบรรเทาทุกข์เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข(พิชิต เทพวรรณ, 2554)

2.1.3 ประโยชน์ของความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ

ความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพราะความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถสร้างความไว้วางใจแก่ผู้มีส่วนได้เสีย นอกจากนี้ความไว้วางใจยังเป็นรากฐานที่สำคัญในการทำธุรกิจ ถ้าลูกค้าไว้วางใจบริษัท ลูกค้าก็จะใช้สินค้าและบริการด้วยความอบอุ่นใจ ซีเอสอาร์จึงเป็นตัวช่วยสนับสนุนภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นแก่กิจการ

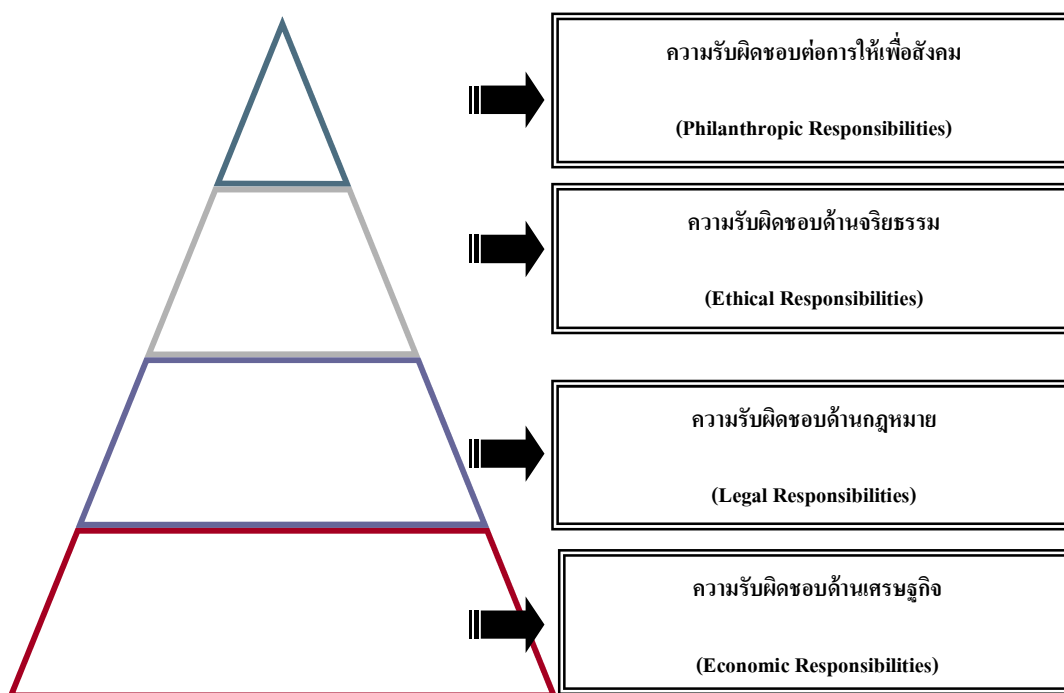
ประโยชน์ในส่วนของผู้ถือหุ้นและนักลงทุน ซีเอสอาร์จะมีส่วนช่วยทำให้ราคาของหุ้นมีเสถียรภาพ มีมูลค่าหุ้นอยู่ในอัตราที่สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย เนื่องจากเป็นที่ต้องการของนักลงทุน ปัจจุบันเงินลงทุนในธุรกิจที่มีซีเอสอาร์นั้น มีมูลค่าเกินสองล้านเหรียญและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จึงเป็นโอกาสที่กิจการสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้เพิ่มมากขึ้น ในภาพรวมแล้วกิจการที่นำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมมาปรับใช้ในธุรกิจ จึงย่อมมีส่วนช่วยเหลือเศรษฐกิจของประเทศให้มีความมั่นคงได้(พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, 2553)

2.1.4 ประเภทของความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ

เมื่อพิจารณาแล้วในปัจจุบันความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทและมีการกำหนดขอบเขตของซีเอสอาร์แยกเป็นประเภทต่างๆ ใว้อย่างหลากหลาย เช่น การแบ่งซีเอสอาร์ตามกระบวนการ โดยจะแบ่งความรับผิดชอบต่อสังคมตามกระบวนการในการดำเนินธุรกิจซึ่งจะแบ่งเป็นนอกกระบวนการ ในกระบวนการและทั้งกระบวนการสำหรับการดำเนินธุรกิจ การจัดแบ่งประเภทของซีเอสอาร์ลำดับต่อมา คือ การแบ่งตามทรัพยากร การแบ่งตามกิจกรรม การแบ่งตามการพัฒนา การแบ่งตามรูปแบบและการแบ่งตามหน่วยงาน เป็นต้น แต่ในการศึกษานี้จะอธิบายถึงการแบ่งประเภทซีเอสอาร์ตามกระบวนการแบ่งแบบตามลำดับขั้น นั่นก็คือ การแบ่งประเภทของความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านตัวแบบพีระมิดของ Carroll (1991) และการแบ่งประเภทของความรับผิดชอบต่อสังคมตามกระบวนการ

การแบ่งประเภทของความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านตัวแบบพีระมิดของ Carroll

โดย Carroll (1991) ได้เสนอตัวแบบพีระมิดซีเอสอาร์ในปีค.ศ. 1979 โดยแบ่งออกเป็น 4 ชั้น ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อด้านเศรษฐกิจ ความรับผิดชอบต่อด้านกฎหมาย ความรับผิดชอบต่อด้านจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อด้านคุณลยพินิจ ต่อมาในปี ค.ศ. 1991มีการแก้ไขโดยกำหนดให้ใช้ความรับผิดชอบต่อด้านการเสียสละแทนความรับผิดชอบต่อด้านคุณลยพินิจ(พิพัฒน์นันทนาธรรม, 2553)

ที่มา : Carroll, 1991

รูปภาพที่ 2.1 พีระมิดซีเอสอาร์

- ความรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจ (Economic Responsibilities) คือ ระดับความรับผิดชอบต่อองค์กรที่ถูกเรียกร้องจากสังคมในการสร้างกำไรสูงสุดและสามารถสร้างผลตอบแทนที่เหมาะสมต่อการลงทุนเพื่อให้องค์กรของตนเองอยู่รอดได้โดยไม่เป็นภาระให้กับใคร
- ความรับผิดชอบด้านกฎหมาย (Legal Responsibilities) คือ ระดับความรับผิดชอบต่อองค์กรที่ถูกเรียกร้องจากสังคมในการดำเนินธุรกิจที่จะต้องเคารพต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจหรือการปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น กฎหมาย Sarbanes-Oxley เป็นต้น ตลอดจนการดำเนินธุรกิจอย่างตรงไปตรงมาไม่เอาเปรียบคู่แข่งขั้นทางธุรกิจ

- ความรับผิดชอบด้านจริยธรรม (Ethical Responsibilities) คือ ระดับความรับผิดชอบต่อองค์กรที่สังคมคาดหวังในเรื่องของการดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรม โดยทำในสิ่งที่ถูกต้องยุติธรรม หลีกเลี่ยงการกระทำที่ผิดจริยธรรม เช่น การทุจริตตดสินบนในองค์กร เป็นต้น
- ความรับผิดชอบต่อการให้เพื่อสังคม (Philanthropic Responsibilities) คือระดับความรับผิดชอบต่อองค์กรที่สังคมต้องการหรือคาดหวังว่าองค์กรจะมีการคืนประโยชน์กลับสู่สังคมในฐานะที่เป็นพลเมืองบริษัทในสังคม ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับนี้เป็นขั้นสูงสุดของการมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นระดับที่ไม่ได้เกิดจากกฎหมายหรือข้อบังคับใดๆ แต่เกิดจากความมีจิตสาธารณะในการที่จะตอบแทนผู้สังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

การแบ่งความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรตามกระบวนการของการดำเนินธุรกิจ

จำพวกแรกเป็น CSR-after-Process คือ “การทำกิจกรรมเพื่อสังคม” โดยแยกออกจากการดำเนินธุรกิจหลักและดำเนินการภายหลังจากที่ได้ทำกระบวนการธุรกิจนั้น เช่น การแก้ไขเยียวยาชุมชนหลังจากที่ได้รับผลกระทบจากการปล่อยมลพิษขณะดำเนินกิจการของธุรกิจ

จำพวกที่สองเป็น CSR-in-Process คือ “การทำธุรกิจเพื่อสังคม” โดยนำเอาความรับผิดชอบต่อสังคมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินธุรกิจ ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การจัดจำหน่าย และการให้บริการหลังการขาย หรือเรียกได้ว่าเป็นการทำธุรกิจที่หาทำไรอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การป้องกันกำจัดมลพิษที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน

จำพวกที่สามเป็น CSR-as-Process คือ “กิจกรรมเพื่อสังคม” มักจะเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมในทุกกระบวนการของกิจการ เช่น มูลนิธิ องค์กรสาธารณะประโยชน์ องค์กรประชาชนและส่วนราชการต่างๆ

จำพวกที่สี่เป็น CSR-as-Enterprise คือ “วิสาหกิจสังคม” หรือ Social Enterprise เป็นองค์กรที่หาผลกำไรให้แก่สังคม

จำพวกสุดท้ายเป็น CSR-as-Business คือ “การทำธุรกิจเพื่อสังคม” เป็นการนำเอาประเด็นทางสังคมมาทำธุรกิจมีทั้งการผลิต การค้า และบริการ เช่น เป็นผู้ผลิตเครื่องจักรที่ช่วยประหยัดพลังงาน เป็นบริษัทที่ให้คำปรึกษาหรือจัดฝึกอบรมทางด้านCSR เป็นต้น

การแบ่งประเภทของซีเอสอาร์จะช่วยสะท้อนให้กิจการทราบว่ากิจการมีความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับใดภายใต้การแบ่งประเภทและการแบ่งตามกระบวนการของความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อที่กิจการสามารถนำไปพัฒนาแนวคิดและวางแผนวิธีปฏิบัติทางด้านความรับผิดชอบต่อสังคมต่อไป นอกจากนี้ยังตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย โดยตัวแบบพีระมิดของ Carroll มีงานวิจัยและหนังสือมากมายได้นำไปใช้เพื่ออธิบายความหมายของซีเอสอาร์ (พิพัฒน์ นนทนาธรณ์, 2553; เมธาวิรัชสาสุข, 2554; มัทนชัยสุทธิพันธุ์, 2555; พิชิตเทพวรรณ, 2554)

2.1.5 แนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ

แนวการปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ มีหลายหน่วยงานทั้งหน่วยงานของต่างประเทศและหน่วยงานในประเทศกำหนดข้อปฏิบัติเอาไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งแตกต่างกันไปตามข้อกำหนดของกฎหมายและการตระหนักถึงผลกระทบของแต่ละหน่วยงาน ยกตัวอย่างเช่น

- Global Reporting Initiative(GRI) คือ องค์กรอิสระระหว่างประเทศที่ส่งเสริมให้องค์กรจัดทำรายงานการพัฒนาความยั่งยืนมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเป้าหมายหลักของ GRI คือการส่งเสริมให้องค์กรทุกรูปแบบจัดทำรายงานความยั่งยืนอย่างสม่ำเสมอ และมี “มาตรฐาน” เพียงพอที่จะสามารถนำรายงานดังกล่าวมาใช้เปรียบเทียบผลงานระหว่างองค์กรได้และไม่แตกต่างจากการรายงานงบการเงินประจำปีโดยมีการจัดทำรายงาน GRI หรือที่เรียกกันว่าการทำ Sustainability Report (รายงานด้านความยั่งยืน)ซึ่งสามารถใช้เป็นจุดเทียบเคียงการปฏิบัติงานขององค์กร เพื่อให้องค์กรริเริ่มเคารพในกฎหมายบรรทัดฐาน ประมวลมาตรฐานการปฏิบัติงานและการอาสาสมัครนอกจากนั้นยัง

เป็นการแสดงออกของความผูกพันขององค์กรต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเพื่อเป็นการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานขององค์กรตลอดเวลา

- Public Environmental Reporting (PER) คือ การรายงานสิ่งแวดล้อมสาธารณะ แนวคิดนี้เริ่มต้นจากปี ค.ศ.1992 ในการประชุมการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ โดยการประชุมครั้งนี้มีการถกอภิปรายระดับนานาชาติเป็นครั้งแรกในเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน จากการประชุมครั้งนี้ได้มีการกำหนดวาระ 21 (Agenda 21, The 'Action Agenda') ซึ่งกำหนดสิทธิของชุมชนในการรับรู้เรื่องราวต่างๆ ในนโยบายการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม และได้กำหนดข้อเสนอแนะให้องค์กรมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน รวมถึงมีรายงานประจำปีในเรื่องการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม
- OECD Guidelines for MNEs เป็นส่วนหนึ่งของ OECD Declaration in International Investment and Multinational Enterprises เพื่อกำหนดให้ธุรกิจข้ามชาติของประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของ OECD ที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การจ้างงาน และยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประเทศสมาชิก ขณะเดียวกันก็มีนโยบายรักษาเสถียรภาพทางการเงินของโลก เพื่อให้เอื้อต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก โดยสาระสำคัญมีอยู่ด้วยกัน 8 ข้อ คือการเปิดเผยข้อมูลการจ้างงาน และแรงงานสัมพันธ์สิ่งแวดล้อมการต่อต้านการรับสินบนสิทธิผู้บริโภค วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการแข่งขันและการเสียดาย
- มาตรฐานว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000) คือ มาตรฐานสากลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อใช้เป็นแนวทางให้องค์กรทั่วโลกสามารถนำไปปฏิบัติ เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อผลกระทบของสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการตัดสินใจนอกจากนั้นยังเป็นการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของคนในสังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืนทางธุรกิจ

- สถาบันธุรกิจเพื่อสังคมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Corporate Social Responsibility Institute:CSRI) จัดตั้งขึ้นโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเห็นว่าความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตของกิจการ ซึ่งจะมีส่วนสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ภาคธุรกิจ อีกทั้งความรับผิดชอบต่อสังคมยังมีส่วนช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านธุรกิจ สถาบันธุรกิจเพื่อสังคมจึงทำหน้าที่เป็นแกนกลางเชื่อมโยงภาคธุรกิจกับสังคม ชุมชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยเหลือและเป็นการยกระดับความเป็นอยู่ของสภาพสังคมของไทย ให้เติบโตเคียงคู่ไปกับการพัฒนาประเทศต่อไป สถาบันธุรกิจเพื่อสังคมได้ออกแนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยแนวทางการปฏิบัติด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมนวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมและการจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
- สถาบันไทยพัฒนา (Thaipat Institute) เป็นองค์กรที่ไม่มุ่งแสวงหากำไร (Non-Profit Organization) ส่งเสริมให้ธุรกิจดำเนินงานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีเป้าหมายที่กลุ่มธุรกิจเอกชน วิสาหกิจชุมชนและครัวเรือนภาคเมือง มีการดำเนินงานภายใต้มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายอีก 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ป้ายอิงภักดิ์ (PUEY Community Learning Centre)สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม (Rural And Social Management Institute) โรงเรียนเพื่อชีวิต (School for Life) และเครือข่ายพัฒนาชนบทไทย (Thai RuralNet) สถาบันไทยพัฒนาทำหน้าที่ในการการออกแบบและพัฒนากิจกรรมซีเอสอาร์ คัดเลือกหน่วยงานร่วมดำเนินกิจกรรมซีเอสอาร์ให้แก่องค์กร ติดตามและประเมินผล

กิจกรรมซีเอสอาร์ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมซีเอสอาร์ของกิจการสำเร็จและบรรลุ ประโยชน์เต็มตามทรัพยากรที่ใช้ในกิจกรรมนั้นๆ โดยสถาบันเน้นถึงการ ออกแบบและพัฒนากิจกรรมซีเอสอาร์ในกระบวนการบริหารจัดการองค์กรธุรกิจ (CSR in process) ที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย ให้แก่องค์กรที่ต้องการ สร้างการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ผ่านทางเครือข่ายธุรกิจร่วมรับผิดชอบต่อ สังคมไทย(สถาบันไทยพัฒนา, 2552)

2.1.6 การจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ

การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของกิจการแบบเดิมนั้นจะเน้นการรายงานข้อมูลที่จะเป็น ประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการซึ่ง จัดทำเพื่อเสนอแก่ผู้ลงทุนและผู้ถือหุ้นเป็นสำคัญ อีกทั้งกิจการยังดำเนินธุรกิจโดยมองข้ามถึงผลกระทบ ที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอีกด้วย ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคของความรับผิดชอบต่อ สังคมของกิจการ การรายงานทางการเงินแบบเดิม จึงไม่พอเพียงที่จะเป็นข้อมูลให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วน เสียของกิจการอีกต่อไป สืบเนื่องมาจากสภาพการแข่งขันทางธุรกิจในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง จึงเป็น เหตุให้ปัจจุบันกิจการไม่สามารถจะพิจารณาหรือเสนอข้อมูลด้านกำไรจากผลการดำเนินงานได้เพียง อย่างเดียวแต่ยังต้องพิจารณาและให้ความสำคัญกับการนำเสนอข้อมูลเพื่อตอบสนองความต้องการของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกิจการอีกด้วย เนื่องจากปัจจุบันผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีอำนาจและแรงกดดันมาก พอที่จะทำให้กิจการต้องตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดทำให้กิจการต้องแสดง และเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทุกฝ่าย

การจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการจึงเป็นช่องทางการสื่อสารกับผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สาธารณะชนรับรู้ถึงการกระทำขององค์กรทั้งทางด้าน สังคมและสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตามการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เกิดขึ้น ในประเทศที่พัฒนาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษและประเทศในยุโรป

ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และญี่ปุ่น(Kolk et al., 2001) การเปิดเผยข้อมูลในประเทศข้างต้นเป็นการกระทำตามที่กฎหมายกำหนด(Mandatory Reporting) ยกตัวอย่างเช่นประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีกฎระเบียบจากคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ข้อ 101. ซึ่งกำหนดให้บริษัทต้องเปิดเผยผลกระทบที่สำคัญของโครงการลงทุนที่อาจเกิดขึ้นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมข้อ 102. กำหนดให้เปิดเผยจำนวนค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและอนาคตโดยประมาณและสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายว่าด้วยนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติขึ้นในปี พ.ศ. 2512 เพื่อเป็นการประเมินผลกระทบที่จะเกิดกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งออกกฎหมายเพื่อใช้เป็นมาตรการควบคุมกิจกรรมอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในประเทศนอร์เวย์มีกฎหมายบริษัท 1989 ที่ระบุให้กรรมการบริษัทรวบรวมข้อมูลกิจกรรมของบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการเกิดมลภาวะสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไข(นิคยา วงศ์กัณน์ วัฒนาวงศ์, 2547) แต่อย่างไรก็ตามการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการในประเทศที่กำลังพัฒนายังคงเป็นการรายงานตามความสมัครใจ(Voluntary Reporting)

การจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการในประเทศไทย เริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. 2542 โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้นำร่องการกำกับดูแลที่ดีของกิจการมาเป็นแนวทางปฏิบัติ โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีของกิจการในรายงานประจำปีของตนเอง โดยการรายงานได้รวมเอาการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมเข้าไปด้วย แต่อย่างไรก็ตามการรายงานในครั้งนั้นเป็นเพียงการรายงานตามความสมัครใจ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะรายงานหรือไม่ก็ได้(มีทนชัย สุทธิพันธ์, 2555) ต่อมาแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีของกิจการได้มีการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งในปี พ.ศ. 2549 โดยกำหนดให้ผู้บริหารของแต่ละกิจการควรมีนโยบายเกี่ยวกับหัวข้อสังคมและสิ่งแวดล้อมและเปลี่ยนการรายงานตามความสมัครใจมาเป็นข้อกำหนดปฏิบัติ เพราะถ้ากิจการไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ในรายงานประจำปีแล้ว กิจการต้องทำรายงานเพื่ออธิบายกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Comply-or-Explain Approach) ดังนั้นจึงส่งผลให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะต้องเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของตนเอง โดยเริ่มในปี พ.ศ. 2550 ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ออก

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) ปี พ.ศ. 2551 โดยมีใจความที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในหัวข้อ“การกำกับดูแลกิจการ” ตามหลักการที่ว่า “ธุรกิจควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นการปฏิบัติตามแนวทางของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของกิจการที่บริษัทได้ดำเนินการ โดยข้อมูลที่เปิดเผยนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายแล้ว ยังช่วยในการตรวจสอบด้วยว่าบริษัทได้ดำเนินการตามความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมตรงตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่” โดยรายงานข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมจะต้องมีการระบุไว้ในรายงานประจำปีหรือมีการจัดทำแยกไว้เป็นส่วนสำคัญ โดยจัดทำรายงานที่เรียกว่ารายงานความยั่งยืน(Sustainability Reports) หรือรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของกิจการ(SocialandEnvironmentalReports) เป็นต้น(ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2551)

นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีการดำเนินงานสนับสนุนให้บริษัทจดทะเบียนดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยภายใต้การจัดกิจกรรมการประกวด SET Awards ได้จัดให้มีรางวัลบริษัทจดทะเบียนดีเด่นด้านซีเอสอาร์(Corporate SocialResponsibilityAwards: CSR Award)เพื่อมอบให้แก่บริษัทจดทะเบียนที่มีความโดดเด่นในการดำเนินกิจการควบคู่ไปกับการคำนึงถึงสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่เกียรติคุณของบริษัทให้แพร่หลายและเป็นแบบอย่างสำหรับภาคธุรกิจอื่นๆพร้อมทั้งเพื่อส่งเสริมให้กิจการมีการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาของการดำเนินธุรกิจ(ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554) ต่อไปนี้จะเป็นการอธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

แนวคิดทฤษฎีที่มีความสำคัญและนำมาอธิบายความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการมีอยู่หลายทฤษฎีด้วยกัน เช่น ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory) ทฤษฎีมูลค่าของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Value Theory) ทฤษฎีพลเมืองบริษัท (Corporate Citizenship Theory) ทฤษฎีการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังคม (The Corporate Social Performance Theory) ทฤษฎีว่าด้วยความชอบธรรมทางกฎหมาย (Legitimacy Theory) และทฤษฎีองค์การ (Institutional Theory) ซึ่งแต่ละทฤษฎีก็ล้วนแต่นำมาอธิบายซีเอสอาร์ได้ทั้งสิ้น ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการอธิบายศึกษาถึงตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ก็คือ ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและทฤษฎีองค์การเนื่องจากผู้วิจัยมองเห็นว่ากิจการในประเทศไทยส่วนใหญ่การบริหารจัดการกิจการได้มีการนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการอย่างถ่องแท้หรือไม่ อีกทั้งในการศึกษาครั้งนี้ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายการกำหนดแนวทางปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและทฤษฎีองค์การนำมาใช้เพื่ออธิบายแนวทางการจัดทำความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการในประเทศไทย

2.2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

ทฤษฎีนี้ถูกนำเสนอว่ากิจการจะต้องบริหารจัดการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียในปัจจุบันไม่ได้มองเพียงแค่ผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนอีกต่อไป แต่จะหมายถึง เจ้าหนี้ คู่ค้า คู่แข่ง พนักงาน สื่อ ชุมชน หน่วยงานของภาครัฐบาล ผู้จัดส่งวัตถุดิบ องค์กรเอกชน และคนรุ่นต่อไป (Deegan, 2001; Carroll & Bucholtz, 2006) และถ้ากิจการต้องการที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน กิจการจะต้องสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย แต่ไม่จำเป็นต้องให้ในปริมาณที่เท่ากัน (Donaldson & Preston, 1995) โดยกิจการจะต้องพิจารณาถึงความต้องการความสนใจ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายการดำเนินงานของกิจการ เพราะการที่กิจการจะสามารถดำรงอยู่ภายใต้การดำเนินงานให้เกิดความเจริญก้าวหน้าหรือล้มสลายนั้นถือเป็นความชอบธรรมของผู้มีส่วนได้

เกี่ยวกับกิจการเป็นผู้กำหนดตนเอง(อนันตชัยยุทธประดม, 2550) ซึ่งหนึ่งในวิธีที่กิจการนำเสนอให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบ คือ การเปิดเผยการรายงานข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

ดังนั้น ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสียจึงถูกนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อเป็นการอธิบายถึงการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการต่อผู้มีส่วนได้เสีย โดยการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านผู้มีส่วนได้เสียของกิจการ ไม่ว่าจะเป็น พนักงานหรือแรงงาน ชุมชนและสังคม ลูกค้าและผู้บริโภค สิ่งแวดล้อม คู่ค้าและคู่แข่งของกิจการ

2.2.2 ทฤษฎีองค์การ (Institutional Theory)

ทฤษฎีองค์การคือ ทฤษฎีที่ช่วยอธิบายพฤติกรรมที่ลอกเลียนแบบกันระหว่างองค์การเพื่อความอยู่รอดขององค์การหรือเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม(Centero, 2005) ทฤษฎีองค์การถูกนำมาอธิบายปรากฏการณ์ที่องค์การนำเทคนิคการบริหารจัดการรูปแบบต่างๆ มาใช้กันอย่างกว้างขวาง เช่น มาตรฐานที่กำหนดโดยองค์กรระหว่างประเทศ (International Organization for Standardization - ISO) หรือแนวทางการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management - TQM) เป็นต้น

ทฤษฎีองค์การจึงถูกนำมาใช้อธิบายกิจการที่นำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ในการบริหารจัดการกิจการ โดยการปฏิบัติตามแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น กิจการจัดทำขึ้นเพื่อต้องการการอยู่รอดและต้องการการยอมรับจากสังคมหรือใช้ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเพียงเครื่องมือทางการค้าและการแข่งขัน ดังนั้น ทฤษฎีองค์การถูกนำมาอธิบายถึงปัจจัยด้านลักษณะของกิจการ ด้านรางวัลบริษัทจดทะเบียนดีเด่น ISO 14001 และ ISO 26000 ที่อาจมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ

โดยการศึกษาครั้งนี้จะนำทั้งทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย และทฤษฎีองค์การมาทดสอบหาความสัมพันธ์ของปัจจัยกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการในรายงานประจำปีและการศึกษาถึงลักษณะ ขอบเขตและปริมาณของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ โดยบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาค้นคว้างานวิจัยในอดีตจะถูกกล่าวต่อไปในหัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของกิจการมีดังนี้

จอมขวัญ รัชตะวรรณ (2549) ศึกษาปัจจัยและเปรียบเทียบระดับความมีอิทธิพลของแต่ละปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ ปัจจัยที่นำมาศึกษาได้แก่ ผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น ความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ และรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีขนาดบริษัทและกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุม กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2547 จำนวน 246 บริษัท เทคนิคทางสถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่า รางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้งสองอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยอื่นซึ่งประกอบไปด้วยผลการดำเนินงานทางการเงิน ความมีอิทธิพลของผู้ถือหุ้น และความมีอิทธิพลของเจ้าหนี้ ไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของทั้งสองอุตสาหกรรม ระดับความมีอิทธิพลของทุกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันระหว่างสองอุตสาหกรรม โดยบริษัทขนาดใหญ่จะมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลดีกว่าบริษัทขนาดเล็ก และคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลจะแตกต่างกันในแต่ละอุตสาหกรรม นอกจากนี้คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยของอุตสาหกรรมการผลิตอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ในขณะที่อุตสาหกรรมบริการอยู่ในระดับต่ำ

นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา (2547) ศึกษาเปรียบเทียบขนาดปริมาณการเปิดเผยข้อมูลนโยบายสิ่งแวดล้อมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 203 บริษัท โดยใช้การวิเคราะห์สาระและการแจกแจงนับค่าเพื่อหาความถี่ในประเด็นที่ศึกษา ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆทั้ง 26 กลุ่ม มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นการเปิดเผยทั่วไปหรือที่กำหนดชัดเจนทั้ง 7 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม การนำกลับมาใช้ใหม่และความยั่งยืน ระบบการจัดการขยะและมลภาวะ การตรวจติดตาม

สิ่งแวดล้อมและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม กฎหมายสิ่งแวดล้อม การจัดหาเงินทุน การวิจัยและพัฒนา สาเหตุเนื่องจากการที่อุตสาหกรรมต่างๆส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

บุญทริกา ใจกระจ่าง (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของ เครื่องมือทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล และเพื่อเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้ใช้งบการเงิน ในการศึกษาดังกล่าวใช้วิธีการศึกษาเชิงบรรยายโดยการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากผู้บริหารระดับสูงฝ่ายบัญชีของธนาคารพาณิชย์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์เปรียบเทียบกับ ลักษณะต่างๆ ของปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลเพื่อนำผลที่ได้เปรียบเทียบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท เพื่อหาความสัมพันธ์ต่อไปและวิธีการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลเครื่องมือทางการเงินของธนาคารและปัจจัยแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่าขนาดของกิจการ โครงสร้างเงินทุน ความสามารถในการทำกำไร และโครงสร้างกรรมการอิสระ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล โดยเฉพาะขนาดของกิจการและความสามารถในการทำกำไรซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีสาระสำคัญ

พฤกษา พึ่งจิตต์ประไพ (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 107 บริษัท โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจและการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม บริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับร้อยละ 40-49 โดยบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์และบริการมากที่สุด สำหรับเรื่องที่มีการเปิดเผยน้อยที่สุด คือ การใช้พลังงาน สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมกับคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทพบว่า ขนาดของกิจการ ประเภทสำนักงานสอบบัญชีและความสามารถในการทำกำไร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม

มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 75 บริษัทในปี 2550 เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมกับขนาดของบริษัท ชนิดของอุตสาหกรรม ลักษณะของเจ้าของ ประเทศของผู้ก่อตั้งกิจการ และความสามารถในการทำกำไรของกิจการ โดยผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าปริมาณการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดของบริษัทเท่านั้น

ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล (2540) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาในประเด็นแรกใช้วิธีการออกแบบข้อมูลและรูปแบบของรายงาน สืบค้นความคิดเห็นจากฝ่ายบริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและผู้ใช้ข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านนโยบาย แผนงาน ผลงาน สิทธิประโยชน์และค่าใช้จ่าย ผลประโยชน์ การปฏิบัติตามกฎหมาย และหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น ควรมีการเปิดเผย ถึงระดับความสูงต่ำของรายการ สิทธิประโยชน์และค่าใช้จ่าย ควรมีการเปิดเผยมากที่สุด ส่วนแผนงาน ได้รับการสนับสนุนให้เปิดเผยน้อยที่สุด กลุ่มของผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าข้อมูลการปฏิบัติตามกฎหมายสำคัญ กลุ่มผู้ตอบทั้งหมดสนับสนุนรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่น่าเสนอซึ่งแยกจากงบการเงินปกติ ส่วนการศึกษาในประเด็นที่สองใช้การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ผลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจและแรงกดดันจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง จากผลการศึกษานี้พบว่าความสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ สำหรับแรงกดดันจากผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของผู้เกี่ยวข้องพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเปิดเผยข้อมูล

อังคณา อรินพไพบูลย์ (2548) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทจดทะเบียน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะและระดับของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยเก็บข้อมูลจากงบการเงินและรายงานประจำปีของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปีพ.ศ.2546 จำนวน 17 บริษัท และทำการจัดบันทึกข้อมูลดังกล่าวเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า บริษัทโดยส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม

การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินนั้น บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรไม่ค่อยให้ความสำคัญในการเปิดเผยมากนัก ส่วนการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า บริษัทมีการเปิดเผยเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุด สำหรับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีด้านสังคม พบว่า ความรับผิดชอบต่อทรัพยากรบุคคลมีการเปิดเผยมากที่สุด ลำดับถัดมาคือความรับผิดชอบต่อชุมชน และหากแบ่งตามประเภทของธุรกิจ พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเหมืองแร่มีการเปิดเผยด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดและกลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมันเชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม มีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมมากที่สุด

อลิสรา ผลววรรณ (2547) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีและแบบ 56-1 ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2545 จำนวน 175 บริษัท และใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลแสดงการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละบริษัท โดยแบ่งเป็นการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับและการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ จากการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับในระดับที่ค่อนข้างสูง แต่บริษัทมีความสมัครใจที่จะเปิดเผยข้อมูลอื่นๆเพิ่มเติมอยู่ในระดับต่ำ สำหรับคุณลักษณะที่มีความสัมพันธ์เป็นบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล คือ ขนาดของกิจการและประเภทของผู้สอบบัญชี คุณลักษณะอื่นๆ คือ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุการดำเนินงาน และสภาพคล่องทางการเงินมีความสัมพันธ์เป็นลบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล กลุ่มทรัพยากรเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจในระดับที่ค่อนข้างสูงและแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

Brammer and Pavelin (2006) ศึกษาเรื่องการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างสมัครใจ โดยบริษัทขนาดใหญ่ในประเทศอังกฤษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคุณภาพในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างสมัครใจ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจโดยการเก็บข้อมูลจากงบการเงิน รายงานประจำปี รวมถึงข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง จากนั้นใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆที่คาดว่าจะมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างสมัครใจ ผลการศึกษาพบว่ากิจการที่มีขนาดใหญ่ หนี้สินต่ำ และโครงสร้างการเป็น

เจ้าของแบบถือหุ้นกระจาย มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ ส่วนคุณภาพในการเปิดเผยข้อมูล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดของกิจการและผลกระทบที่เกี่ยวข้องด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ

Camfferman and Cooke (2002) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในประเทศอังกฤษและเนเธอร์แลนด์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ของบริษัทในประเทศอังกฤษและเนเธอร์แลนด์ การศึกษาดังกล่าวใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจโดยการเก็บข้อมูลจากงบการเงิน รายงานประจำปี จัดทำกระดาดทำ การเพื่อหาระดับการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละบริษัทและนำมาเปรียบเทียบกัน จากนั้นใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อหาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในประเทศอังกฤษมีเนื้อหาในการเปิดเผย มีกฎข้อบังคับที่เข้มงวดมากกว่าประเทศเนเธอร์แลนด์ที่ยืดหยุ่นได้มากกว่า สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลทั้งสองประเทศนั้น พบว่าขนาดของกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของทั้งสองประเทศเหมือนกัน สำหรับคุณลักษณะอื่นๆ คือ โครงสร้างเงินทุน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ ประเภทสำนักงานสอบบัญชี กลุ่มอุตสาหกรรม มีผลกระทบที่แตกต่างกัน

MahadeoOogarah-Hanuman, and Soobaroyen (2011) เพื่อศึกษาขอบเขตและความหลากหลายของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการในประเทศ Mauritius ว่ามีการเผยแพร่มากขึ้นกว่าเดิมหรือไม่และศึกษาว่าความสามารถในการทำกำไร ขนาดของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงินและประเภทของอุตสาหกรรม มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมหรือไม่ โดยทำการศึกษาจากบริษัทที่มีรายชื่ออยู่ในตลาดหลักทรัพย์ของ Mauritius ในปี ค.ศ. 2004-2007 ใช้วิธี Pooled regression analysis ในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมีเพิ่มขึ้นเป็นการเปิดเผยเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคมมากขึ้นซึ่งแตกต่างจากอดีตที่จะเป็นการเปิดเผยเรื่องของแรงงานและขนาดของกิจการ

Mayasari (2011) ประเมินค่าความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ โดยสืบสวนจากรายงานบนเว็บไซต์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สาระ ในการวัดการเปิดเผยข้อมูลทางสังคมบนเว็บไซต์ ศึกษาจากกลุ่มประชากร 15 อุตสาหกรรม จำนวน 101 บริษัท ซึ่งประกอบไปด้วย 45 บริษัท ที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอินโดนีเซีย และอีก 56 บริษัท คือ บริษัทอื่นๆ ที่มีการประกาศกิจกรรมทางสังคมบนเว็บไซต์ ผลการศึกษาพบว่า เปอร์เซ็นต์กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับอุตสาหกรรมเหมืองแร่และพลังงาน มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมร้อยละ 16.90 เป็นร้อยละที่สูงสำหรับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมในเรื่องสิ่งแวดล้อม สัดส่วนและขนาดของรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมบนเว็บไซต์ค่อนข้างจะไม่เท่ากัน จะมีสัดส่วนที่สูงในด้านของสิ่งแวดล้อมชุมชนและลูกค้า และมีสัดส่วนที่ต่ำในด้านของซัพพลายเออร์

Monteiro and Guzman (2010) ศึกษาอิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการบัญชีสิ่งแวดล้อม ในการเปิดเผยในรายงานประจำปี ของบริษัทขนาดใหญ่ในประเทศโปรตุเกส ระหว่างปี ค.ศ. 2002-2004 โดยใช้การวิเคราะห์สาระ (content analysis) ประกอบด้วยการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม 16ข้อ และประเมินผลถึงการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและจำนวนข้อในการเปิดเผย (breadth-number of items disclosed) ผลการศึกษาชี้แนะให้เห็นว่า ขอบเขตของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นจากเดิม แต่จำนวนการเปิดเผยยังคงต่ำอยู่ และผลการศึกษาายังแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสอดคล้องกับความคิดที่จะเริ่มต้นนำมาตรฐานการบัญชีแบบใหม่มาใช้เพื่อลดผลกระทบ

Suttipun (2012) สำนวจการรายงาน Triple Bottom Line (TBL) ในรายงานประจำปี ของ 50 บริษัทขนาดใหญ่ที่มีรายชื่ออยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขอบเขตของการรายงาน TBL กับปัจจัยต่างๆที่ประเทศพัฒนาแล้วนำไปปฏิบัติ โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการทางสถิติ คือ Descriptive , Multiple regression , Independent samples t-test , ANOVA ในการวิเคราะห์ขอบเขตของการรายงาน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคะแนนการรายงาน TBL ที่สูงและโครงสร้างของกิจการที่ต่ำ ความแตกต่างที่มีนัยสำคัญในรายงานกำหนดโดยพื้นฐานของกลุ่มอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม

ตามผลการศึกษาไม่ได้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการเปิดเผย TBL และความแตกต่างของปัจจัยที่ได้รับการพัฒนาแล้วในอดีต แต่มีความสัมพันธ์กับอายุของกิจการ ประเภทของธุรกิจและสภาพคล่องของกิจการ ส่วนคะแนนการรายงานข้อมูลทางเศรษฐกิจมีคะแนนความสัมพันธ์ที่ดีกว่าคะแนนการเปิดเผยสิ่งแวดล้อม จากปัจจัยขนาดของกิจการ ความเสี่ยงและความสามารถในการทำกำไรของกิจการ

Uwalomwaand Uadiale (2011) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสังคมและสิ่งแวดล้อมระหว่างอุตสาหกรรมการก่อสร้างและอุตสาหกรรมเครื่องสำอางจาก 10 บริษัท ในประเทศไนจีเรียระหว่างปี 2004-2008 โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อนำข้อมูลออกมาจากรายงานประจำปี และใช้วิธี T-Test เพื่อหาความแตกต่างที่มีนัยสำคัญในระดับของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและสังคม ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่ออยู่ในระดับที่ต่ำและยังคงอยู่ในระยะเริ่มแรกและเรียกร้องให้กำหนดแนวทางพื้นฐานในการเปิดเผยให้เป็นที่ยอมรับ ทั้งในเรื่องของใจความและหลักฐานเพื่อจะได้ทำการปรับปรุงต่อไป

Wanderley , Lucian , Farache and De Sousa Filho (2008) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมบนเว็บไซต์ของบริษัท มีอิทธิพลมาจากประเทศแหล่งกำเนิดสินค้าและภาคอุตสาหกรรมหรือไม่ โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหาบนเว็บไซต์ขององค์กรทั้งหมด 127 แห่ง จากทั้งหมด 8 ประเทศ คือ บราซิล ชิลี จีน อินเดีย อินโดนีเซีย เม็กซิโก แอฟริกาใต้และประเทศไทย และแบ่งภาคอุตสาหกรรมเป็น 14 ประเภท วิธีการวิเคราะห์ใช้วิธี Descriptive statistics และ chi-square test ผลการศึกษาพบว่า ประเทศแหล่งกำเนิดสินค้าและประเภทอุตสาหกรรมมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมบนเว็บไซต์ และประเทศแหล่งกำเนิดสินค้ามีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมบนเว็บไซต์มากกว่าประเภทอุตสาหกรรม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีต่อบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย”เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ(Survey Research) โดยใช้การศึกษาสหสัมพันธ์ (Correlation Research) และมีเนื้อหาในส่วนระเบียบวิธีวิจัยดังนี้ คือ สมมติฐานงานวิจัย ขอบเขตประชากร วิธีการสุ่มตัวอย่าง ขนาดกลุ่มตัวอย่าง การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สมมติฐานงานวิจัย

ตัวแปรหรือปัจจัยที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ มาจากการศึกษางานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งมีการนำมาใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่ โดยเกี่ยวข้องกับต่อการเปิดเผยทั้งในเรื่องทั่วไปที่ควรเปิดเผยตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดไว้ รวมถึงการเปิดเผยในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กรด้วยดังนั้นปัจจัยหรือคุณลักษณะต่างๆ ขององค์กรที่ผู้ศึกษาคาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 13 ตัวแปร ประกอบด้วย

อายุของกิจการ

จากทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory) กล่าวว่ากิจการจะต้องตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนไปตามเวลาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(Deegan, 2001) การเปิดเผยข้อมูลจึงต้องตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มคนที่หลากหลายซึ่งเพิ่มขึ้นตามอายุของกิจการดังนั้นอายุของกิจการที่เพิ่มขึ้นจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินสูงกว่ากิจการที่มีอายุน้อยกว่าจากการศึกษางานวิจัยในอดีตพบว่า อายุของกิจการมีความสัมพันธ์กับขอบเขตการรายงาน Triple Bottom Line(การรายงานผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กร)ในรายงานประจำปี(Suttipun, 2012)แต่อย่างไร

ก็ตามอลิสราผลาวรรณ(2547) พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุการดำเนินงานของกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ จึงกำหนดสมมติฐานในงานวิจัยว่า

H₁: อายุของกิจการมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขนาดขององค์กร

ตามแนวคิดทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory) กล่าวว่าองค์กรที่มีขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะได้รับการตรวจสอบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายๆกลุ่ม เนื่องจากจะต้องตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากกว่าทั้งการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ขนาดขององค์กรจึงมีความเกี่ยวเนื่องกับปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพราะองค์กรที่มีขนาดใหญ่ย่อมมีความพร้อมในการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าองค์กรขนาดเล็ก (จอมขวัญ รัชตะวรรณ, 2549)และขนาดขององค์กรยังสามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการเปิดเผยข้อมูลได้อีกด้วย(พฤกษา พิงจิตต์ประไพ, 2551: อลิสรา ผลาวรรณ, 2547: Mahadeo et al, 2011: Brammer & Pavelin, 2006: Camfferman & Cooke, 2002)ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า

H₂ : ขนาดขององค์กรมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ความสามารถในการทำกำไร

ความสามารถในการทำกำไร คือ ความสามารถในการจัดการและการหารายได้จาก การขายหลังจากหักค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นแล้วซึ่งจะแสดงให้เห็นว่ากิจการมีความสามารถและมีประสิทธิภาพในการจัดการได้ดีความสามารถในการทำกำไรจึงอาจจะมีอิทธิพลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลที่ตอบสนองความต้องการแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลดีต่อผลตอบแทนหรือกำไรขององค์กร (บุญทริกา ใจกระจำง, 2546) จากการศึกษางานในอดีตพบว่า ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม(พฤกษา พิงจิตต์ประไพ, 2551) แต่อย่างไรก็ตามความสามารถในการทำกำไรจากการศึกษาในอดีตบางงานศึกษา พบว่าไม่มี

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (Mahadeo & Oogarah-Hanuman, 2011) ดังนั้นการศึกษานี้จึงตั้งสมมติฐานงานวิจัยว่า

H₃: ความสามารถในการทำกำไรมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สภาพคล่องทางการเงินของกิจการ

สภาพคล่องทางการเงินของกิจการ (Liquidity or Financial Liquidity) คือ ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการ ซึ่งวัดจากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) ตามทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียกำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเจ้าหนี้และนักลงทุนก็เป็นหนึ่งในผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกิจการ โดยพวกเขาจะพิจารณาผลการดำเนินงานทางการเงินและอาจจะพิจารณาหนี้สินที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโดยก่อให้เกิดกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย ดังนั้นสภาพคล่องทางการเงินของกิจการจึงอาจเป็นปัจจัยอีกตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ แต่จากการศึกษางานวิจัยในอดีตพบว่าสภาพคล่องทางการเงินของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล (อติสรา ผลาวรรณ, 2547) ดังนั้นการศึกษานี้จึงกำหนดสมมติฐานงานวิจัยว่า

H₄: สภาพคล่องทางการเงินของกิจการมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ความเสี่ยงทางการเงิน

ความเสี่ยงทางการเงินขององค์กร คือ ความไม่แน่นอนของผลลัพธ์ในอนาคต อันเนื่องมาจากการดำเนินกิจกรรมทางการเงินของฝ่ายที่เกี่ยวข้องในองค์กรที่จะส่งผลกระทบต่อมูลค่าของกิจการองค์กรใดที่มีความเสี่ยงทางการเงินสูงจะต้องมีการรายงานข้อมูลให้เจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรรับทราบ เพื่อเป็นประโยชน์ในการลงทุน ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลนี้รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย (Joshi & Gao, 2009) จากการศึกษา

งานวิจัยในอดีตพบว่า ความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการรายงาน Triple Bottom Line ในรายงานประจำปีขององค์กร(Suttipun, 2012) แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีงานวิจัยในอดีตที่พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงทางการเงินกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร (Tai et al, 1990)ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้จึงได้กำหนดสมมติฐานงานวิจัยว่า

H₃: ความเสี่ยงทางการเงินมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลักษณะของอุตสาหกรรม

จากการทบทวนงานวิจัยในอดีตพบว่า การแบ่งลักษณะของอุตสาหกรรมจะแบ่งตามผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมว่าส่งผลกระทบมากน้อยเพียงใด (Choi, 1999; Hackston & Milne, 1996; Patten, 1992; มัทนชัยสุทธิพันธุ์, 2555) ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้จึงแบ่งลักษณะของอุตสาหกรรมเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูงและกลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำ แสดงไว้ในตารางที่ 3.1 จากการศึกษางานวิจัยในอดีตพบว่า กลุ่มของอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูง การเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลจากรายงานประจำปีและการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในเว็บไซต์ของกิจการ (นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา, 2547; อติสร พลารรณ์, 2547; อังคณา อรินไพบุลย์, 2548; Wanderley et al, 2008; Iin, 2011)ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H₀: ลักษณะของอุตสาหกรรมมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3.1 ประเภทของอุตสาหกรรมซึ่งแยกตามผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ประเภทของ อุตสาหกรรม	เกษตรและอุตสาหกรรม อาหาร	สินค้าอุปโภค/บริโภค	ธุรกิจการเงิน	สินค้าอุตสาหกรรม	อสังหาริมทรัพย์และการ ก่อสร้าง	ทรัพยากร	บริการ	เทคโนโลยี
ชื่อผู้วิจัย								
Newson&Deegan , 2002	สูง	-	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ต่ำ
Choi, 1999	สูง	-	-	สูง	-	สูง		ต่ำ
มีทนชัย สุทธิพันธุ์ , 2555	สูง	-	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ต่ำ
การศึกษาครั้งนี้	สูง	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ต่ำ

ที่มา :มีทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555; Choi, 1999; Newson & Deegan, 2002

ลักษณะของการถือหุ้น

ลักษณะของการถือหุ้น กำหนดออกเป็น 2 ประเภทตามลักษณะของการถือครองหุ้นส่วนใหญ่ คือ การถือครองหุ้นส่วนใหญ่โดยภาครัฐบาลและการถือครองหุ้นส่วนใหญ่โดยภาคเอกชน โดยกำหนดว่าการถือครองหุ้นส่วนใหญ่ คือ การมีสิทธิในการถือครองหุ้นสามัญในองค์กรเกินกว่า 51 เปอร์เซ็นต์ จึงจะเรียกได้ว่าเป็นผู้ถือครองหุ้นส่วนใหญ่ขององค์กร ซึ่งจะต้องมีหน้าที่และมีสิทธิในการกำหนดทิศทาง การดำเนินงานขององค์กร จากแนวคิดทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกล่าวว่าองค์กรจะต้องตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียย่อมมีความแตกต่างกันด้วย เนื่องจากองค์กรที่ภาครัฐบาลมีสิทธิในการถือครองหุ้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงส่งผลกว้างกว่าองค์กรที่ถือครองหุ้นโดยภาคเอกชนเพียงอย่างเดียว การเปิดเผยข้อมูลจึงย่อมมีมากกว่า(Cormier & Gordon, 2001; Tagesson et al, 2009) แต่อย่างไรก็ตามยังมีบางงานวิจัยที่พบว่าองค์กรของภาคเอกชนมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าองค์กรภาครัฐบาล เช่น

การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี ของประเทศอิตาลี(Secci, 2005)และ การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศบังกลาเทศ(Balal, 2000)ดังนั้นในการศึกษา ครั้งนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

H₇: ลักษณะของการถือหุ้นมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประเทศของผู้ก่อตั้งองค์กร

การเข้ามาลงทุนในวงการอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศกำลังพัฒนา กำลังเป็นที่น่าสนใจในการลงทุนเพราะสามารถลดค่าใช้จ่ายต่างๆขององค์กรลงได้ ดังนั้นการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาอย่างเช่นในประเทศไทยจึงมีทั้งการลงทุนจากประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาโดย Kolk et al(2001) กล่าวว่าการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เกิดขึ้นในประเทศที่พัฒนาแล้ว เนื่องจากการมีกฎหมายกำหนดให้กิจการต้องรายงานข้อมูล ดังนั้นบริษัทที่ก่อตั้งหรือจัดตั้งโดยประเทศพัฒนาหรือกำลังพัฒนาย่อมมีการรายงานข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันออกไปด้วย โดยพบว่าจากการศึกษางานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเปรียบเทียบขนาดของการเปิดเผยข้อมูลนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย พบว่าการเปิดเผยข้อมูลของทั้งสองประเทศมีความแตกต่างกัน(นิตยวงศ์ ภิรักษ์วัฒนา, 2547) แต่อย่างไรก็ตามประเทศกำลังพัฒนาก็เชื่อว่าจะละเลยการรายงานข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งงานวิจัยในอดีตของ Cheung et al (2010) และ Wanderley et al (2008)แสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศกำลังพัฒนามีจำนวนเพิ่มขึ้นจากเดิมทั้งในรายงานประจำปีและเว็บไซต์ขององค์กรเอง ดังนั้นการศึกษาคครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H₈ : ประเทศของผู้ก่อตั้งองค์กรมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประเภทสำนักงานสอบบัญชี

การศึกษานี้กำหนดให้ประเภทสำนักงานสอบบัญชีเป็นปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ซึ่งทำการวัดจากประเภทสำนักงานสอบบัญชีที่ทำการตรวจสอบองค์กรว่าเป็นสำนักงานสอบบัญชีที่เป็นบิ๊กโฟร์ซึ่งประกอบด้วยบริษัท เคพีเอ็มจี ออดิท (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัทคิลอยท์ทูชโรมัทสு ไชยยศ จำกัด, บริษัท ไพร์ซวอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส เอบีเอเอส จำกัดและบริษัท สำนักงานเอ็นสี่ทแอนด์ ยัง จำกัด (Big 4)หรือสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่บิ๊กโฟร์ (Non Big 4) เนื่องจากการตรวจสอบบัญชีจากสำนักงานตรวจสอบบัญชีที่มีขนาดใหญ่(Big4) จะมีมาตรฐานและได้รับการยอมรับมากกว่าการตรวจสอบบัญชีกับสำนักงานตรวจสอบบัญชีขนาดเล็ก(Non Big 4) (Joshi & Gao, 2009) ซึ่งสำนักงานสอบบัญชีที่มีขนาดใหญ่มักจะถูกคาดหวังว่าจะมีการให้บริการที่มีคุณภาพสูงกว่าสำนักงานสอบบัญชีที่มีขนาดเล็ก เพราะจะต้องเผชิญต่อความเสี่ยงที่จะขาดทุนจากการถูกฟ้องร้องเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วนสำนักงานสอบบัญชีจึงเป็นผู้กำหนดจำนวนข้อมูลที่จะต้องรายงานในงบการเงินหรือในรายงานประจำปีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีหรือตามความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนด โดยอาจจะรวมถึงการรายงานข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กรด้วย จากการศึกษางานวิจัยในอดีตพบว่า องค์กรที่ได้รับการตรวจสอบจากสำนักงานสอบบัญชีที่เป็นบิ๊กโฟร์ จะมีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมสูงขึ้น (พฤษยา พึงจิตต์ประไพ, 2551)ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

H_0 : ประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลักษณะของกิจการ

การศึกษาครั้งนี้กำหนดว่าลักษณะของกิจการจะถูกแบ่งเป็น 2 แบบ คือ กิจการแบบธุรกิจครอบครัวและกิจการที่ไม่ใช่ธุรกิจครอบครัว ซึ่งธุรกิจครอบครัวถือเป็นธุรกิจพื้นฐานขนาดเล็กในระดับรากหญ้าของระบบเศรษฐกิจในทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมในแถบเอเชีย(Montgomery & Sinclair, 2000)ในที่นี้ธุรกิจครอบครัวหมายถึงธุรกิจที่มีการมอบกิจการจากคนรุ่นหนึ่งไปยังทายาทอีกรุ่นหนึ่งเพื่อมอบอำนาจการควบคุมการบริหารจัดการและการกำหนดนโยบายของกิจการไปสู่อีกรุ่น ซึ่งรวมถึงนโยบายในการเปิดเผยข้อมูลและอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของธุรกิจ (อำพล นววงศ์เสถียร, 2553)จากการศึกษาในอดีตพบว่ากิจการแบบธุรกิจครอบครัวไม่ค่อยเปิดเผยข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินมากกว่ากิจการที่ไม่ใช่ธุรกิจครอบครัว(Iu & Batten, 2001) แต่ในการศึกษาของChoi (1999)พบว่า กิจการแบบธุรกิจครอบครัวไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีแต่อย่างใดดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดสมมติฐานงานวิจัยคือ

H_{10} : ลักษณะของกิจการมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001)

ISO 14001 คือ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management System) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการพัฒนาธุรกิจโดยมุ่งเน้นในการป้องกันมลพิษและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง(สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ, 2551) ดังนั้นISO 14001 จึงมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นการปฏิบัติตามมาตรฐานสำหรับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากลก่อให้เกิดความสะดวกในการติดต่อทำการค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาการเจรจาและปัญหาการทำข้อตกลงทางการค้า เนื่องจาก ปัจจุบันทุกฝ่ายทุกภาคส่วนต่างให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อม การจัดทำมาตรฐานจึงกลายเป็นสิ่งที่จำเป็นในการแข่งขันทางธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมระหว่างประเทศเช่นเดียวกับ ISO 9000จากการศึกษางานวิจัยในอดีตพบว่า การปฏิบัติตามมาตรฐาน ISO 14001 เป็นเหตุผลสำคัญในการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในประเทศมาเลเซียโดย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเหตุผลและปัจจัยของการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย 140 บริษัท (Nik Ahmad & Sulaiman, 2004) ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จึงกำหนดสมมติฐานงานวิจัยว่า

H₁₁: มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

มาตรฐานเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000)

ISO 26000 (Social Responsibility) เป็นมาตรฐานการแสดงความรับผิดชอบต่อผลกระทบของสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้องค์กรบริษัท หน่วยงานต่างๆ รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรได้เพิ่มความตระหนักและสร้างความเข้าใจในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวจะเป็นข้อแนะนำ หลักการ และวิธีการของความรับผิดชอบต่อสังคมที่องค์กรพึงปฏิบัติด้วยความสมัครใจ (สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2555) จากการที่องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ได้เสนอให้บริษัทข้ามชาติของประเทศสมาชิกติดต่อค้าขายกับคู่ค้าที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยกัน การปฏิบัติตามมาตรฐานจึงมีความจำเป็นในการแข่งขันทางธุรกิจ โดยจากทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกล่าวว่าองค์กรควรที่จะเปิดเผยข้อมูลเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนที่หลากหลายเพื่อที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ (Ratanajongkol et al, 2006) ดังนั้นมาตรฐานเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ISO 26000 น่าจะเป็นปัจจัยที่จะมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสร้างความตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคมและเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานงานวิจัยว่า

H₁₂ : มาตรฐานเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000) มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

รางวัลบริษัทจดทะเบียนดีเด่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR Award)

รางวัล CSR Awards (Corporate Social Responsibility Awards) เริ่มต้นครั้งแรกในปีพ.ศ. 2549 เพื่อมอบรางวัลให้แก่บริษัทจดทะเบียนที่มีความโดดเด่นในการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์กรให้ความสำคัญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย(สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2555) การพิจารณารางวัลกำหนดโดยสถาบันธุรกิจเพื่อสังคมหรือที่เรียกกันว่าสถาบันไทยพัฒนา จากการศึกษางานวิจัยในอดีตของ Deegan & Gordon(1996) พบว่าองค์กรที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมจะมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าองค์กรที่ไม่ได้รับรางวัล และรางวัลก็เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้องค์กรเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการที่องค์กรได้รับรางวัล CSR Awards จึงอาจจะเป็นปัจจัยอีกตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา พบว่ารางวัลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (จอมขวัญ รัชตะวรรณ, 2549) แต่อย่างไรก็ตามยังมีงานวิจัยในอดีตที่ให้ผลลัพธ์ตรงกันข้ามกัน จากการศึกษางานวิจัยในอดีตของ Razeed et al (2004)ซึ่งไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างรางวัลด้านสิ่งแวดล้อมกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีและเว็บไซต์ขององค์กร สมมติฐานงานวิจัยในครั้งนี้จึงกำหนดว่า

H₁₃: รางวัล CSRAwardsมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3.2 ประชากรและขนาดตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 489 บริษัท(ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554)แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ประกอบด้วย กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการและกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ยกเว้นบริษัทจดทะเบียนที่แก้ไขการดำเนินงานไม่ได้ตามกำหนดรวมถึงบริษัทจดทะเบียนที่เข้าข่ายถูกเพิกถอน และบริษัทที่อยู่ในกลุ่ม

เอ็ม เอ ไอ (กลุ่มเอ็มเอไอ คือ ตลาดหลักทรัพย์แห่งที่สองของประเทศไทย ทำหน้าที่เป็นตลาดทุน เพื่อให้กิจการขนาดกลางและขนาดย่อมและกิจการที่เกี่ยวกับนวัตกรรมระดมเงินทุนเพิ่มเติมจากสาธารณะ) แสดงในตารางที่ 3.2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ประเภทที่	ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ร้อยละ
1	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	41	8.39
2	สินค้าอุปโภคบริโภค	39	7.97
3	ธุรกิจการเงิน	58	11.86
4	สินค้าอุตสาหกรรม	81	16.56
5	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	120	24.54
6	ทรัพยากร	27	5.52
7	บริการ	85	17.39
8	เทคโนโลยี	38	7.77
	รวม	489	100

หมายเหตุ : ยกเว้นบริษัทจดทะเบียนที่แก้ไขการดำเนินงานไม่ได้ตามกำหนดรวมถึงบริษัทจดทะเบียนที่เข้าข่ายถูกเพิกถอนและบริษัทที่อยู่ในกลุ่มเอ็มเอไอ

ประชากรทั้งหมด 489 บริษัท จะใช้การสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด การคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจะเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบที่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sample) ซึ่งเป็นการเลือกการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) คือ การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง n หน่วยจากทั้งหมด N หน่วยโดยให้แต่ละตัวอย่างมีโอกาสเลือกเท่ากัน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ทั้งหมด 220 บริษัท ซึ่งมาจากการคำนวณสูตรคือ Yamane Taro(1973) โดยทำการจับฉลากจำนวน 45 % ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งคำนวณจากสัดส่วนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ 489 บริษัท ต่อขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้โดยแสดงรายละเอียดของการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

3.2.1 สูตรของทาโรยามานะ(Yamane, 1973)

คือ สูตรในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (Finite Population)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

วิธีการคำนวณสูตรคือ ต้องทราบขนาดของประชากรที่ต้องการศึกษา (N)และกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้(e)

จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 489 ราย ยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนจากตัวอย่างได้ 5%(0.05) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเท่ากับ

$$n = \frac{489}{1 + 489(0.05)^2}$$

$$n = \frac{489}{1 + 489(0.0025)}$$

$$n = \frac{489}{1+1.2225}$$

$$n = \frac{489}{2.2225}$$

$$n = 220$$

การคำนวณจากการใช้สูตรของยามานะซึ่งมีจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 489 ราย กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของตัวอย่างที่ยอมรับได้ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจึงเท่ากับ 220 ราย

ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้ประชากรคือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 489 บริษัท ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 220 บริษัท ซึ่งทำการคำนวณจากสูตรของยามานะ โดยใช้ผลลัพธ์จากการคำนวณตามวิธีของยามานะเพราะจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างครอบคลุมการคำนวณทั้ง 2 วิธี ซึ่งค่าที่ได้กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้จากการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 และกำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมานั้นมีโอกาสได้ค่าอ้างอิงไม่แตกต่างจากค่าที่แท้จริงของประชากรจำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้ 220 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ซึ่งขั้นตอนที่ 1 คือ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) โดยแจกแจงแบ่งสัดส่วนตามขนาด จากประชากรทั้งหมด 489 ราย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 220 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 45 ของทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรมขั้นตอนที่ 2 เมื่อแบ่งตามสัดส่วนประชากรของทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ทุกๆ หน่วยของประชากรที่ศึกษามีโอกาสได้รับเลือกเท่าๆ กัน โดยการจับสลาก (Lottery Method) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างที่ต้องการในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมตามตาราง 3.3 แสดงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้แยกตามประเภทของอุตสาหกรรม

ตารางที่ 3.3 จำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ลำดับที่	ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ร้อยละ
1	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	18	8.18
2	สินค้าอุปโภคบริโภค	18	8.18
3	ธุรกิจการเงิน	26	11.82
4	สินค้าอุตสาหกรรม	37	16.82
5	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	54	24.54
6	ทรัพยากร	12	5.45
7	บริการ	38	17.23
8	เทคโนโลยี	17	7.73
	รวม	220	100

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารวบรวมจากรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยมีรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.3.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

การศึกษาค้นคว้านี้จะทำการเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมด 220บริษัท โดยใช้รายงานประจำปี พ.ศ. 2554 ซึ่งทำการดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ของบริษัท ในกรณีที่บริษัทไม่มีเว็บไซต์หรือไม่มีรายงานประจำปีในเว็บไซต์ของบริษัท ผู้วิจัยก็จะทำการดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การศึกษาครั้งนี้ใช้รายงานประจำปีในศึกษาเนื่องจากรายงานประจำปีเป็นสื่อที่ได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน เป็นสื่อที่กฎหมายกำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนจะต้องจัดทำ และรายงานประจำปีสามารถนำมาประเมิน เปรียบเทียบและวัดได้ง่ายกว่าสื่อชนิดอื่นๆ Wiseman (1982) กล่าวว่ารายงานประจำปีเป็นสื่อหลักในการสื่อสารการดำเนินงานและแผนงานในอนาคตของกิจการสู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อีกทั้งการศึกษางานวิจัยในอดีตที่ผ่านมาพบว่า รายงานประจำปีเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมในการศึกษามากที่สุด

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) ซึ่งเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่นำวิธีการทางปริมาณโดยใช้การแจกแจงเพื่อหาความถี่ของข้อความหรือเอกสารในประเด็นที่ศึกษามาแสดงน้ำหนักเพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารไปยังผู้อ่าน (นิตยวงศ์ภักดิ์, 2547) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ เป็นวิธีที่ใช้วิธีการเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบ เป็นวิธีซึ่งเน้นความเป็นวัตถุวิสัยและเป็นวิธีที่อิงกรอบทฤษฎี

ข้อดีของการใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา คือ เป็นวิธีการวิจัยที่โปร่งใสและเป็นวิธีการที่มีลักษณะเป็นวัตถุวิสัย เพราะมีการระบุคุณลักษณะของสิ่งที่จะแจกแจง สามารถที่จะยึดหยุ่นในการกำหนดช่วงระยะเวลาการวิจัยได้ มีลักษณะการวิจัยแบบ Unobtrusive Method หรือ Non-Reactive Method คือ ผู้วิจัยไม่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ถูกวิจัย การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นจึงวิธีการที่มีความยืดหยุ่นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับข้อมูลที่ไม่ได้มีการจัดระบบและสุดท้ายคือเป็นวิธีการที่สามารถรวบรวมข้อมูลที่โดยปกติไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลพวกนี้ได้ง่าย เช่น ภูมิหลังทางสังคมของกลุ่มผู้นำที่มีชื่อเสียง เป็นต้น(แน่นน้อยย่านาวรี, 2549)

ข้อเสีย คือ การวิเคราะห์เนื้อหาจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับเอกสารและข้อเขียนที่นำมาวิเคราะห์ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ ในการทำตารางลงรหัส (Coding Schedule) และคู่มือลงรหัส (Coding Manual) นั้นเป็นเรื่องที่ยากมากที่จะสามารถจัดทำได้อย่างละเอียดชัดเจนจนกระทั่งไม่ต้องอาศัยการตีความจากผู้วิจัย (ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงอคติหรือความลำเอียงของผู้วิจัย) การวิเคราะห์เนื้อหาถูกกล่าวหาว่าเป็นแค่สาระแฟงมากกว่าที่จะเป็นสาระสำคัญบางครั้งจะถูกกล่าวหาว่าไม่เป็นทฤษฎี เพราะ การวิเคราะห์เนื้อหาไปเน้นที่การวัดมากกว่าที่จะเน้นถึงความสำคัญตามหลักทฤษฎี (แน่นน้อยย่านาวรี, 2549)

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้รูปแบบของการนับคำ (Words) ในการวิเคราะห์เนื้อหา เนื่องจากการนับคำเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในการเจนนับซึ่งสามารถบอกความเป็นตัวตนได้มากที่สุด (Deegan & Gordon, 1996; Gray et al, 1998) ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและแยกประเภทข้อมูลตามหัวข้อที่ประกอบอยู่ในแบบเก็บข้อมูลการวัดระดับการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล (Computer Programs for Support of Qualitative Content Analysis) รูปแบบที่ผู้วิจัยพิจารณาเลือกใช้คือ โปรแกรมประมวลคำ (Word Processing Program) ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้ง่าย ไม่ซับซ้อน โดยทำการคัดลอกข้อความที่มีความหมายเดียวกัน แล้วนำมาวางรวมไว้ในกลุ่มเดียวกันในแฟ้มเอกสารอีกแฟ้มหนึ่ง ซึ่งทำให้ง่ายแก่การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป (ชายโพธิธิตา, 2549) การวิเคราะห์เนื้อหาจะใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อหาปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัท

3.3.3 แบบเก็บข้อมูลการวัดระดับการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

ในการศึกษาครั้งนี้ แบบการเก็บข้อมูลจะแบ่งเป็น 2 ส่วน (แสดงในภาคผนวก ข) ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบเก็บข้อมูลพื้นฐานของบริษัทซึ่งประกอบด้วยคำถามที่แสดงถึงรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของบริษัท และคำถามที่แสดงถึงรายละเอียดของข้อมูลในปัจจุบันที่ต้องการข้อมูลเฉพาะด้าน ยกตัวอย่างเช่น ชื่อและชื่อย่อของบริษัท ประเภทของอุตสาหกรรมซึ่งแบ่งลักษณะตามผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม ลักษณะของผู้ถือหุ้นซึ่งแบ่งเป็นสิทธิการถือครองหุ้นจากภาครัฐบาลและจากภาคเอกชน ประเทศผู้ก่อตั้งถูกดำเนินการก่อตั้งจากประเทศพัฒนาหรือจากประเทศกำลังพัฒนา กิจกรรมตรวจสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) หรือสำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็ก (NonBig 4) ลักษณะของกิจการเป็นกิจการแบบธุรกิจครอบครัวหรือไม่ใช่ธุรกิจครอบครัว การหามูลค่าตลาดของกิจการ กำไรสุทธิของกิจการ สภาพคล่องของกิจการ ความเสี่ยงหนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ กิจการมีการจัดทำ ISO 14001, ISO 26000 หรือไม่และสุดท้ายคือ กิจการเคยได้รับรางวัลดีเด่นทางด้านความรับผิดชอบต่อสังคมหรือไม่

ส่วนที่ 2 คือ แบบเก็บการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทซึ่งแบ่งเป็น 5 หัวข้อใหญ่ คือ ด้านแรงงาน ด้านผู้บริโภคร ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและชุมชนและด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม การกำหนดหัวข้อในแบบเก็บข้อมูลประยุกต์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีตของ Spiller(2000)และ Rizk et al (2008) และหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศที่ได้มีการออกแนวทางในการดำเนินงานด้านซีเอสอาร์ที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เช่น แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ(สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2555) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคม มาตรฐานเลขที่ มอก.26000 (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2554) และ OECD Guidelines for Multinational Enterprises (พิพัฒน์นันทนาธรรม, 2553)ซึ่งรายละเอียดในแต่ละหัวข้อประกอบด้วย

1. ด้านแรงงาน

- 1) นโยบายทั่วไปด้านแรงงานคือ หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติต่อพนักงาน รวมถึงนโยบายที่พนักงานทุกคนต้องประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัย ข้อบังคับหรือประกาศของบริษัทโดยเคร่งครัดและสม่ำเสมอ รวมถึงเงื่อนไขในการเลิกจ้างงาน
- 2) ผลประโยชน์พนักงาน, ค่าจ้างและรางวัลคือ นโยบายการมอบผลตอบแทนที่เป็นธรรมและเหมาะสมกับความรับผิดชอบต่อ ความรู้ความสามารถและผลการปฏิบัติงานของพนักงานแต่ละคน ซึ่งสามารถเทียบเคียงกับผู้ประกอบการอื่นในประเทศซึ่งอยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน
- 3) บริษัทได้จัดตั้งคณะกรรมการชุดใดส่วนข้อผิดพลาดและการพิจารณาโทษอย่างเหมาะสมของพนักงาน เพื่อให้พนักงานได้รับความเป็นธรรมในการทำงาน หากเกิดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน
- 4) การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรของบริษัท คือ บริษัทได้นำการจัดการความรู้ โดยการจัดการฝึกอบรม การให้ทุนสนับสนุนแก่ทุนการศึกษาแก่พนักงานเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้พัฒนาบุคลากรให้ทันต่อการขยายธุรกิจและมีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและขยายวงจรการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสามารถและพัฒนาศักยภาพทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่ม ระดับบริษัท

- 5) นโยบายการวางแผนอาชีพคือ นโยบายการวางแผนทางสายงานอาชีพเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาความก้าวหน้าในสายอาชีพ ซึ่งเป็นการสร้าง โอกาสให้กับบุคลากรในองค์กรมี โอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร
- 6) โครงการช่วยเหลือพนักงานคือ โครงการช่วยเหลือพนักงานเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่กระทบ ความเป็นอยู่ของพนักงาน เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ เป็นต้น
- 7) การส่งเสริมสุขภาพคือ การสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เช่น การออก กกำลังกาย การส่งเสริมโภชนาการ การตรวจสุขภาพพนักงานประจำปี การอบรมพัฒนา สุขภาพจิต การต่อต้านรณรงค์การใช้สารเสพติด เป็นต้น
- 8) อัตราการหมุนเวียนพนักงานคือ การเปิดเผย นโยบายการลาออกของพนักงาน รวมถึงการ เปลี่ยนแปลงจำนวนพนักงานอย่างมีนัยสำคัญ
- 9) นโยบายความมีส่วนร่วมของพนักงาน คือ นโยบายที่สามารถกำหนดให้พนักงานมีส่วน ร่วมในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานและการพัฒนาบริษัท เช่น การเปิดโอกาสให้ พนักงานเข้าร่วมลงทุนในบริษัท (EJIP – Employee Joint Investment Program) เป็นต้น
- 10) นโยบายการเสริมสร้างความสามัคคีและความผูกพันของบุคลากรในบริษัท คือ นโยบายใน การเสริมสร้างความสามัคคีและความผูกพันของบุคลากรในบริษัท เช่น การทำกิจกรรม ร่วมกันของพนักงาน การละลายพฤติกรรมก่อนเข้ามาทำงาน
- 11) สิทธิในการเข้าร่วมและจัดตั้งองค์กรทางด้านแรงงาน/สหภาพแรงงาน คือ บริษัทมีนโยบาย เปิดโอกาสให้พนักงานมีสิทธิในการจัดตั้งและเข้าร่วมในองค์กรทางด้านแรงงาน สหภาพ แรงงานหรือองค์กรอื่นใด รวมทั้งเปิดโอกาสให้พนักงานมีสิทธิในการต่อรองเงื่อนไขการ จ้างงาน
- 12) นโยบายการจ้างงานอย่างเป็นธรรม คือ บริษัทมีนโยบายในการสรรหาคัดเลือกบุคลากร แต่งตั้งโยกย้ายพนักงาน ต้องกระทำด้วยความเป็นธรรมและตั้งอยู่บนความเหมาะสมของ พนักงาน
- 13) นโยบายการปลดเกษียณคือ บริษัทมีนโยบายการจ่ายเงินหรือการให้สวัสดิการเมื่อพนักงาน มีอายุครบตามที่บริษัทกำหนดให้ปลดเกษียณ

- 14) นโยบายด้านสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม คือ นโยบายที่แสดงให้เห็นว่าบริษัทเคารพต่อหลักสิทธิมนุษยชน โดยมีการกำหนดเป็นนโยบายเรื่องการปฏิบัติที่มิชอบและไม่ล่วงละเมิด ไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่คำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนาหรือความบกพร่องทางร่างกาย รวมทั้งการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมอาชีพให้คนพิการสามารถปฏิบัติงานได้เช่นพนักงานทั่วไป
- 15) สวัสดิการของพนักงาน/ครอบครัวคือ สวัสดิการที่มอบให้แก่ตัวของพนักงาน ครอบครัวของพนักงาน ได้แก่ พ่อ แม่ ภรรยา และบุตร ให้ได้รับสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ตามอัตราที่บริษัทกำหนด รวมทั้งสิทธิในการรับทุนการศึกษาของบุตร เป็นต้น
- 16) การสื่อสารต่อพนักงานคือ การสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวพนักงานให้พนักงานรับทราบทุกคน รวมทั้งบริษัทจัดให้มีคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ร่วมกับนายจ้างและลูกจ้างเพื่อรับฟังปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขร่วมกัน
- 17) นโยบายความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน คือ การนำเสนอให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติป้องกันตัวจากอันตรายที่เกิดจากการปฏิบัติงานเพื่อให้พนักงานทุกคนได้รับความปลอดภัยจากการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานโดยปราศจากอันตรายที่เกิดอุบัติเหตุ รวมถึงปราศจากโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น
- 18) สัญญาจ้างงานชั่วคราว (งานนอกเวลา: Part Time) คือสัญญาจ้างงานโดยมีสัญญาจ้างงานที่คล้ายสัญญาจ้างงานปกติแต่จะแตกต่างกันตรงที่สัญญาจ้างงานของพนักงานชั่วคราวจะมีการระบุวันที่เริ่มจ้างและวันสิ้นสุดการจ้างไว้ชัดเจน รวมถึงการเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมฝึกงานกับบริษัทเพื่อหาประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
- 19) นโยบายอื่นๆด้านแรงงาน คือ นโยบายที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่แรงงานด้านอื่นๆ

2. ด้านผู้บริโภค

- 1) นโยบายทั่วไปด้านผู้บริโภคคือ บริษัทให้ข้อมูลของสินค้าและบริการ ตลอดจนวิธีการหรือข้อเสนอแนะในการใช้สินค้าและบริการนั้นๆ อีกทั้งบริษัทมีการกำหนดนโยบายที่จะไม่กระทำการใดให้เกิดผลกระทบต่อผู้บริโภค ในลักษณะที่เป็นการละเมิดหรือทำให้เสียสิทธิของผู้บริโภคอันเป็นการเสีจรรยาบรรณในการประกอบกิจการที่ดี รวมถึงบริษัทมีนโยบายที่จะต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพและคุณสมบัติของตัวสินค้าและบริการนั้นๆด้วย
- 2) การติดต่อสื่อสารถึงผู้บริโภค คือ ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจเลือกสินค้าและบริการ ข้อมูลเหล่านั้นต้องเป็นความจริงไม่บิดเบือน หรือก่อให้เกิดความเข้าใจผิด
- 3) ความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ คือ ความปลอดภัยจากสินค้าและบริการ ตั้งแต่การตรวจสอบเลือกใช้วัตถุดิบที่มีความปลอดภัย จนถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความปลอดภัยซึ่งต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและให้ความสำคัญกับเด็กที่ไม่มีความสามารถที่จะประเมินถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้
- 4) สิทธิของผู้บริโภค คือ สิทธิในการตัดสินใจเลือกสินค้าและบริการที่มีราคาเหมาะสมต่อการแข่งขันในตลาดและเป็นสินค้าที่มีคุณภาพก่อให้เกิดความพอใจสิทธิในการแสดงความคิดเห็นด้านการปฏิบัติงานและการประเมินเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและบริการสิทธิในการเรียกร้อง ฟ้องร้อง ร้องเรียน ตลอดจนการได้รับความเป็นธรรมจากบริษัทโดยมีหน่วยงานรับเรื่องร้องเรียนจากลูกค้าเพื่อพิจารณาข้อร้องเรียน ตลอดจนบริษัทมีนโยบายในการจ่ายค่าชดเชยจากสินค้าหรือบริการที่ไม่ได้มาตรฐานตามที่บริษัทได้กำหนดไว้
- 5) สิทธิพิเศษสำหรับผู้บริโภค คือสิทธิในการรับความรู้และรับการอบรมเกี่ยวกับข้อมูลของสินค้าหรือบริการ เช่น การจัดกิจกรรมลูกค้าสัมพันธ์ เป็นต้นเพื่อให้ลูกค้าเกิดทักษะที่จำเป็นต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการนั้นสิทธิในการอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ ไม่บั่นทอนสุขภาพของผู้บริโภค

- 6) นโยบายเกี่ยวกับผู้บริโภคร้านอื่นๆ คือ นโยบายที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการและ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บริโภคร้านอื่นๆ

3. ด้านสิ่งแวดล้อม

- 1) นโยบายการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม คือ นโยบายในการอนุรักษ์พลังงานและ สิ่งแวดล้อมของบริษัท รวมทั้งนโยบายด้านระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่ กล่าวถึงข้อปฏิบัติในการปกป้องและฟื้นฟูทรัพยากรที่ได้ใช้ไปในการประกอบกิจการ
- 2) การศึกษาถึงการดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม คือ การประเมินถึงผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะริเริ่มกิจกรรมหรือ โครงการใหม่ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกิจการ และใช้ผลจากการประเมินผล กระทบมาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการตัดสินใจ
- 3) การตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบายสิ่งแวดล้อม คือ จัดให้มีระบบติดตามและประเมินผล จากภายในและภายนอกอย่างเป็นระบบ โดยแต่งตั้งคณะทำงานดูแล ทั้งนี้ควรเชิญตัวแทน จากชุมชนข้างเคียงมาเป็นคณะทำงานด้วยเพื่อจะสามารถประเมินผลได้อย่างมี ประสิทธิภาพ
- 4) การดำเนินงานตามนโยบาย ISO 14001 คือ กิจการมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการนำ หลักการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมาเป็นแนวทางและหลักการในระบบการจัดการ สิ่งแวดล้อมที่เป็นพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมมาปรับใช้ในองค์กร
- 5) ระบบการจัดการของเสียและการแปรรูป คือ ระบบการจัดการของเสียที่มาจาก อุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อลดผลกระทบที่จะส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมหรือชุมชน ใกล้เคียง ซึ่งประกอบด้วย การดูแลตรวจเช็คปริมาณของเสียที่เกิดขึ้นจากกิจการอย่าง สม่าเสมอ การเอาใจใส่ต่อระบบการดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นให้ได้มากที่สุด การตรวจตรารักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในโรงงานเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดที่อาจจะ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ เป็นต้น

- 6) การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อลดระดับของเสียหรือเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม คือ การศึกษาค้นคว้าวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์รวมถึงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตเพื่อที่จะลดระดับของเสียที่เกิดขึ้นของกิจการ รวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ของสินค้าหรือบริการให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ซึ่งเป็นวิธีการการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง
- 7) การนำแนวคิดด้านการจัดการพลังงานมาปรับปรุงใช้ในบริษัท เช่น การคิดแผนพลังงาน แสงอาทิตย์ การรีไซเคิลพลังงาน การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในที่ทำงาน การใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์พลอยได้ของบริษัท เป็นต้น
- 8) กิจกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คือ กิจกรรมหรือโครงการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ทางบริษัทจัดทำขึ้นเพื่ออนุรักษ์หรือรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น กิจกรรมการปลูกป่า การเก็บขยะ กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่า โครงการปลูกฝังจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้กับพนักงาน เป็นต้น
- 9) คดีความการฟ้องร้องและการดำเนินคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงช่องทางการร้องเรียนจากชุมชนบริเวณใกล้เคียง คือ บริษัทมีช่องทางเพื่อรับเรื่องร้องเรียนจากชุมชนบริเวณใกล้เคียงสำหรับผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานหรือเกิดจากการก่อสร้างของบริษัท เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวบริษัทมีการส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบและชี้แจงรวมทั้งดำเนินการแก้ไขให้รวดเร็วที่สุด
- 10) นโยบายอื่นๆ เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม คือ นโยบายที่จะช่วยส่งเสริมกิจการให้ลดผลกระทบที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม เพื่อกิจการได้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างยั่งยืน

4. ด้านสังคมและชุมชน

- 1) นโยบายทั่วไปด้านสังคมและชุมชน คือ การกำหนดข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชนขององค์กรเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร

- 2) สุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน คือ บริษัทมีนโยบายในการสนับสนุนให้ความรู้แก่ประชาชนในการดูแลเรื่องสุขภาพตามความเหมาะสม รวมถึงบริษัทมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพและสนับสนุนการบริการสาธารณะที่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชน
- 3) นโยบายความมีส่วนร่วมในชุมชน คือ นโยบายในการให้ข้อมูลและอธิบายถึงผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงานของกิจการ รวมถึงการรับฟังข้อคิดเห็น การปรึกษาหารือเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการดำเนินการที่ดีที่สุดจากประชาชนรอบพื้นที่ของกิจการเพื่อให้เกิดการยอมรับจากคนในชุมชนมากที่สุด รวมทั้งการจัดโครงการร่วมกันสอนอาชีพให้กับคนในชุมชน
- 4) ความสัมพันธ์ต่อชุมชน คือ การศึกษาถึงความคิด ทศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคลในชุมชนเพื่อสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างกิจการและชุมชนเพื่อให้เข้าใจในวิถีชีวิตในชุมชนนั้นๆ เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม การส่งเสริมกิจกรรมสานสัมพันธ์ภายในครอบครัว เป็นต้น
- 5) การลงทุนในสังคมและการบริจาค คือ นโยบายการลงทุนทางด้านการศึกษา การพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัย เช่น การมอบทุนการศึกษาให้แก่โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย การร่วมกันก่อสร้างอาคารสถานที่เรียน การเป็นวิทยากรเผยแพร่อบรมความรู้ต่างๆ ให้กับคนในชุมชน เป็นต้น รวมทั้งการบริจาคเงินหรือสิ่งของให้แก่สังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน
- 6) นโยบายอื่นๆ เกี่ยวกับสังคมและชุมชน คือ แนวการปฏิบัติด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับสังคมและชุมชน เพื่อพัฒนาส่งเสริมความเข้มแข็งตลอดจนฟื้นฟูสังคมและวัฒนธรรมในประเทศไทย โดยให้ความสำคัญกับชุมชนและสังคมที่ตั้งอยู่ติดกันหรือตั้งอยู่ใกล้เคียงสถานประกอบการ ตลอดจนสังคมและชุมชนที่ตั้งอยู่ไกลออกไปด้วย

5. ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม

- 1) นโยบายต่อต้านการทุจริต คือ การกำหนดข้อบังคับซึ่งถึงความเสี่ยงต่างๆของการทุจริต รวมไปถึงการกำหนดนโยบายและวิธีการปฏิบัติต่างๆในการต่อต้านการทุจริต เช่น การต่อต้านการ

รับสินบน รวมถึงการสร้างความตระหนักให้แก่พนักงานและผู้บริหารในองค์กรดำเนินการตามนโยบายการต่อต้านการทุจริต

- 2) การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบและข้อกำหนดของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง คือนโยบายการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ กฎระเบียบและข้อกำหนดตามที่หน่วยงานภาครัฐ ได้กำหนดไว้ รวมถึงการสนับสนุนให้พนักงานมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ
- 3) การแข่งขันอย่างเป็นธรรม คือ การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติด้านการต่อต้านการผูกขาดและการทุ่มตลาด รวมทั้งกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมการแข่งขันอย่างเป็นธรรม เช่น การกำหนดนโยบายการจัดซื้อจัดหา กำหนดราคากับคู่แข่งอย่างเป็นธรรม เป็นต้น
- 4) การเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สินคือ สิทธิในทรัพย์สินหมายถึง ทรัพย์สินทางกายภาพ และทรัพย์สินทางปัญญา ผลประโยชน์จากที่ดินรวมถึงทรัพย์สินทางกายภาพ ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เป็นต้น องค์กรควรกำหนดนโยบายเพื่อพิจารณาความคาดหวังของสังคม สิทธิมนุษยชนและความต้องการขั้นพื้นฐานของสังคม
- 5) การเคารพต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของลูกค้าหรือคู่ค้า คือนโยบายของกิจการที่จัดให้มีการควบคุมดูแลให้พนักงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรักษาความลับของลูกค้า รวมทั้งห้ามเปิดเผยข้อมูลหรือขอเสนอของลูกค้า ยกเว้นการกระทำที่ต้องกระทำโดยกฎหมายกำหนด
- 6) การปฏิบัติต่อคู่ค้าทุกรายด้วยความเสมอภาคและยุติธรรม
- 7) การปฏิบัติต่อเจ้าหนี้เป็นธรรมและปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อสัญญา คือนโยบายการกำหนดระยะเวลาชำระหนี้อย่างชัดเจนและการปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อสัญญา เพื่อป้องกันกรณีความเสียหายจากการละเมิดต่อเจ้าหนี้ กิจการจะต้องพิจารณาคุณสมบัติของเจ้าหนี้ทุกรายก่อนทำธุรกรรม เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาภายหลังโดยพิจารณาตามหลักความซื่อสัตย์และความน่าเชื่อถือ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดเป็น 2 ส่วนคือ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) 2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistic) ซึ่งจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for Social Sciences หรือ SPSS) ช่วยในการวิเคราะห์และประมวลผลโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาจะใช้ในการประมวลผลข้อมูลปริมาณค่าในการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ซึ่งบอกถึงขอบเขต ลักษณะและปริมาณของการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และการกระจายตัว (Standard Deviation) ในการอธิบายผล

3.4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistic)

สถิติเชิงอนุมานจะใช้วิเคราะห์ความแตกต่างของปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี โดยใช้การวิเคราะห์ Independent T-test และการหาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับปัจจัยต่างๆที่อาจมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ในรายงานประจำปี โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ โดยมีการกำหนดหรือทราบค่าตัวแปรอิสระล่วงหน้า ซึ่งแสดงในรูปสมการถดถอยดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9 + b_{10}x_{10} + b_{11}x_{11} + b_{12}x_{12} + b_{13}x_{13} + \text{error}$$

Y = ปริมาณการรายงานข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคม	ซึ่งทำการวัด โดยการนับจำนวนค่าตามวิธีการวิเคราะห์ เนื้อหา โดยทำการนับค่าจากแบบเก็บการรายงานข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคม
X_1 = อายุของกิจการ	นับเป็นจำนวนปีตั้งแต่กิจการก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน
X_2 = ขนาดขององค์กร	โดยทำการวัดจากยอดสินทรัพย์รวมขององค์กร
X_3 = ความสามารถในการทำกำไร	วัดจาก กำไรสุทธิหารด้วยส่วนของเจ้าของของกิจการจาก งบกำไรขาดทุนและงบแสดงฐานะการเงินของกิจการ
X_4 = สภาพคล่องทางการเงินของ กิจการ	วัดจาก อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน
X_5 = ความเสี่ยงทางการเงิน	วัดจากอัตราส่วนระหว่างหนี้สินและส่วนของเจ้าของ
X_6 = ลักษณะของอุตสาหกรรม	การศึกษาครั้งนี้กำหนดลักษณะอุตสาหกรรมเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อมสูงและ 2.กลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อ สังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำ
X_7 = ลักษณะของการถือหุ้น	โดยทำการวัดจากสิทธิในการถือครองหุ้นส่วนใหญ่ของ องค์กรที่เกินกว่า 51% ของภาครัฐบาลหรือภาคเอกชน ซึ่ง กำหนดให้ 1 แทน การถือครองหุ้นส่วนใหญ่ของ ภาครัฐบาล และ 2 แทน การถือครองหุ้นส่วนใหญ่ของ ภาคเอกชน
X_8 = ประเทศของผู้ก่อตั้งองค์กร	วัดจากประเทศที่เข้ามาลงทุนในองค์กรของประเทศไทย โดยกำหนดให้ 1 แทน ประเทศพัฒนา และ 2 แทน ประเทศกำลังพัฒนา
X_9 = ประเภทสำนักงานสอบบัญชี	วัดจากองค์กรใช้ผู้สอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีใด การศึกษาในครั้งนี้ จึงกำหนดตัวเลข 1 แทน สำนัก งานสอบบัญชีที่เป็นบิ๊กโฟร์ และกำหนดตัวเลข 2 แทน สำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่บิ๊กโฟร์

X_{10} = ลักษณะของกิจการ	โดยทำการวัดจากศึกษาโครงสร้างขององค์กรว่ากิจการมีอำนาจการบริหารควบคุมการจัดการที่มีการส่งผ่านจากทายาทรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหรือไม่ โดยกำหนดให้กิจการแบบธุรกิจครอบครัว แทนค่าด้วย ตัวเลข 1 และกิจการที่ไม่ใช่ธุรกิจครอบครัว แทนค่าด้วย ตัวเลข 2
X_{11} = ISO 14001	โดยทำการวัดจากดูว่ากิจการมีการจัดทำมาตรฐาน ISO 14001 หรือไม่ หากมีการจัดทำให้แทนค่าด้วยหมายเลข 1 หากกิจการไม่มีการจัดทำให้แทนค่าด้วยหมายเลข 2
X_{12} = ISO 26000	โดยทำการวัดจากดูว่ากิจการมีการจัดทำมาตรฐาน ISO 26000หรือไม่ หากมีการจัดทำให้แทนค่าด้วยหมายเลข 1 หากกิจการไม่มีการจัดทำให้แทนค่าด้วยหมายเลข 2
X_{13} = รางวัล CSR Award	โดยกำหนดให้ 1 แทน กิจการได้รับรางวัล CSR Award และ 2 แทน กิจการไม่ได้รับรางวัล CSR Award

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อใช้ในการตอบคำถามงานวิจัยว่า อะไรคือ ขอบเขต ลักษณะและปริมาณของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และมีความแตกต่างของปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีหรือไม่ รวมทั้งเพื่อตอบคำถามว่าปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2554 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 220 บริษัทของทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยวิธี Independent Sample T-test และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะลำดับการนำเสนอผลการศึกษาข้อมูลตามลำดับของวัตถุประสงค์ก่อนและหลังดังต่อไปนี้ คือ

1. ขอบเขต ลักษณะและปริมาณของการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ความแตกต่างของปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
4. สรุปผลการศึกษา

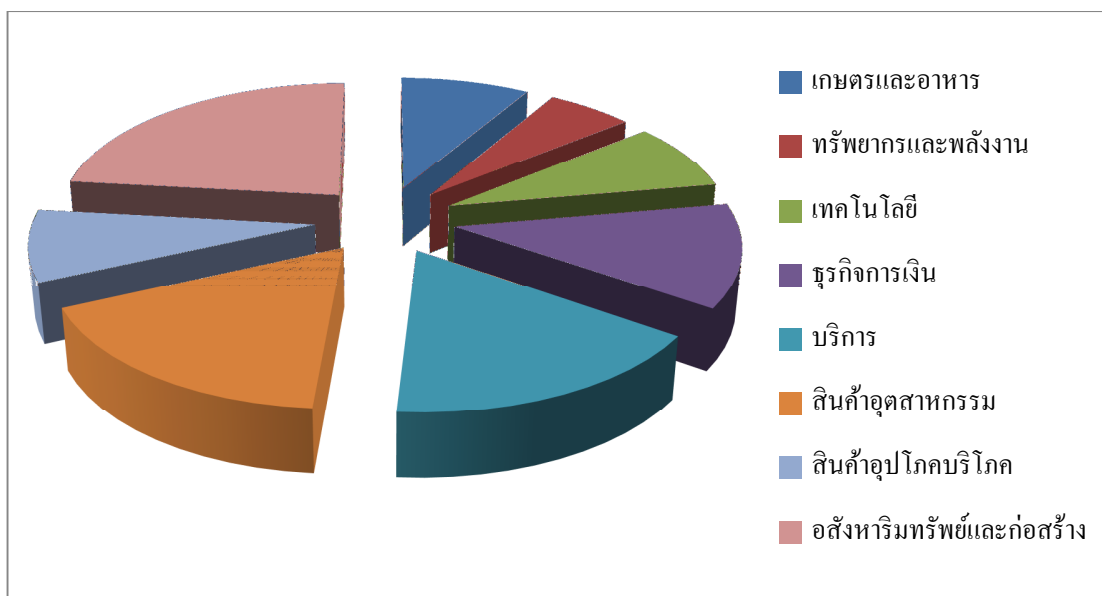
4.1 ขอบเขต ลักษณะและปริมาณของการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 220 บริษัท โดยใช้แบบเก็บข้อมูลการวัดระดับการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ซึ่งประกอบด้วย การเก็บข้อมูล 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบเก็บข้อมูลพื้นฐานของบริษัท ส่วนที่ 2 แบบเก็บการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท จากการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) พบว่าจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างของบริษัทที่ใช้ในการศึกษา 220 บริษัท ของทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม มีจำนวนบริษัทที่รายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งหมด 211 บริษัท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 95.90 และจำนวนบริษัทที่ไม่มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม มีจำนวน 9 บริษัท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 4.10 ของจำนวนบริษัทที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ (ตามตารางที่ 4.1) พบว่าบริษัทที่ไม่มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการและกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ที่พบว่าบริษัทที่ไม่มีการรายงานข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างและกลุ่มบริการเช่นเดียวกัน เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำ (Low Profile Companies) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูง (High Profile Companies) เช่น อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงาน (มัทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555; Choi, 1999; Newson & Deegan, 2002) จึงทำให้บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำ บางบริษัทไม่มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าการศึกษานี้พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูง มีบริษัทที่ไม่พบการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจำนวน 1 บริษัท โดยบริษัทดังกล่าวอยู่นั้นอยู่ในหมวดธุรกิจบรรจภัณฑ์ซึ่งกิจการดังกล่าวมีจำนวนผู้มีส่วนได้เสียและความหลากหลายของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมากนัก

ตารางที่ 4.1 จำนวนบริษัทที่รายงานข้อมูลและไม่รายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

ลำดับ ที่	ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัทที่มีการ รายงานข้อมูล		จำนวนบริษัทที่ไม่มี การรายงานข้อมูล		จำนวนบริษัทรวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	เกษตรและอาหาร	18	100	-	0	18	8.18
2	ทรัพยากรและพลังงาน	12	100	-	0	12	5.46
3	เทคโนโลยี	17	100	-	0	17	7.73
4	ธุรกิจการเงิน	26	100	-	0	26	11.82
5	บริการ	35	92.11	3	7.89	38	17.27
6	สินค้าอุตสาหกรรม	36	97.30	1	2.70	37	16.82
7	สินค้าอุปโภคบริโภค	18	100	-	0	18	8.18
8	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	49	90.74	5	9.26	54	24.54
	รวม	211	95.90	9	4.10	220	100

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่าจำนวนบริษัทที่มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของการศึกษาครั้งนี้มีสูงถึงร้อยละ 95.90 ซึ่งจากการพิจารณาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในอดีตของ พงกษา พึ่งจิตต์ประไพ (2551) ที่พบจำนวนของบริษัทที่มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเพียงร้อยละ 40-49 ดังนั้นการเพิ่มขึ้นของจำนวนบริษัทที่ทำการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมอาจจะเกิดขึ้นจากพฤติกรรมการลอกเลียนแบบระหว่างกันขององค์กรเพื่อความอยู่รอดหรือเพื่อให้ได้การยอมรับจากสังคม (Centero, 2005) ตามทฤษฎีองค์การ ต่อไปเป็นรูปภาพแสดงร้อยละของบริษัทที่มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีแยกประเภทตามลักษณะของอุตสาหกรรม (ดูจากรูปภาพที่ 4.1)

รูปภาพที่ 4.1: แผนภูมิวงกลมแสดงสัดส่วนจำนวนบริษัทที่รายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

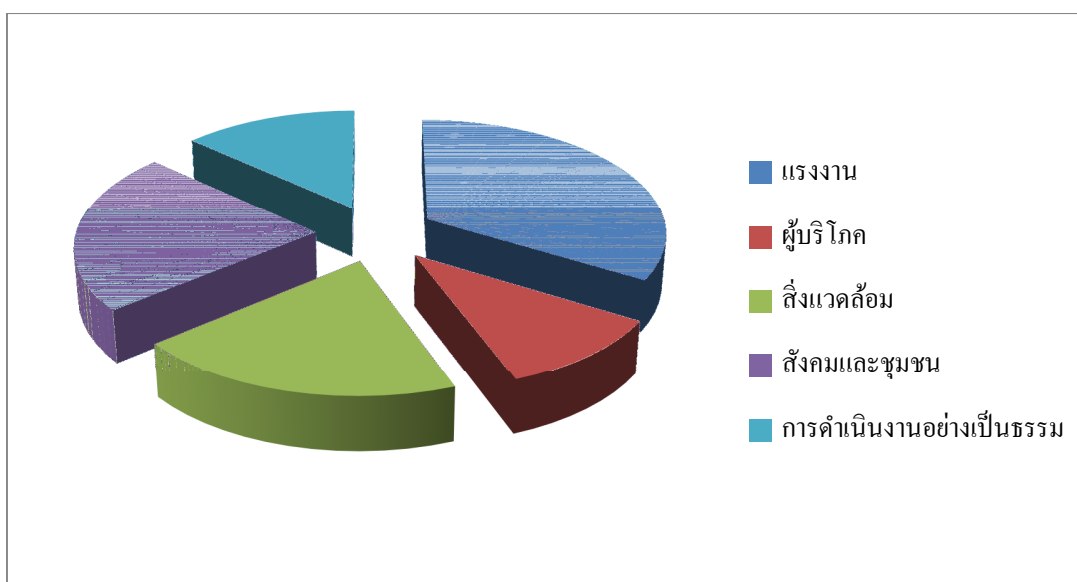
จากจำนวนบริษัทที่มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี พ.ศ. 2554 จำนวน 211 (ประมาณร้อยละ 96) ของทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรมตามการแยกประเภทของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาเสนอในรูปแบบแผนภูมิวงกลมซึ่งแสดงสัดส่วนจำนวนบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมที่รายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม จากรูปภาพที่ 4.1 จึงพบว่า

- อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร มีการรายงานข้อมูลคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9
- อุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงาน มีการรายงานข้อมูลคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6
- อุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีการรายงานข้อมูลคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8
- อุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีการรายงานข้อมูลคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12
- อุตสาหกรรมบริการ มีการรายงานข้อมูลคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16
- อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม มีการรายงานข้อมูลคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17
- อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีการรายงานข้อมูลคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9
- อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีการรายงานข้อมูลคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23

ถึงแม้ว่าการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการในประเทศไทยถูกกำหนด โดยคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งได้ออกพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) ปี พ.ศ.2551 ให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์รายงานข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในหัวข้อ “การกำกับดูแลของกิจการ” ระบุไว้ในรายงานประจำปีหรือมีการจัดทำไว้แยกเป็นสัดส่วนนั้น แต่ในขณะเดียวกันคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ก็ยังไม่มีการกำหนดรูปแบบของการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมไว้อย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาการแสดงผลการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแยกตามหัวข้อในการรายงานข้อมูล โดยใช้แบบเก็บการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทซึ่งประยุกต์มาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีตและประยุกต์จากแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันธุรกิจเพื่อสังคม (2555) โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านแรงงาน ด้านผู้บริโภค ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและชุมชนและด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (แบบเก็บข้อมูลการวัดระดับการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในส่วนที่ 2) พบว่าปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี พ.ศ. 2554 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีจำนวนเฉลี่ย 1,738 คำต่อบริษัท และจากการแบ่งหัวข้อเป็น 5 ด้านดังกล่าว ผลลัพธ์ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า (ตามรูปภาพที่ 4.2) ปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน มีปริมาณการรายงานมากที่สุด จำนวนเฉลี่ยรวม 527 คำ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 34 ของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งหมด รองลงมาคือ การรายงานข้อมูลด้านสังคมและชุมชน (ร้อยละ 23) ด้านสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 20) และด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (ร้อยละ 13) ตามลำดับ หัวข้อของการรายงานข้อมูลที่ได้รับการรายงานน้อยที่สุด คือ หัวข้อด้านผู้บริโภค โดยมีจำนวนคำในการรายงานข้อมูลเฉลี่ย เท่ากับ 166 คำ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 11 ของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งหมด จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับการรายงานหัวข้อแรงงานมาเป็นอันดับแรก โดยบริษัทที่ทำการรายงานข้อมูลด้านแรงงานมีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ นโยบายของพนักงาน การกำหนดค่าตอบแทนในการทำงานอย่างเป็นธรรม เนื่องจากบริษัทต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับหรือ

กฎหมายแรงงานจากหน่วยงานกำกับดูแล เช่น กระทรวงแรงงาน และหน่วยงานของทั้งภาครัฐและเอกชนอื่นๆ รวมถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานต่างๆ เช่น ISO9001 ว่าด้วยข้อกำหนดด้านแรงงาน ที่กำหนดให้บริษัทต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ในทางตรงกันข้ามหัวข้อผู้บริโภคเป็นหัวข้อที่ได้รับการรายงานข้อมูลน้อยที่สุดในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนๆอาจเป็นเพราะไม่มีระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่กำหนดให้บริษัทต้องรายงานข้อมูลดังกล่าว

รูปภาพที่ 4.2 : แผนภูมิวงกลมแสดงการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในแต่ละด้าน

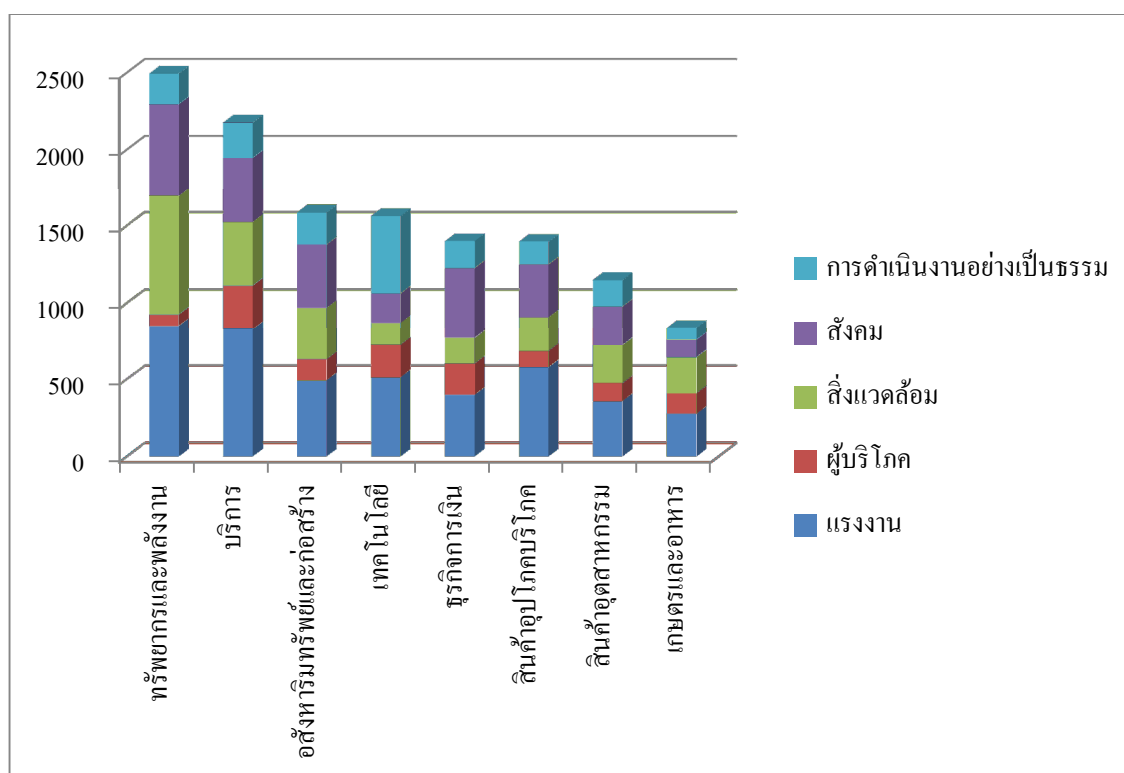
แต่หลังจากการพิจารณาการแสดงผลการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแยกตามประเภทอุตสาหกรรมและหัวข้อของความรับผิดชอบต่อสังคม ตามตารางที่ 4.2 นั้น พบว่าอุตสาหกรรมที่มีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงาน (จำนวนคำรายงานเฉลี่ย 2,494 คำ) ซึ่งอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงานถือเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูงจึงทำให้อุตสาหกรรมดังกล่าวมีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่าอุตสาหกรรมอื่นๆ (Newson & Deegan, 2002) แต่อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาพบว่าอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อ

สังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำ มีปริมาณการรายงานข้อมูลใกล้เคียงกับอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงาน จึงอาจแสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมบริการ อาจมีการจัดทำหรือรายงานข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่มุ่งเน้นการ โฆษณาและประชาสัมพันธ์กิจการเพื่อสร้างภาพลักษณ์และประโยชน์ด้านการแข่งขันของกิจการในสายตาของผู้มีส่วนได้เสีย อาทิ ลูกค้า สังคมและชุมชน คู่แข่ง หน่วยงานกำกับดูแล เป็นต้น แต่ในทางตรงกันข้ามกับบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารมีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการรายงานข้อมูลของทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม โดยมีจำนวนคำเฉลี่ยในการรายงานข้อมูลเท่ากับ 838 คำ ซึ่งต่ำกว่าจำนวนคำเฉลี่ยในการรายงานข้อมูลรวมกว่าครึ่ง (จำนวนเฉลี่ยของบริษัทในทุกอุตสาหกรรม เท่ากับ 1,738 คำต่อบริษัท) นอกจากการรายงานข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมรวมของอุตสาหกรรมที่มีการรายงานข้อมูลมากที่สุดและต่ำที่สุดแล้ว การศึกษาในครั้งนี้ยังพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (จำนวนคำรายงานเฉลี่ย 1,585 คำ) อุตสาหกรรมเทคโนโลยี (จำนวนคำรายงานเฉลี่ย 1,561 คำ) อุตสาหกรรมการเงิน (จำนวนคำรายงานเฉลี่ย 1,399 คำ) อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค (จำนวนคำรายงานเฉลี่ย 1,395 คำ) และอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม (จำนวนคำรายงานเฉลี่ย 1,149 คำ) มีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมใกล้เคียงกับจำนวนคำเฉลี่ยของการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ซึ่งการแสดงผลการศึกษาดังกล่าวในตารางที่ 4.2 พบว่า บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ถูกระบุไว้ว่าส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูง (กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร) ส่วนใหญ่มีจำนวนคำเฉลี่ยในการรายงานข้อมูลรวมต่ำกว่าบริษัทในอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำ (กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี บริการ การเงิน อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และอุปโภคบริโภค

ตารางที่ 4.2 การรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทแยกตามกลุ่มของอุตสาหกรรม

ลำดับที่	ประเภทอุตสาหกรรม	การรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท										
		ด้านแรงงาน		ด้านผู้บริโภค		ด้านสิ่งแวดล้อม		ด้านสังคมและชุมชน		ด้านการดำเนินงาน		การรายงานข้อมูลรวมเฉลี่ย (\bar{X})
		ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	
1	ทรัพยากรและพลังงาน	850.00	574.90	74.00	91.65	768.00	590.09	602.00	667.62	201.00	197.64	
2	บริการ	829.00	1138.86	283.00	330.75	412.00	740.87	422.00	528.38	232.00	323.12	2,176.00
3	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	493.00	765.19	136.00	227.75	341.00	713.89	409.00	743.40	206.74	451.88	1,585.00
4	เทคโนโลยี	512.00	603.89	210.00	495.69	150.00	213.58	192.00	257.81	498.00	1475.90	1,561.00
5	ธุรกิจการเงิน	398.00	333.65	203.00	224.44	167.00	375.01	460.00	706.47	173.00	164.86	1,399.00
6	สินค้าอุปโภคบริโภค	577.00	682.97	106.00	149.01	227.00	223.86	342.00	401.46	146.00	180.92	1,395.00
7	สินค้าอุตสาหกรรม	358.00	348.97	115.00	103.87	248.00	284.13	258.00	328.39	171.00	193.07	1,149.00
8	เกษตรและอาหาร	275.00	325.34	134.00	139.44	235.00	250.53	113.00	136.36	83.00	96.51	838.00
	รวม	527.00	717.82	166.00	253.71	308.00	542.76	356.00	558.09	208.00	499.28	1,738.00

ต่อไปเป็นการแสดงปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมแยกตามอุตสาหกรรม โดยเรียงลำดับอุตสาหกรรมที่มีการรายงานข้อมูลรวมจากกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการรายงานข้อมูลมากที่สุดไปอุตสาหกรรมที่มีการรายงานข้อมูลน้อยที่สุด และหัวข้อความรับผิดชอบต่อสังคม โดยรายงานในรูปแบบภูมิแท่งตามรูปภาพที่ 4.3 ดังนี้

รูปภาพที่ 4.3: แผนภูมิแท่งแสดงปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละด้านแยกตามประเภทของอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาระดับปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมแยกตามอุตสาหกรรมและหัวข้อความรับผิดชอบต่อสังคม ตามหัวข้อ แรงงาน ผู้บริโภค สิ่งแวดล้อม สังคมและชุมชน และการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม พบว่า

- อุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงาน เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแต่ละด้านทำให้พบว่าอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงานมีปริมาณการรายงานข้อมูลด้านแรงงานสูงสุด (คิดเป็นร้อยละ 34.11) รองลงมา คือ การรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม (คิดเป็นร้อยละ 30.76) ด้านสังคมและชุมชน (คิดเป็นร้อยละ 24.13) ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (คิดเป็นร้อยละ 8.04)และด้านผู้บริโภค (คิดเป็นร้อยละ 2.96) ตามลำดับ
- อุตสาหกรรมบริการ เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแต่ละด้านทำให้พบว่าอุตสาหกรรมบริการมีปริมาณการรายงานข้อมูลด้านแรงงานสูงสุด (คิดเป็นร้อยละ 38.08) หัวข้อที่ได้รับการรายงานข้อมูลรองลงมา คือ การรายงานข้อมูลด้านสังคมและชุมชน (คิดเป็นร้อยละ 19.39) ด้านสิ่งแวดล้อม (คิดเป็นร้อยละ 18.91) ด้านผู้บริโภค (คิดเป็นร้อยละ 13.00) และหัวข้อที่มีปริมาณการรายงานข้อมูลต่ำสุด คือ หัวข้อด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (คิดเป็นร้อยละ 10.62)
- อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า หัวข้อที่ได้รับการรายงานข้อมูลสูงสุด คือ หัวข้อด้านแรงงาน (คิดเป็นร้อยละ 31.09) รองลงมา คือ ด้านสังคมและชุมชน (คิดเป็นร้อยละ 25.80) ด้านสิ่งแวดล้อม (คิดเป็นร้อยละ 21.50) ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (คิดเป็นร้อยละ 13.05) และด้านผู้บริโภค (คิดเป็นร้อยละ 8.56) ตามลำดับ
- อุตสาหกรรมเทคโนโลยี พบว่า สัดส่วนปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ในหัวข้อแรงงาน มีปริมาณการรายงานข้อมูลสูงสุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 32.81 รองลงมา คือ การรายงานหัวข้อด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (คิดเป็น

ร้อยละ 31.92) ด้านผู้บริโภคร (คิดเป็นร้อยละ 13.45) ด้านสังคมและชุมชน (คิดเป็นร้อยละ 12.26) และหัวข้อด้านสิ่งแวดล้อมมีปริมาณการรายงานต่ำสุด

- อุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน สัดส่วนของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละด้าน มีลำดับการรายงานข้อมูลจากหัวข้อที่มีปริมาณการรายงานสูงสุดไปยังหัวข้อที่มีปริมาณการรายงานต่ำสุด ดังนี้ หัวข้อด้านสังคมและชุมชน (คิดเป็นร้อยละ 32.84) ด้านแรงงาน (คิดเป็นร้อยละ 28.42) ด้านผู้บริโภคร (คิดเป็นร้อยละ 14.49) ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (คิดเป็นร้อยละ 12.33) ด้านสิ่งแวดล้อม (คิดเป็นร้อยละ 11.91) ตามลำดับ
- อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค เมื่อพิจารณาสัดส่วนปริมาณการรายงานข้อมูลพบว่า อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคมีปริมาณการรายงานข้อมูลด้านแรงงานสูงสุด (คิดเป็นร้อยละ 41.34) รองลงมา คือ ด้านสังคมและชุมชน (คิดเป็นร้อยละ 24.47) ด้านสิ่งแวดล้อม (คิดเป็นร้อยละ 16.21) ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (คิดเป็นร้อยละ 10.41) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านผู้บริโภคร (คิดเป็นร้อยละ 7.56)
- อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม เมื่อพิจารณาสัดส่วนของหัวข้อการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีการรายงานข้อมูลด้านแรงงานสูงสุด รองลงมา คือ ด้านสังคมและชุมชน (คิดเป็นร้อยละ 22.40) ด้านสิ่งแวดล้อม (คิดเป็นร้อยละ 21.56) ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (คิดเป็นร้อยละ 14.85) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านผู้บริโภคร (คิดเป็นร้อยละ 10.02)
- อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร เมื่อพิจารณาสัดส่วนของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า หัวข้อด้านแรงงานมีปริมาณการรายงานข้อมูลสูงสุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 32.79 หัวข้อที่มีปริมาณการรายงานข้อมูลรองลงมา คือ หัวข้อด้านสิ่งแวดล้อม (คิดเป็นร้อยละ 28.02) ด้านผู้บริโภคร (คิดเป็นร้อยละ 15.88) ด้านสังคมและชุมชน (คิดเป็นร้อยละ 13.45) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (คิดเป็นร้อยละ 9.86)

ในการศึกษาปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละด้านแยกตามประเภทของอุตสาหกรรม ข้อสังเกตที่น่าสนใจในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีการรายงานข้อมูลด้านแรงงานสูงสุด ยกเว้นบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน ซึ่งรายงานข้อมูลด้านสังคมและชุมชนสูงสุด โดยเป็นการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเกี่ยวกับหัวข้อการบริจาคและการลงทุนเพื่อชุมชนและสังคมเป็นส่วนใหญ่ (จำนวนเฉลี่ย 333 คำ) ซึ่งดูได้จากตารางที่ 4.6 นอกจากนี้บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงานมีการรายงานข้อมูลในด้านสิ่งแวดล้อม (จำนวนเฉลี่ย 768 คำ) มากเท่ากับข้อมูลด้านแรงงาน (จำนวนเฉลี่ย 851 คำ) เนื่องจากบริษัทในอุตสาหกรรมดังกล่าวมีการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทในอุตสาหกรรมอื่นๆ (มัทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555) ทั้งนี้การรายงานด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงานมีปริมาณมากในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียของกิจการ (จำนวนเฉลี่ย 162 คำ) และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (จำนวนเฉลี่ย 159 คำ) ซึ่งดูได้จากตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.3 การเปิดข้อมูลตามหัวข้อด้านแรงงานแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

การรายงานข้อมูลหัวข้อแรงงาน	ประเภทอุตสาหกรรม								จำนวนค่าเฉลี่ยรวม
	เกษตรและ	ทรัพยากร	เทคโนโลยี	ธุรกิจ	บริการ	สินค้า	สินค้าอุปโภค	อสังหาริมทรัพย์	
	อุตสาหกรรม อาหาร	และ พลังงาน		การเงิน		อุตสาหกรรม	บริโภค	และก่อสร้าง	
1.1 นโยบายทั่วไปด้านแรงงาน	34	102	43	43	45	39	33	26	40
1.2 ผลประโยชน์พนักงาน/ค่าจ้าง และรางวัล	13	92	35	47	45	25	21	24	34
1.3 คณะกรรมการชุดไต่สวน ข้อผิดพลาดของพนักงาน	3	28	0	4	3	1	0	6	4
1.4 การอบรมและพัฒนาบุคลากร ของบริษัท	102	175	185	154	348	118	150	177	186
1.5 นโยบายการวางแผนอาชีพ	14	15	32	15	32	5	39	13	19
1.6 โครงการช่วยเหลือพนักงาน	10	17	13	16	9	1	19	14	12
1.7 การส่งเสริมสุขภาพ	7	34	11	12	20	9	54	13	17
1.8 อัตราการการหมุนเวียนพนักงาน	0	0	6	0	0	0	0	1	1
1.9 นโยบายความมีส่วนร่วมของ พนักงาน	1	21	6	1	9	8	5	11	8
1.10 นโยบายการเสริมสร้างความ สามัคคีและความผูกพันของบุคลากร ในบริษัท	10	0	17	17	28	14	26	19	18

ตารางที่ 4.3 การเปิดเผยข้อมูลตามหัวข้อด้านแรงงานแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม (ต่อ)

การรายงานข้อมูลหัวข้อแรงงาน	ประเภทอุตสาหกรรม								จำนวนค่าเฉลี่ยรวม
	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	ทรัพยากรและพลังงาน	เทคโนโลยี	ธุรกิจการเงิน	บริการ	สินค้าอุตสาหกรรม	สินค้าอุปโภคบริโภค	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	
	1.11 สิทธิในการเข้าร่วมและจัดตั้งองค์กรทางด้านแรงงาน/สหภาพแรงงาน	0	0	0	0	3	1	0	0
1.12 นโยบายการจ้างงานอย่างเป็นธรรม	0	0	7	0	16	2	9	4	5
1.13 การปลดเกษียณ	4	0	0	0	2	1	0	0	1
1.14 นโยบายด้านสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม	8	25	26	25	53	24	35	45	34
1.15 สวัสดิการพนักงาน/ครอบครัว	27	29	45	20	57	25	76	28	37
1.16 การสื่อสารต่อพนักงาน	4	69	16	19	21	10	6	20	18
1.17 นโยบายความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน	33	186	62	27	134	73	93	98	88
1.18 สัญญาจ้างงานชั่วคราว	4	0	0	2	3	4	3	0	2
1.19 นโยบายอื่น ๆ ด้านแรงงาน	8	50	17	3	10	3	16	3	9
รวมจำนวนค่าในการรายงานข้อมูล	275	851	512	398	829	358	577	493	527

การศึกษาครั้งนี้กำหนดหัวข้อในการรายงานข้อมูลด้านแรงงานไว้จำนวน 19 หัวข้อ ซึ่งประกอบด้วย นโยบายทั่วไปด้านแรงงาน, ผลประโยชน์พนักงาน/ค่าจ้างและรางวัล, คณะกรรมการชุดใด่สวนข้อผิดพลาดของพนักงาน, การอบรมและพัฒนาบุคลากรของบริษัท, นโยบายการวางแผนอาชีพ โครงการช่วยเหลือพนักงาน, การส่งเสริมสุขภาพ, อัตราการการหมุนเวียนพนักงาน, นโยบายความมีส่วนร่วมของพนักงาน, นโยบายการเสริมสร้างความสามัคคีและความผูกพันของบุคลากรในบริษัท, สิทธิในการเข้าร่วมและจัดตั้งองค์กรทางด้านแรงงาน/สหภาพแรงงาน, นโยบายการจ้างงานอย่างเป็นธรรม, การปลดเกษียณ, นโยบายด้านสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม, สวัสดิการพนักงาน/ครอบครัว, การสื่อสารต่อพนักงาน, นโยบายความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน, สัญญาจ้างงานชั่วคราวและนโยบายอื่นๆด้านแรงงาน (ตามตารางที่ 4.3) โดยพบว่าปริมาณการรายงานข้อมูลด้านแรงงานมีจำนวนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 527 คำ

จากการเก็บรวบรวมการรายงานข้อมูลด้านแรงงาน ของทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า หัวข้อย่อยที่ได้รับการรายงานข้อมูลสูงสุด 5 อันดับแรก คือ หัวข้อย่อยเรื่องการอบรมและพัฒนาบุคลากรของบริษัท (จำนวนคำเฉลี่ยในการรายงาน เท่ากับ 186 คำ) อันดับต่อมาคือ หัวข้อย่อยเรื่องนโยบายความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน (จำนวนคำเฉลี่ยในการรายงาน เท่ากับ 88 คำ) หัวข้อย่อยเรื่องนโยบายทั่วไปด้านแรงงาน (จำนวนคำเฉลี่ยในการรายงาน เท่ากับ 40 คำ) หัวข้อย่อยเรื่องสวัสดิการพนักงานและครอบครัว (จำนวนคำเฉลี่ยในการรายงาน เท่ากับ 37 คำ) และหัวข้อย่อยเรื่องนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม (จำนวนคำเฉลี่ยในการรายงาน เท่ากับ 34 คำ) ปริมาณการรายงานข้อมูลหัวข้อย่อยด้านแรงงานที่มีปริมาณการรายงานข้อมูลแตกต่างกันนั้น สาเหตุเนื่องมาจากกิจการ โดยส่วนใหญ่เห็นว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยและเป็นสินทรัพย์ที่จะต้องให้ความใส่ใจและปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน ซึ่งจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ากิจการให้ความใส่ใจในการพัฒนาบุคลากรของกิจการเพื่อทำให้กิจการเกิดศักยภาพในการดำเนินงานในอนาคตได้ แต่หากกิจการดำเนินงานโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ไม่มีการคำนึงถึงสวัสดิการของพนักงานและไม่มีการคำนึงถึงนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนและด้านอื่นๆ อย่างถูกต้องและเหมาะสมแล้ว การดำเนินงานของกิจการอาจจะเกิดปัญหาได้

หากพิจารณาถึงหัวข้อย่อที่มีการรายงานข้อมูลต่ำที่สุดพบว่า หัวข้อย่อเรื่องสิทธิในการเข้าร่วมและจัดตั้งองค์กรทางด้านแรงงาน/สหภาพแรงงาน หัวข้อย่อเรื่องการหมุนเวียนพนักงาน และหัวข้อย่อเรื่องการปลดเกษียณ มีการปริมาณการรายงานข้อมูลเฉลี่ยไม่ถึง 1 คำ เนื่องจากหัวข้อย่อดังกล่าวเป็นหัวข้อย่อที่ถูกกำหนดไว้ในกฎข้อบังคับหรือภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมาย ซึ่งกิจการส่วนใหญ่จะต้องปฏิบัติตาม กิจการจึงมีการรายงานข้อมูลด้านนี้โดยถูกรวมไว้ในหัวข้อเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายที่ภาครัฐเป็นผู้กำหนด ซึ่งการรายงานข้อมูลดังกล่าวไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียดปลีกย่อยของตัวบทกฎหมายที่กิจการปฏิบัติตาม

แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดนโยบายด้านแรงงานเป็นผลมาจากกฎหมายธรรมเนียมปฏิบัติสากล ซึ่งในแต่ละประเทศจะมีการกำหนดกฎหมายของการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานไว้แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศญี่ปุ่นกำหนดให้รายงานจำนวนพนักงานตามเพศ อายุ และตามผลตอบแทนที่พนักงานได้รับ ในขณะที่อังกฤษกำหนดให้รายงานนโยบายการจ้างงานผู้ทุพพลภาพ และกลุ่มชนส่วนน้อย เป็นต้น (วิเชษฐ์ โรจนสุกาญจน และ ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2547) จากทฤษฎีสถาบันทำให้สามารถอธิบายว่า ถึงการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทยยังคงเป็นกรรายงานตามความสมัครใจ แต่เนื่องจากพฤติกรรมการเล่นแบบระหว่างองค์กรหรือระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยต้องมีการกำหนดกฎหมายแรงงานเหมือนอารยประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว การรายงานโดยส่วนใหญ่จะเน้นการรายงานในด้านสิทธิมนุษยชน ด้านการปฏิบัติต่อแรงงานทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม เน้นนโยบายความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน เพราะประเทศพัฒนาให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีส่วนผลักดันให้กิจการอยู่รอดและเกิดความก้าวหน้าในการดำเนินงานกับบริษัทที่เป็นคู่ค้าในประเทศที่พัฒนาแล้ว ตัวอย่างเช่น บริษัทประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนา ต้องรับเอานโยบายแรงงานด้านต่างๆพวกนี้เข้ามาด้วย เพื่อทำให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานและหลีกเลี่ยงการกีดกันทางการค้ากับกลุ่มประเทศพัฒนา จึงอาจจะตอบได้ว่า การรายงานข้อมูลด้านแรงงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นั้น มีการรายงานข้อมูลในปริมาณที่สูงก็เพราะ บริษัทเหล่านี้เป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่มีการติดต่อกำขายกับนานาประเทศด้วยกัน การรายงานข้อมูลด้านแรงงานจึงอธิบายด้วยทฤษฎีสถาบันได้

ตารางที่ 4.4 การรายงานข้อมูลตามหัวข้อด้านผู้บริโภคนอกแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

การรายงานข้อมูลหัวข้อผู้บริโภค	ประเภทอุตสาหกรรม								จำนวนคำ เฉลี่ยรวม
	เกษตรและ อุตสาหกรรม อาหาร	ทรัพยากร และพลังงาน	เทคโนโลยี	ธุรกิจ การเงิน	บริการ	สินค้า อุตสาหกรรม	สินค้า อุปโภค บริโภค	อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	
2.1 นโยบายทั่วไปด้านผู้บริโภค	57	28	59	89	63	66	63	67	65
2.2 การติดต่อสื่อสารถึงผู้บริโภค	5	2	44	23	59	10	7	16	23
2.3 ความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์	50	4	3	7	83	6	23	10	25
2.4 สิทธิของผู้บริโภค	9	37	100	33	28	30	14	13	29
2.5 สิทธิพิเศษสำหรับผู้บริโภค	17	5	1	53	49	6	0	32	25
2.6 นโยบายเกี่ยวกับผู้บริโภคนอกด้านอื่นๆ	1	0	6	0	0	1	0	0	1
รวมจำนวนคำในการรายงานข้อมูล	134	74	210	203	283	115	106	1,336	166

สำหรับการรายงานข้อมูลด้านผู้บริโภคนั้น ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อด้านผู้บริโภค ออกเป็น 6 หัวข้อย่อย ซึ่งประกอบด้วย นโยบายทั่วไปด้านผู้บริโภค การติดต่อสื่อสารถึงผู้บริโภค ความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ สิทธิของผู้บริโภค สิทธิพิเศษสำหรับผู้บริโภคและนโยบายเกี่ยวกับผู้บริโภคดีอื่น ๆ ซึ่งหัวข้อประยุกต์จากงานวิจัยในอดีต จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการรายงานหัวข้อด้านผู้บริโภค พบว่า จำนวนคำในการรายงานข้อมูลเฉลี่ย เท่ากับ 165 คำ

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การรายงานข้อมูลหัวข้อด้านผู้บริโภคนั้น มีปริมาณการรายงานข้อมูลเรียงลำดับจากหัวข้อย่อยที่มีการรายงานข้อมูลมากที่สุดไปยังหัวข้อย่อยที่มีการรายงานข้อมูลน้อยสุด ดังนี้ นโยบายทั่วไปด้านผู้บริโภค (จำนวนคำเฉลี่ยในการรายงานข้อมูล เท่ากับ 65 คำ) สิทธิผู้บริโภค (จำนวนคำเฉลี่ยในการรายงานข้อมูล เท่ากับ 29 คำ) สิทธิพิเศษสำหรับผู้บริโภคและความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ (จำนวนคำเฉลี่ยในการรายงานข้อมูล เท่ากับ 25 คำ) และลำดับสุดท้ายคือ หัวข้อย่อยเรื่องการติดต่อสื่อสารถึงผู้บริโภค (จำนวนคำเฉลี่ยในการรายงานข้อมูล เท่ากับ 23 คำ)

เป็นที่น่าสังเกตว่า การรายงานข้อมูลด้านผู้บริโภคนั้นในหัวข้อย่อยนโยบายทั่วไปด้านผู้บริโภค มีปริมาณการรายงานข้อมูลโดดเด่นที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับหัวข้อย่อยด้านอื่น โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้ให้คำจำกัดความนโยบายทั่วไปด้านผู้บริโภค คือ บริษัทให้ข้อมูลของสินค้าและบริการ ตลอดจนวิธีการหรือข้อเสนอแนะในการใช้สินค้าและบริการนั้นๆ อีกทั้งบริษัทมีการกำหนดนโยบายที่จะไม่กระทำการใดให้เกิดผลกระทบต่อผู้บริโภค ในลักษณะที่เป็นการละเมิดหรือทำให้เสียสิทธิของผู้บริโภคอันเป็นการเสียดรยบรรณในการประกอบกิจการที่ดี รวมถึงบริษัทมีนโยบายที่จะต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพและคุณสมบัติของตัวสินค้าและบริการนั้นๆด้วย เนื่องจาก หัวข้อนโยบายทั่วไปด้านผู้บริโภคเป็นสิ่งที่กิจการต้องแสดงการรายงานข้อมูลให้ผู้บริโภคโดยทั่วไปรับทราบ เพราะเป็นการรายงานการแสดงรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ที่กิจการผลิตออกมา และเนื่องจากผู้บริโภคเป็นหนึ่งในผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสำคัญต่อกิจการ

ตารางที่ 4.5 การรายงานข้อมูลตามหัวข้อด้านสิ่งแวดล้อมแยกตามกลุ่ม

การรายงานข้อมูลสิ่งแวดล้อม	ประเภทอุตสาหกรรม								จำนวนคำ เฉลี่ยรวม
	เกษตรและ อุตสาหกรรม อาหาร	ทรัพยากร และ พลังงาน	เทคโนโลยี	ธุรกิจ การเงิน	บริการ	สินค้า อุตสาหกรรม	สินค้า อุปโภค บริโภค	อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	
3.1 นโยบายการอนุรักษ์พลังงานและ สิ่งแวดล้อม	41	67	45	46	64	42	89	46	53
3.2 การศึกษาถึงการดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	14	47	0	10	4	8	0	36	16
3.3 การตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบาย สิ่งแวดล้อม	0	62	4	0	18	30	0	11	15
3.4 การดำเนินงานตามนโยบาย ISO 14001	11	61	4	0	43	12	11	3	16
3.5 ระบบการจัดการของเสียและ การแปรรูป	79	162	8	4	72	76	51	128	77

ตารางที่ 4.5 การรายงานข้อมูลตามหัวข้อด้านสิ่งแวดล้อมแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม (ต่อ)

รายงานข้อมูลหัวข้อสิ่งแวดล้อม	ประเภทอุตสาหกรรม								จำนวนคำ เฉลี่ยรวม
	เกษตรและ อุตสาหกรรม อาหาร	ทรัพยากร และ พลังงาน	เทคโนโลยี	ธุรกิจการเงิน	บริการ	สินค้า อุตสาหกรรม	สินค้าอุปโภค บริโภค	อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	
3.6 การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อ ลดระดับของเสียหรือเพื่อรักษา สิ่งแวดล้อม	24	68	9	0	29	11	12	12	17
3.7 การนำแนวคิดด้านการจัด การพลังงานมาปรับปรุงใช้ในบริษัท	19	33	10	31	7	23	0	14	16
3.8 กิจกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	48	159	72	79	165	46	62	83	89
3.9 คดีความฟ้องร้องและการดำเนินคดี เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	3	82	0	1	11	3	0	3	8
3.10 นโยบายอื่นๆ เกี่ยวกับการรักษา สิ่งแวดล้อม	1	30	0	0	4	0	4	9	5
รวมจำนวนคำในการรายงานข้อมูล	235	768	150	167	412	248	227	341	308

ตารางที่ 4.5 แสดงถึงปริมาณการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยผู้วิจัยกำหนด หัวข้อย่อยด้านสิ่งแวดล้อมออกเป็น 10 หัวข้อย่อย ซึ่งประกอบไปด้วยนโยบายการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม การดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อที่เกี่วข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบายสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานตามมาตรฐาน ISO14001 ระบบการจัดการของเสียและการแปรรูป การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เอลดระดับของเสียหรือเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตามนโยบายด้านการจัดการพลังงาน กิจกรรมส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกิจการ การรายงานคคีความฟ้องร้องและการดำเนินคดีด้านสิ่งแวดล้อมและสุดท้าย คือ นโยบายอื่นๆ เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในรายงานประจำปี พ.ศ.2554 พบว่า จำนวนคำเฉลี่ยในการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม คือ 308 คำ การรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในอันดับ 3 ของอันดับการรายงานรวมทั้ง 5 ด้าน โดยพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมสูงสุดคือ ทรัพยากรและพลังงาน (ตามตารางที่ 4.2)

จากตารางที่ 4.5 พบว่า หัวข้อย่อยด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการรายงานข้อมูลมากที่สุด คือ การรายงานหัวข้อย่อยเรื่องกิจกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีปริมาณการรายงานข้อมูลเฉลี่ย 89 คำ เนื่องจากกิจการส่วนใหญ่ในปัจจุบันมีการวางแผนนโยบายการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่ากระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานกำลังได้รับความนิยม กิจการจึงต้องวางแผนกำหนดแผนงานเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับกระแสดังกล่าว สิ่งที่กิจการสามารถกำหนดออกมาและทำได้คืออย่างหนึ่ง คือ การจัดทำกิจกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยกำหนดให้เป็นกิจกรรมที่ช่วยปลูกฝังจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้กับพนักงาน เช่น กิจกรรมร่วมกันปลูกป่า การเก็บขยะ กิจกรรมการบริจาคเพื่ออนุรักษ์สัตว์ป่า เป็นต้น และการจัดทำกิจกรรมการส่งเสริมอนุรักษ์พลังงาน ยังเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ของกิจการให้ดูดีและบอกว่ากิจการนั้นดำเนินงานโดยมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นพื้นฐานอีกด้วย

หัวข้อย่อยที่ได้รับการรายงานลำดับต่อมา คือ หัวข้อย่อยเรื่องระบบการจัดการของเสียและการแปรรูป ซึ่งมีปริมาณการรายงานข้อมูลเฉลี่ย 77 คำ โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้กำหนดคำจำกัดความของระบบการจัดการของเสียและการแปรรูป คือ ระบบการจัดการของเสียที่มาจากอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบ ยกตัวอย่างการรายงานข้อมูลระบบการจัดการของเสียของ บริษัท บ้านปู จำกัด(มหาชน)

มีนโยบายระบบการจัดการน้ำเสียที่เกิดจากระบวนการผลิตการจัดการสภาพน้ำที่เป็นกรดจากการทำเหมือง (Acid Mine Drainage Management) และกระบวนการฟื้นฟูสภาพเหมืองภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการผลิต (Mine Site Rehabilitation) เป็นต้น โดยพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงานมีปริมาณการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น (จากตารางที่ 4.2) และเมื่อพิจารณาผลการศึกษาในตารางที่ 4.5 ทำให้ทราบว่าอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงานมีการรายงานหัวข้อย่อยด้านระบบการจัดการของเสียและการแปรรูปมากที่สุด เนื่องจากอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูง ในการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงานในกระบวนการผลิตมีการปล่อยของเสียออกมาจำนวนมาก ผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงส่งผลกระทบต่อหลายฝ่าย ดังนั้นการรายงานถึงหัวข้อการจัดการของเสียให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นเรื่องที่ทำให้ประชาชนรับทราบว่ากิจการนั้นมีระบบการจัดการของเสียก่อนปล่อยออกจากโรงงานแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของกิจการ และอีกเหตุผลของการรายงานเรื่องระบบการจัดการของเสียที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ระบบการจัดการของเสียที่เกิดขึ้นกิจการจัดทำเพราะมีกฎหมายหรือกฎกระทรวงออกมากำหนดให้ต้องมีการจัดทำ เช่น กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 (หมวด 4) เรื่อง การควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิษ หรือสิ่งใดๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติ รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 (หมวด 1) การรักษาความสะอาดในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ เป็นต้น

หัวข้อย่อยด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการรายงานในอันดับต่อมาคือ การรายงานหัวข้อย่อยเรื่องนโยบายการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม มีปริมาณการรายงานข้อมูลเฉลี่ย 53 คำ การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดความหมายของหัวข้อย่อยเรื่องนโยบายการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม คือ การที่กิจการมีการกล่าวถึงข้อปฏิบัติในการปกป้องและฟื้นฟูทรัพยากรที่ได้ใช้ไปในการประกอบกิจการ การรายงานข้อมูลเรื่องดังกล่าวเหมือนกับเป็นการกล่าวถึงนโยบายทั่วไปของกิจการในเรื่องการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งกิจการโดยส่วนใหญ่จะต้องมีการกำหนดนโยบายเรื่องนี้ เพราะการดำเนินงานของกิจการอาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมรอบข้างกิจการได้

ตารางที่ 4.6 การรายงานข้อมูลตามหัวข้อด้านสังคมและชุมชนแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

การรายงานข้อมูลหัวข้อสังคมและชุมชน	ประเภทอุตสาหกรรม								จำนวนค่าเฉลี่ยรวม
	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	ทรัพยากรและพลังงาน	เทคโนโลยี	ธุรกิจการเงิน	บริการ	สินค้าอุตสาหกรรม	สินค้าอุปโภคบริโภค	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	
	4.1 นโยบายทั่วไปด้านสังคมและชุมชน	23	47	33	55	91	38	40	
4.2 สุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน	0	76	0	5	36	5	12	18	17
4.3 นโยบายความมีส่วนร่วมในชุมชน	14	143	9	45	18	23	3	17	26
4.4 ความสัมพันธ์ต่อชุมชน	12	34	6	20	18	30	14	37	24
4.5 การลงทุนในสังคมและการบริจาค	63	282	131	333	261	163	274	307	240
4.6 นโยบายอื่นๆ เกี่ยวกับสังคมและชุมชน	2	23	15	11	0	0	0	2	5
รวมจำนวนค่าในการรายงานข้อมูล	113	602	192	460	422	258	342	409	356

ตารางข้างต้นแสดงการรายงานข้อมูลตามหัวข้อด้านสังคมและชุมชน โดยการศึกษาครั้งนี้แบ่งหัวข้อออกเป็น 6 หัวข้อย่อย คือ นโยบายทั่วไปด้านสังคมและชุมชน สุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน นโยบายความมีส่วนร่วมในชุมชน ความสัมพันธ์ต่อชุมชน การลงทุนในสังคม และการบริจาคและนโยบายอื่นๆ เกี่ยวกับสังคมและชุมชน จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2554 จำนวน 220 บริษัท พบว่า ปริมาณการรายงานข้อมูลเฉลี่ยรวมด้านสังคมและชุมชน มีปริมาณเท่ากับ 356 คำ

ผลการศึกษาพบว่า หัวข้อย่อยที่กิจการมีการรายงานข้อมูลมากที่สุด คือ หัวข้อย่อยเรื่องการลงทุนในสังคมและการบริจาค ซึ่งมีปริมาณการรายงานข้อมูลเฉลี่ย เท่ากับ 240 คำ และเป็นที่น่าสังเกตว่าการรายงานข้อมูลในหัวข้อย่อยเรื่องดังกล่าวมีปริมาณการรายงานข้อมูลสูงสุดในทุกอุตสาหกรรม เนื่องจากก่อนที่ความรับผิดชอบต่อสังคมจะเข้ามาในประเทศไทย กิจการโดยส่วนใหญ่มีการบริจาคเพื่อการกุศล หรือมีการอาสาช่วยเหลืองานในส่วนรวม โดยที่ยังไม่เรียกการกระทำดังกล่าวว่า “ความรับผิดชอบต่อสังคม” เมื่อกระแสความรับผิดชอบต่อสังคมเข้ามามีบทบาทในประเทศไทยการบริจาคหรือกิจกรรมอาสาที่ยังคงมีอยู่ เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่ากิจการได้ให้ความสนใจต่อสังคมและชุมชนที่รายล้อมรอบตัว ดังนั้นกิจการในประเทศไทยส่วนใหญ่จึงมีการรายงานข้อมูลการบริจาคหรือการลงทุนในสังคมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกิจการทราบว่าตนเองนั้นก็ได้มีการปฏิบัติตามนโยบายด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเช่นกัน ซึ่งเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่กิจการ และเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เก็บข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ.2554 ซึ่งเป็นปีที่มีมหาอุทกภัยครั้งใหญ่ในประเทศไทย กิจการส่วนใหญ่จึงมีการรายงานข้อมูลการบริจาคหรือการทำกิจกรรมอาสาเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบอุทกภัยในรายงานประจำปีเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ 4.7 การรายงานข้อมูลตามหัวข้อด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมแยกตามกลุ่ม

การรายงานข้อมูลหัวข้อการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม	ประเภทอุตสาหกรรม								จำนวนค่าเฉลี่ยรวม
	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	ทรัพยากรและพลังงาน	เทคโนโลยี	ธุรกิจการเงิน	บริการ	สินค้าอุตสาหกรรม	สินค้าอุปโภคบริโภค	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	
	5.1 นโยบายต่อต้านการทุจริต	25	77	23	30	44	31	24	
5.2 การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบและข้อกำหนดของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง	4	9	338	5	17	16	11	19	39
5.3 การแข่งขันอย่างเป็นธรรม	29	50	43	50	38	33	27	39	38
5.4 การเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน	1	0	11	18	23	6	21	22	15
5.5 การเคารพต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของลูกค้าหรือคู่ค้า	3	3	12	0	9	11	4	10	7
5.6 การปฏิบัติต่อคู่ค้าทุกรายด้วยความเสมอภาคและยุติธรรม	15	20	55	41	60	44	37	63	48
5.7 การปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่อย่างเป็นธรรมและปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อสัญญา	8	31	20	32	45	33	25	32	31
รวมจำนวนค่าในการรายงานข้อมูล	83	96	498	173	232	171	146	207	208

การดำเนินธุรกิจอย่างเป็นธรรม คือ การดำเนินธุรกิจด้วยการเอาใจใส่และมีจิตสำนึก ดำเนินธุรกิจอย่างเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกิจการ ซึ่งหมายรวมถึงความสัมพันธ์กับภาครัฐ คู่ค้า คู่แข่งและเจ้าหน้าที่ เป็นต้น เมื่อพิจารณาการรายงานข้อมูลหัวข้อการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม การศึกษาในครั้งนี้จึงแบ่งหัวข้อย่อยการรายงานข้อมูลด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมออกเป็น 7 ด้านด้วยกัน คือ นโยบายต่อต้านการทุจริต, การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบและข้อกำหนดของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง, การแข่งขันอย่างเป็นธรรม, การเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน, การเคารพต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของลูกค้าหรือคู่ค้า, การปฏิบัติต่อคู่ค้าทุกรายด้วยความเสมอภาคและยุติธรรม และการปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่อย่างเป็นธรรมและปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อสัญญา จากการเก็บรวบรวมการรายงานข้อมูลในรายงานประจำปี พ.ศ. 2554 พบว่า ปริมาณการรายงานข้อมูลเฉลี่ยเท่ากับ 208 คำ

จากตารางที่ 4.7 พบว่า หัวข้อย่อยด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมที่มีปริมาณการรายงานข้อมูลมากที่สุดเรียงตามอันดับ คือ หัวข้อย่อยเรื่องการปฏิบัติต่อคู่ค้าทุกด้วยความเสมอภาคและยุติธรรม (ปริมาณการรายงานเฉลี่ย เท่ากับ 48 คำ) อันดับต่อมา คือ หัวข้อย่อยเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบและข้อกำหนดของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (ปริมาณการรายงานเฉลี่ย เท่ากับ 39 คำ) หัวข้อย่อยเรื่องการแข่งขันอย่างเป็นธรรม (ปริมาณการรายงานเฉลี่ย เท่ากับ 38 คำ) หัวข้อย่อยเรื่องนโยบายต่อต้านการทุจริต (ปริมาณการรายงานเฉลี่ย เท่ากับ 32 คำ) หัวข้อย่อยเรื่องการปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่อย่างเป็นธรรมและปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อสัญญา (ปริมาณการรายงานเฉลี่ย เท่ากับ 31 คำ) ตามลำดับ หากพิจารณาปริมาณการรายงานข้อมูลรวมด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมแล้ว พบว่า การรายงานหัวข้อย่อยในด้านดังกล่าวมีปริมาณการรายงานเฉลี่ยในแต่ละด้านแตกต่างกันไม่มากนัก เนื่องจากการกำหนดนโยบายการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมของกิจการเป็นสิ่งที่ทำออกมาจากจิตสำนึกจากการเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานมากกว่า

4.2 ความแตกต่างของปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ในการทดสอบหาความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมระหว่างกลุ่ม ใช้การทดสอบ Independent sample T-test เพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่าง โดย

การศึกษาครั้งนี้นำตัวแปร 8 ตัว (ลักษณะของอุตสาหกรรม ลักษณะการถือหุ้น ประเทศผู้ก่อตั้ง ประเภทสำนักงานสอบบัญชี ลักษณะของกิจการ การจัดทำมาตรฐาน ISO 14001 การจัดทำมาตรฐาน ISO 26000 และรางวัลจดทะเบียนดีเด่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม) มาใช้ทดสอบเพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่าง เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวถูกกำหนดและแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม (Dummy Variables) ในส่วนของแบบเก็บการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนที่ 2 ผลการศึกษาตามตารางที่ 4.8 พบว่าลักษณะของการถือหุ้น ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี การจัดทำมาตรฐาน ISO14001 และรางวัลจดทะเบียนดีเด่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นตัวแปรที่พบความแตกต่างในปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวอย่างเช่น กิจการที่จัดตั้งโดยภาครัฐจะมีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นจำนวนเฉลี่ย 3,328 คำ ซึ่งมากกว่ากิจการที่จัดตั้งโดยภาคเอกชน ที่รายงานเพียงจำนวนเฉลี่ย 1,692 คำ ทั้งนี้เนื่องจากกิจการภาครัฐถูกคาดหวังจากสังคมมากกว่าภาคเอกชน รวมทั้งกิจการภาครัฐที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดใหญ่ ทำให้มีจำนวนของผู้มีส่วนได้เสียหลากหลายกว่ากิจการภาคเอกชน ดังนั้นจึงทำให้กิจการภาครัฐเองต้องตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียที่มีมากกว่าภาคเอกชน ประเภทสำนักงานสอบบัญชีเป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่พบความแตกต่างในปริมาณการรายงานข้อมูลเนื่องจากกิจการที่ใช้บริการกับสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4 Auditors) มักถูกให้รายงานข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน (ในที่นี้รวมถึงข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม) มากกว่ากิจการที่ใช้บริการกับสำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็ก (Non-big 4 Auditors) ในด้านการจัดทำมาตรฐาน ISO14001 ซึ่งเป็นมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยพบว่ากิจการที่มีการจัดทำ ISO14001 มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีสูงกว่ากิจการที่ไม่มีการจัดทำ ISO14001 เนื่องจากการปฏิบัติตามมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมดังกล่าวถูกกำหนดไว้ด้วยระเบียบและข้อปฏิบัติ ซึ่งกิจการที่การจัดทำมาตรฐานดังกล่าวต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและครบถ้วน และตัวแปรสุดท้ายที่พบว่ามี ความแตกต่างในปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม คือ รางวัลจดทะเบียนดีเด่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยผู้วิจัยพบว่าบริษัทที่ได้รับรางวัลดังกล่าวมีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าบริษัทที่ไม่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จากการศึกษาวิจัยในอดีตของ

Deegan & Gordon (1996) พบว่าองค์กรที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมจะมีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าองค์กรที่ไม่ได้รับรางวัล และรางวัลก็เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้องค์กรรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตามการศึกษานี้ยังไม่พบความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลระหว่างกลุ่มตัวแปร ภายใต้หัวข้อ ลักษณะของอุตสาหกรรม ประเทศผู้ก่อตั้ง ลักษณะของกิจการ และการจัดทำ ISO26000 ตัวอย่างเช่น หัวข้อลักษณะของอุตสาหกรรม และประเทศผู้ก่อตั้งถูกพบว่ามีความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลระหว่างกลุ่มจากการศึกษาในอดีต (ดู Suttipun and Stanton 2012) ซึ่งทำการศึกษารายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่ามีความแตกต่างเกิดขึ้นในปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของตัวแปรลักษณะของอุตสาหกรรม ซึ่งผลการศึกษาที่ได้พบว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำ (Low Profile Companies) มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นมากกว่าอดีต อาทิ บริษัทในอุตสาหกรรมบริการมีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมสูงที่สุดในการศึกษานี้ ซึ่งที่จริงแล้วอุตสาหกรรมบริการถูกรวมอยู่ในอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำ (Newson & Deegan, 2002) นอกจากนี้ไม่ว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะเป็นกิจการที่ถูกจัดตั้งขึ้นโดยประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่ยังไม่พัฒนา แต่การดำเนินธุรกิจในประเทศไทยต้องอาศัยกฎระเบียบและมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งทำให้ไม่พบความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลภายใต้หัวข้อประเทศผู้ก่อตั้ง ส่วนหัวข้อการจัดทำมาตรฐาน ISO26000 ถึงแม้ว่ามาตรฐานดังกล่าวจะเป็นมาตรฐานที่วัดด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ แต่การศึกษานี้ไม่พบความแตกต่างระหว่างกิจการที่มีการจัดทำและกิจการที่ไม่ได้จัดทำมาตรฐาน ISO26000 เพราะมาตรฐานดังกล่าวยังไม่มีการบังคับและมาตรฐานในการรายงานข้อมูล แต่เป็นเพียงการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติ (Guidelines) ทำให้กิจการที่รายงานข้อมูลดังกล่าวทำขึ้นด้วยความสมัครใจเท่านั้น (Voluntary reporting) ส่งผลให้ไม่เกิดความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี

ตารางที่ 4.8: การทดสอบ Independent Sample T-test

หัวข้อ	N	Mean	Std Error
ลักษณะของอุตสาหกรรม			
ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูง	67	1,302.70	135.95
ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำ	153	1,927.83	323.44
นัยสำคัญที่ 0.076			
ลักษณะของการถือหุ้น			
ถือครองหุ้นส่วนใหญ่โดยภาครัฐบาล	6	3,328.33	310.63
ถือครองหุ้นส่วนใหญ่โดยภาคเอกชน	214	1,692.84	234.85
นัยสำคัญที่ 0.001**			
ประเทศผู้ก่อตั้ง			
ประเทศพัฒนา	44	1,509.09	292.86
ประเทศกำลังพัฒนา	176	1,794.53	277.25
นัยสำคัญที่ 0.480			
ประเภทสำนักงานสอบบัญชี			
สำนักงานสอบบัญชี Big 4	135	2,212.97	353.59
สำนักงานสอบบัญชี Non Big 4	85	982.20	163.97
นัยสำคัญที่ 0.002**			
ลักษณะของกิจการ			
กิจการแบบธุรกิจครอบครัว	101	1,498.73	214.88
กิจการที่ไม่ใช่ธุรกิจครอบครัว	119	1,940.05	382.62
นัยสำคัญที่ 0.316			
การจัดทำมาตรฐาน ISO 14001			
จัดทำ	63	3,020.30	710.94
ไม่จัดทำ	157	1,222.67	129.88
นัยสำคัญที่ 0.015**			
การจัดทำมาตรฐาน ISO 26000			
จัดทำ	8	2,312.75	399.73
ไม่จัดทำ	212	1,715.74	237.40
นัยสำคัญที่ 0.222			
รางวัลจดทะเบียนดีเด่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม			
เคยได้รับรางวัล	27	3,247.85	562.37
ไม่เคยได้รับรางวัล	193	1,526.16	245.89
นัยสำคัญที่ 0.008**			

* นัยสำคัญที่ระดับ 0.05, ** นัยสำคัญที่ระดับ 0.01

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูล ซึ่งประกอบไปด้วย อายุของกิจการ ขนาดขององค์กร ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องทางการเงินของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ลักษณะของอุตสาหกรรม ลักษณะของการถือหุ้น ประเภทของผู้ก่อตั้งองค์กร ประเภทสำนักงานสอบบัญชี ลักษณะของกิจการ การจัดทำมาตรฐานISO 14001 การจัดทำมาตรฐานISO 26000และรางวัล CSR Award การวิเคราะห์ข้อมูลจะเริ่มจากการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละตัวโดยใช้วิธีหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) ตามตารางที่ 4.9 จากการศึกษาพบว่า ปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับขนาดขององค์กร ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี การจัดทำมาตรฐาน ISO14001 และรางวัล CSR Award

ตารางที่ 4.9 : การทดสอบหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

	CSR	AGE	Total asset	ROE	Liquidity	Debt to Equity Ratio	Type of Industry	Type of Ownership	Type of Country	Type of Auditor	Type of Business	ISO14001	ISO26000	CSR Award
CSR	.	.157	.029*	.065	.177	.292	.105	.123	.310	.004**	.169	.000**	.314	.007**
AGE	.157	.	.000**	.270	.114	.494	.127	.010**	.431	.323	.440	.381	.493	.304
Total asset	.029**	.000**	.	.108	.092	.466	.330	.000**	.145	.069	.005**	.425	.367	.028*
ROE	.065	.270	.108	.	.303	.000**	.114	.311	.188	.000**	.208	.064	.258	.237
Liquidity	.177	.114	.092	.303	.	.183	.278	.425	.108	.001**	.001**	.409	.286	.176
Debt to Equity Ratio	.292	.494	.466	.000**	.183	.	.224	.371	.288	.093	.155	.113	.361	.414
Type of Industry	.105	.127	.330	.114	.278	.224	.	.147	.280	.122	.107	.000**	.000**	.001**
Type of Ownership	.123	.010**	.000**	.311	.425	.371	.147	.	.108	.282	.011**	.018**	.316	.000**
Type of Country	.310	.431	.145	.188	.108	.288	.280	.108	.	.000**	.001**	.187	.360	.092
Type of Auditor	.004**	.323	.069	.000**	.001**	.093	.122	.282	.000**	.	.000**	.093	.211	.003**
Type of Business	.169	.440	.005**	.208	.001**	.155	.107	.011**	.001**	.000**	.	.268	.407	.081
ISO14001	.000**	.381	.425	.064	.409	.113	.000**	.018**	.187	.093	.268	.	.000**	.000**
ISO26000	.314	.493	.367	.258	.286	.361	.000**	.316	.360	.211	.407	.000**	.	.000**
CSR Award	.007**	.304	.028*	.237	.176	.414	.001**	.000**	.092	.003**	.081	.000**	.000**	.

* นัยสำคัญที่ระดับ 0.05, ** นัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.10 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรตาม คือ ปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยด้วยการนับคำ กับตัวแปรอิสระ 13 ตัวแปร ได้แก่ อายุของกิจการ ขนาดขององค์กร ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องทางการเงินของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ลักษณะของอุตสาหกรรม ลักษณะของการถือหุ้น ประเทศของผู้ก่อตั้งองค์กร ประเภทสำนักงานสอบบัญชี ลักษณะของกิจการ การจัดทำมาตรฐาน ISO 14001 การจัดทำมาตรฐาน ISO 26000 และรางวัล CSR Award ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ทั้ง 13 ตัวแปรที่เลือกมาใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ครั้งนี้สามารถพยากรณ์ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้หรือไม่ โดยผลจากการทดสอบ ANOVA พบว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถพยากรณ์ตัวแปรตามได้ ($P\text{-value} < 0.01$)

ตารางที่ 4.10: การทดสอบ ANOVA

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	3.916E8	13	3.012E7	2.898	.001**
Residual	2.141E9	206	1.039E7		
Total	2.533E9	219			

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการหาอิทธิพลระหว่างตัวแปรตาม คือ ปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยด้วยการนับคำ กับตัวแปรอิสระ 13 ตัวแปร ได้แก่ อายุของกิจการ ขนาดขององค์กร ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องทางการเงินของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ลักษณะของอุตสาหกรรม ลักษณะของการถือหุ้น ประเทศของผู้ก่อตั้งองค์กร ประเภทสำนักงานสอบบัญชี ลักษณะของกิจการ การจัดทำมาตรฐาน ISO 14001 การจัดทำมาตรฐาน ISO 26000 และรางวัล CSR Award ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งมีสมการดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9 + b_{10}x_{10} + b_{11}x_{11} + b_{12}x_{12} + b_{13}x_{13} + \text{error}$$

โดยกำหนดให้

<p>Y = ปริมาณการรายงานข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคม</p>	<p>ซึ่งทำการวัดโดยการนับจำนวนคำตอบตามวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยทำการนับค่าจากแบบเก็บการรายงานข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคม</p>
<p>X_1 = อายุของกิจการ</p>	<p>นับเป็นจำนวนปีตั้งแต่กิจการก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน</p>
<p>X_2 = ขนาดขององค์กร</p>	<p>โดยทำการวัดจากยอดสินทรัพย์รวมขององค์กร</p>
<p>X_3 = ความสามารถในการทำกำไร</p>	<p>วัดจาก กำไรสุทธิหารด้วยส่วนของเจ้าของของกิจการจากงบ กำไรขาดทุนและงบแสดงฐานะการเงินของกิจการ</p>
<p>X_4 = สภาพคล่องทางการเงินของ กิจการ</p>	<p>วัดจาก อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน</p>
<p>X_5 = ความเสี่ยงทางการเงิน</p>	<p>วัดจากอัตราส่วนระหว่างหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น</p>
<p>X_6 = ลักษณะของอุตสาหกรรม</p>	<p>การศึกษาครั้งนี้กำหนดลักษณะอุตสาหกรรมเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูง และ 2.กลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อมต่ำ</p>
<p>X_7 = ลักษณะของการถือหุ้น</p>	<p>โดยทำการวัดจากสิทธิในการถือครองหุ้นส่วนใหญ่ขององค์กร ที่เกินกว่าร้อยละ 51 ของภาครัฐบาลหรือภาคเอกชน ซึ่ง กำหนดให้ 1 แทน การถือครองหุ้นส่วนใหญ่ของภาครัฐบาล และ 2 แทน การถือครองหุ้นส่วนใหญ่ของภาคเอกชน</p>
<p>X_8 = ประเทศของผู้ก่อตั้งองค์กร</p>	<p>วัดจากประเทศที่เข้ามาลงทุนในองค์กรของประเทศไทย โดย กำหนดให้ 1 แทน ประเทศพัฒนา และ 2 แทน ประเทศกำลัง พัฒนา</p>

X_9 = ประเภทสำนักงานสอบบัญชี	วัดจากองค์กรใช้ผู้สอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีใด การศึกษาในครั้งนี้ จึงกำหนดตัวเลข 1 แทน สำนักงานสอบบัญชีที่เป็นบิ๊กโพร์ และกำหนดตัวเลข 2 แทน สำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่บิ๊กโพร์
X_{10} = ลักษณะของกิจการ	โดยทำการวัดจากศึกษาโครงสร้างขององค์กรว่ากิจการมีอำนาจการบริหารควบคุมการจัดการที่มีการส่งผ่านจากทายาท รุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหรือไม่ โดยกำหนดให้กิจการแบบธุรกิจครอบครัว แทนค่าด้วย ตัวเลข 1 และกิจการที่ไม่ใช่ธุรกิจครอบครัว แทนค่าด้วย ตัวเลข 2
X_{11} = ISO 14001	โดยทำการวัดจากดูว่ากิจการมีการจัดทำมาตรฐาน ISO 14001 หรือไม่ หากมีการจัดทำให้แทนค่าด้วยหมายเลข 1 หากกิจการไม่มีการจัดทำให้แทนค่าด้วยหมายเลข 2
X_{12} = ISO 26000	โดยทำการวัดจากดูว่ากิจการมีการจัดทำมาตรฐาน ISO 26000 หรือไม่ หากมีการจัดทำให้แทนค่าด้วยหมายเลข 1 หากกิจการไม่มีการจัดทำให้แทนค่าด้วยหมายเลข 2
X_{13} = รางวัล CSR Award	โดยกำหนดให้ 1 แทน กิจการได้รับรางวัล CSR Award และ 2 แทน กิจการไม่ได้รับรางวัล CSR Award

จากตารางที่ 4.11 ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ ได้แก่ ลักษณะของอุตสาหกรรม โดยบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำมีการรายงานข้อมูลมากกว่าบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูง ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2 บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ (อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำ) มีปริมาณการรายงานข้อมูลมากที่สุดเป็นอันดับที่ 2 เมื่อเทียบกับทุกกลุ่มอุตสาหกรรมในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ 2,175 คำ ในทางตรงกันข้ามบริษัทในกลุ่มเกษตรและอาหาร (อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูง) กลับมีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำที่สุดในการศึกษา คือ 837 คำ ดังนั้นผลการศึกษานี้คัดค้านกลับผลการศึกษาล้วนใหญ่ในอดีต (มีทวนชัย สุทธิพันธุ์ 2555, Ahmad

and Sulaiman 2004, Newson and Deegan 2002, Stray and Ballantine 2000) เนื่องจากการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทยยังเป็นการรายงานตามความสมัครใจ (Voluntary Reporting) แต่การวิจัยในอดีตส่วนใหญ่ทำขึ้นในประเทศที่มีการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมภายใต้กฎหมายว่าด้วยสังคมและสิ่งแวดล้อม (Mandatory Reporting) นอกจากนี้บริษัทส่วนใหญ่ในประเทศไทยมักใช้หัวข้อความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเพียงการโฆษณา ประชาสัมพันธ์องค์กรเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันเท่านั้น

ตารางที่ 4.11: การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	B	Std. Error	Beta	t	
(Constant)	193.912	4508.736		.043	.966
อายุของกิจการ	10.331	14.800	.049	.698	.486
ขนาดขององค์กร	.001	.001	.086	1.098	.274
ความสามารถในการทำกำไร	7.781	8.951	.067	.869	.386
สภาพคล่องทางการเงินของกิจการ	-29.350	45.277	-.044	-.648	.518
ความเสี่ยงทางการเงิน	4.925	28.908	.013	.170	.865
ลักษณะของอุตสาหกรรม	1501.950	519.879	.204	2.889	.004**
ลักษณะของการถือหุ้น	1043.595	1690.056	.050	.617	.538
ประเทศผู้ก่อตั้ง	929.184	578.062	.110	1.607	.109
ประเภทสำนักงานสอบบัญชี	-963.406	506.206	-.138	-1.903	.050*
ลักษณะของกิจการ	134.863	481.122	.020	.280	.780
มาตรฐานISO14001	-2182.932	548.742	-.291	-3.978	.000**
มาตรฐานISO26000	1129.348	1324.724	.062	.853	.395
รางวัลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ	-1296.137	817.612	-.125	-1.585	.114

* นัยสำคัญที่ 0.05, ** นัยสำคัญที่ 0.01

ประเภทสำนักงานสอบบัญชี และการจัดทำมาตรฐาน ISO14001 ถือเป็นอีก 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี ตามรายละเอียด ดังนี้คือ กิจการที่ใช้บริการการสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชี ประเภท Big 4 จะมีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่ากิจการที่ไม่ได้ใช้บริการการสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชี Big 4 (Non-big 4 Auditors) เนื่องจากกิจการที่ใช้บริการกับสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4 Auditors) มักถูกให้รายงานข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน (ในที่นี้รวมทั้งข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม) มากกว่ากิจการที่ใช้บริการกับสำนักงานสอบบัญชีขนาดเล็ก จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถสนับสนุนการศึกษาวิจัยในอดีตที่ทำการศึกษานี้ในประเทศไทย (มัทนชัย สุทธิพันธุ์ 2555, Suttipun and Stanton 2012) ในส่วนหัวข้อความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามระหว่างการจัดทำมาตรฐาน ISO14001 และปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี พบว่า บริษัทที่มีการจัดทำมาตรฐานการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (ISO14001) จะมีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่าบริษัทที่ไม่ได้จัดทำตามมาตรฐานดังกล่าว เนื่องจากการปฏิบัติตามมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมดังกล่าวถูกกำหนดไว้ด้วยระเบียบและมาตรฐานการรายงานข้อมูล ซึ่งกิจการที่มีการจัดทำมาตรฐานดังกล่าวต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและครบถ้วน นอกจากนี้ยังถือได้ว่าผู้วิจัยได้พบปัจจัยใหม่ที่มีอิทธิพลต่อการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

อย่างไรก็ตามการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์ใดๆระหว่างปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับตัวแปร ดังต่อไปนี้คือ อายุของกิจการ ขนาดขององค์กร ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องทางการเงินของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ลักษณะของการถือหุ้น ประเทศของผู้ก่อตั้งองค์กร ลักษณะของกิจการ การจัดทำมาตรฐาน ISO 26000 และรางวัล CSR Award โดยปัจจัยที่นำมาทดสอบบางปัจจัย ตัวอย่างเช่น ขนาดขององค์กร ลักษณะของการถือหุ้น ลักษณะของกิจการ และความสามารถในการทำกำไร ทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลของการศึกษาในอดีตด้วยบริบทของประเทศไทย เช่น จอมขวัญ รัชตะวรรณ (2549) พุกษา พังจิตต์ ประไพ (2551) อลิสร่า ผลาวรรณ (2547) และอำพล นววงศ์เสถียร (2553) ส่วนบางปัจจัย เช่น อายุของ

กิจการ ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องทางการเงินของกิจการ และความเสี่ยงทางการเงิน นั้น ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยในอดีต คือไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดังกล่าวกับ ปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (มัทนชัย สุทธิพันธุ์ 2555, อลิสร่า ผลาวรรณ 2547) นอกจากนี้ปัจจัยอีก 2 ปัจจัย ประกอบด้วย การจัดทำมาตรฐาน ISO26000 และรางวัลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ (CSR Award) ถือเป็นปัจจัยใหม่ที่น่าสนใจในการทดสอบความสัมพันธ์ในครั้งนี้ ด้วย ซึ่งผลการศึกษาก็ไม่พบความสัมพันธ์ในทิศทางใดๆกับปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทจำกัด (มหาชน) ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยได้ทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลกับปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมตามสมมติฐานทั้ง 13 ข้อ ซึ่งสรุปผลการทดสอบสมมติฐานตัวแปรแต่ละปัจจัย ในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12: แสดงผลทดสอบสมมติฐานตัวแปรแต่ละปัจจัย

	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
H1	อายุของกิจการมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	ปฏิเสธ
H2	ขนาดขององค์กรมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	ปฏิเสธ
H3	ความสามารถในการทำกำไรมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	ปฏิเสธ
H4	สภาพคล่องของกิจการมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	ปฏิเสธ
H5	ความเสี่ยงทางการเงินมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	ปฏิเสธ
H6	ลักษณะของอุตสาหกรรมมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	ยอมรับ

ตารางที่ 4.12: แสดงผลทดสอบสมมติฐานตัวแปรแต่ละปัจจัย (ต่อ)

	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
H7	ลักษณะของการถือหุ้นมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	ปฏิเสธ
H8	ประเทศผู้ก่อตั้งมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	ปฏิเสธ
H9	ประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	ยอมรับ
H10	ลักษณะของกิจการของกิจการมีอิทธิพลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	ปฏิเสธ
H11	มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	ยอมรับ
H12	มาตรฐานเพื่อความปลอดภัย (ISO 26000) มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	ปฏิเสธ
H13	รางวัล CSR Awards มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	ปฏิเสธ

4.4 สรุปผลการศึกษา

ตามวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาในครั้งนี้ คือ การศึกษาขอบเขต ลักษณะและปริมาณของการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และการทดสอบความแตกต่างของปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบผลการศึกษาดังตารางที่ 4.13 ดังนี้

ตารางที่ 4.13: สรุปผลการศึกษา

หัวข้อ	วัตถุประสงค์	ผลการศึกษา
1. ขอบเขตของการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม		การศึกษาพบว่าบริษัทจำนวน 211 บริษัท (ร้อยละ 96) มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี
ปริมาณของการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม		การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมมีจำนวนเฉลี่ย 1,737.45 คำต่อบริษัท แบ่งตามอุตสาหกรรม ดังนี้ ทรัพยากร จำนวน 2,493.82 คำ บริการ จำนวน 2,175.92 คำ อสังหาริมทรัพย์ จำนวน 1,584.17 คำ เทคโนโลยี จำนวน 1,560.28 คำ การเงิน จำนวน 1,398.21 คำ สินค้าอุปโภคบริโภค จำนวน 1,394.65 คำ สินค้าอุตสาหกรรม จำนวน 1,148.04 คำ และ เกษตรและอาหาร จำนวน 837.59 คำ
ลักษณะของการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม		การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีถูกแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อ คือ แรงงาน ผู้บริโภค สิ่งแวดล้อม สังคมและชุมชน และการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม
2. ความแตกต่างของปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม		การศึกษาพบความแตกต่างของปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีระหว่างบริษัทภาครัฐและภาคเอกชน บริษัทที่ใช้บริการการสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชี Big4 และ Non-big 4 และบริษัทที่มีการจัดทำและไม่จัดทำมาตรฐาน ISO14001 รวมทั้งบริษัทที่ได้รับรางวัลจดทะเบียนดีเด่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและบริษัทที่ไม่ได้รับรางวัลดังกล่าว

ตารางที่ 4.13: สรุปผลการศึกษา (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ผลการศึกษา
3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี	ลักษณะของอุตสาหกรรม ประเภทสำนักงานสอบบัญชี และการจัดทำมาตรฐาน ISO14001 มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของกิจการ

บทที่ 5

บทสรุป การอภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขอบเขต ลักษณะและปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทดสอบความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การศึกษานี้ใช้รายงานประจำปี พ.ศ. 2554 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อศึกษาการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ จำนวน 220 บริษัท จากทั้ง 8 อุตสาหกรรม โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบเก็บข้อมูลการวัดระดับการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์มาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยวิธีการนับคำ (Word Count) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ในการตอบวัตถุประสงค์ของลักษณะและปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี และการวิเคราะห์ด้วยวิธี Independent T-test ในการตอบวัตถุประสงค์การทดสอบความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี ต่อจากนั้นใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการตอบวัตถุประสงค์เรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในบทสุดท้ายนี้จะมีหัวข้อในการนำเสนออันประกอบด้วย บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา ประโยชน์ที่ได้รับของการศึกษา ข้อจำกัดในการศึกษา และข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

5.1 บทสรุปและการอภิปรายผลการศึกษา

บทสรุปและการอภิปรายผลของการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอตามลำดับการตอบคำถามวิจัยที่ระบุไว้ในบทที่ 1 รวมทั้งการอภิปรายผลการศึกษาที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีตซึ่งผู้วิจัยได้มีการทบทวนวรรณกรรมที่ได้ศึกษาไว้ในบทที่ 2 ดังนี้

5.1.1 อะไรคือ ขอบเขต ลักษณะและปริมาณของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลสรุปการศึกษาพบว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 211 บริษัทจาก 220 บริษัท (คิดเป็นร้อยละ 96 ของจำนวนบริษัททั้งหมด) มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี และพบว่ามีปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมจำนวนเฉลี่ย 1,738 คำต่อบริษัท เมื่อแบ่งตามประเภทของอุตสาหกรรมทั้ง 8 อุตสาหกรรมสามารถเรียงลำดับจากปริมาณการรายงานข้อมูลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้ดังนี้ บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงาน มีจำนวนคำเฉลี่ย เท่ากับ 2,494 คำ บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมบริการ มีจำนวนคำเฉลี่ย เท่ากับ 2,176 คำ บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง มีจำนวนคำเฉลี่ย เท่ากับ 1,585 คำ บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีจำนวนคำเฉลี่ย เท่ากับ 1,561 คำ บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมการเงิน มีจำนวนคำเฉลี่ย เท่ากับ 1,399 คำ บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีจำนวนคำเฉลี่ย เท่ากับ 1,395 คำ บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม มีจำนวนคำเฉลี่ย เท่ากับ 1,149 คำ และบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร มีจำนวนคำเฉลี่ย เท่ากับ 838 คำ

การอภิปรายผลจากการศึกษาในครั้งนี้กับการศึกษางานวิจัยในอดีต พบว่า จำนวนการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ร้อยละ 96) มีจำนวนบริษัทที่รายงานข้อมูลดังกล่าวเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบการศึกษาในอดีตของ มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ซึ่งพบว่าร้อยละ 92 ของบริษัทชั้นนำ 50 บริษัท (SET50) ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและ

สิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี พ.ศ. 2553 และเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยในอดีตของพุกา พึงจิตต์ ประไพ (2551) พบว่าการศึกษาในครั้งนี้มีจำนวนการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้นอีกเช่นกัน โดยงานวิจัยของงานวิจัยในอดีตดังกล่าวมีจำนวนของบริษัทที่มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเพียงร้อยละ 40-49 จึงอาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้นจากเดิม เนื่องจากพบว่าจำนวนบริษัทที่มีการรายงานข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากเดิมในทุกปี

นอกจากนี้ผลการศึกษาในครั้งนี้ยังพบว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงาน มีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ อลิสรดา ผลาวรรณ (2547) ที่ทำการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการรายงานข้อมูลของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงานเป็นกลุ่มที่มีการรายงานข้อมูลเฉลี่ยสูงสุด และงานวิจัยของ Iin (2011) ยังพบอีกว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงานเป็นอุตสาหกรรมที่มีร้อยละการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการในสัดส่วนมากที่สุด จากการประเมินค่าความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ โดยสืบสวนจากรายงานบนเว็บไซต์ แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่าค้ำกับผลการวิจัยของพุกา พึงจิตต์ประไพ (2551) ที่พบว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงาน มีการรายงานข้อมูลต่ำที่สุด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 107 บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงาน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง การที่กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงานมีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมสูงนั้น อาจเป็นเพราะว่าอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูง และอาจจะเป็นเพราะว่าบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงานเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับทรัพยากรของประเทศเป็นส่วนใหญ่จึงทำให้บริษัทต้องรายงานข้อมูลในทุกด้านๆ เพราะถูกควบคุมด้วยหน่วยงานของรัฐบาล

สำหรับอุตสาหกรรมที่มีปริมาณการรายงานข้อมูลน้อยที่สุดในการศึกษาคั้งนี้ คือ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร (จำนวนเฉลี่ย 837.59 คำ) โดยผลลัพธ์ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) และ อลิสรดา ผลาวรรณ (2547) ซึ่งพบว่าบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารมีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับสูง สาเหตุของความแตกต่างที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากบริษัทที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เป็นบริษัทที่มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมไม่มากนัก จึงทำให้ผลลัพธ์ที่แสดงถึงปริมาณการเก็บรวบรวมข้อมูลภายในกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวมีปริมาณการรายงานข้อมูลในระดับต่ำสุด โดยพบว่าหัวข้อที่มีปริมาณการรายงานข้อมูลต่ำที่สุด คือ ด้านแรงงาน ด้านสังคมและชุมชนและด้านดำเนินงานอย่างเป็นธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการรายงานข้อมูลของทุกอุตสาหกรรม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี ออกเป็น 5 หัวข้อ คือ แรงงาน ผู้บริโภค สิ่งแวดล้อม สังคมและชุมชน และการดำเนินงานอย่างเป็นธรรมตามข้อมูลอ้างอิงจากงานวิจัยในอดีต จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีตามหัวข้อดังกล่าว พบว่า หัวข้อด้านแรงงานมีปริมาณการรายงานมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 34 ของปริมาณการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมด โดยผลที่ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อังคณา อรินพไพบูลย์ (2548) ซึ่งพบว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี พ.ศ. 2546 จำนวน 17 บริษัท มีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี เรื่อง ความรับผิดชอบต่อทรัพยากรบุคคล สูงที่สุด ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าบริษัทโดยส่วนใหญ่มีการจัดทำและรายงานถึงนโยบายการปฏิบัติต่อแรงงานเพื่อนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิผลและก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ด้วยการให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนามาตรฐานการดำรงชีวิต การคำนึงถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติงานและการได้รับความมั่นคงจากการจ้างงาน เป็นต้น ดังนั้นหากบริษัทไม่มีการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรมอาจจะก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมได้ อีกทั้งการศึกษาในครั้งนี่ยังพบว่า การรายงานหัวข้อด้านผู้บริโภค มีปริมาณการรายงานน้อยที่สุด ซึ่งค้านกับงานวิจัยของ พุกญา พังจิตต์ประไพ (2551) ที่พบว่า บริษัทมีการรายงานข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์และบริการมากที่สุด

5.1.2 มีความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมหรือไม่ หากมีความแตกต่างอย่างไร

การศึกษาพบความแตกต่างของปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีระหว่างบริษัทภาครัฐและภาคเอกชน (ลักษณะของการถือหุ้น) บริษัทที่ใช้บริการการสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชี Big4 และ Non-big 4 (ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี) และบริษัทที่มีการจัดทำและไม่จัดทำมาตรฐาน ISO 14001 (การจัดทำตามมาตรฐาน ISO 14001) รวมทั้งบริษัทที่ได้รับรางวัลจดทะเบียนดีเด่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและบริษัทที่ไม่ได้รับรางวัลดังกล่าว (รางวัล CSR Award) จากการอภิปรายผลจากการศึกษาในครั้งนี้กับการศึกษาวิจัยในอดีต พบว่า

เมื่อแบ่งการรายงานข้อมูลออกตามลักษณะของการถือหุ้น โดยกำหนดออกเป็น 2 ประเภท คือ การถือครองหุ้นส่วนใหญ่โดยภาครัฐบาลและถือครองหุ้นส่วนใหญ่โดยภาคเอกชน จากการศึกษาพบความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามลักษณะของการถือหุ้น ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้พบว่า บริษัทที่มีการถือครองหุ้นโดยภาครัฐบาลมีปริมาณการรายงานข้อมูลมากกว่าบริษัทที่มีการถือครองหุ้นส่วนใหญ่โดยเอกชน ซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Suttipun and Stanton (2012) ที่พบความแตกต่างของปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในทั้งรายงานประจำปีและ Websites ของบริษัทในประเทศไทยและงานวิจัยของ Cormier & Gordon (2001), Tagesson et al (2009) ซึ่งพบว่าบริษัทของภาครัฐมีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าบริษัทของภาคเอกชนในประเทศแคนาดาและงานวิจัยของ Eng & Mak (2003) ที่พบว่า การถือหุ้นโดยภาครัฐบาลหรือองค์กรของรัฐมีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของระดับการรายงานข้อมูลในรายงานทางการเงิน ผลการศึกษาเหล่านี้จึงเป็นหลักฐานที่สนับสนุนว่าบริษัทที่มีการถือครองหุ้นส่วนใหญ่โดยภาครัฐบาลมีปริมาณการรายงานข้อมูลอยู่ในระดับสูง เนื่องจากกิจการโดยส่วนใหญ่ที่มีการถือหุ้นโดยรัฐบาลนั้นเป็นกิจการที่มีลักษณะการดำเนินงานเกี่ยวกับสาธารณะชนเป็นส่วนใหญ่ เช่น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคหลักของประเทศ ธุรกิจพลังงาน เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจำนวนของผู้มีส่วนได้เสียมีความหลากหลายและมีความสำคัญกว่าธุรกิจ

เอกชน ผลประโยชน์จากการดำเนินงานจึงมิใช่ประโยชน์ของผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่เพียงอย่างเดียวแต่เป็นการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ภาคประชาชน เพื่อการพัฒนาของประเทศ กิจกรรมจึงต้องมีการรายงานข้อมูลให้แก่ภาคส่วนทุกฝ่ายรับทราบกัน

นอกจากนี้ยังพบว่า บริษัทที่ใช้บริการการสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชี Big4 และ Non-big 4 (ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี) มีปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Camferfman and Cooke (2002) ที่ศึกษาการรายงานข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในประเทศอังกฤษและเนเธอร์แลนด์ สาเหตุของความแตกต่างเกิดจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เลือกใช้บริการสำนักงานสอบบัญชี Big 4 มากกว่าสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่ Big 4 ซึ่งสำนักงานสอบบัญชี Big 4 มักถูกคาดหวังว่าจะมีการให้บริการที่มีคุณภาพเพราะต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากการถูกฟ้องร้องหากมีการจัดทำรายงานออกมาไม่ครบถ้วนตามความต้องการของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือหน่วยงานต่างๆที่มีการกำกับดูแล

บริษัทที่มีการจัดทำและไม่จัดทำมาตรฐาน ISO 14001 เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่พบว่ามีความแตกต่างในปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่มีการจัดทำมาตรฐาน ISO 14001 มีปริมาณการรายงานข้อมูลมากกว่ากิจกรรมที่ไม่ได้จัดทำมาตรฐาน ISO 14001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahmad & Sulaiman (2004) ซึ่งพบว่า การปฏิบัติตามมาตรฐาน ISO 14001 เป็นเหตุผลสำคัญในการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของ บริษัทในประเทศมาเลเซีย โดยทำการศึกษาเหตุผลและปัจจัยของการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศมาเลเซีย 140 บริษัท จากหลักฐานที่พบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการจัดทำมาตรฐาน ISO 14001 มีส่วนกำหนดลักษณะและปริมาณของการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมาตรฐานตัวดังกล่าวคือมาตรฐานที่กล่าวถึงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกิจการ

บริษัทที่ได้รับรางวัลจดทะเบียนดีเด่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและบริษัทที่ไม่ได้รับรางวัลดังกล่าว (รางวัล CSR Award) จากผลศึกษาพบว่ากิจการที่ได้รับรางวัลจดทะเบียนดีเด่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม กิจการมีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่ากิจการที่ไม่ได้รับรางวัล ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Deegan & Gordon (1996) และจอมขวัญ รัชตะวรรณ (2549) โดยพบว่ารางวัลเป็นสิ่งกระตุ้นให้องค์กรมีการรายงานข้อมูลเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตามการศึกษาครั้งนี้ไม่พบความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลระหว่างกลุ่ม ภายใต้หัวข้อ ลักษณะของอุตสาหกรรม ประเทศผู้ก่อตั้ง ลักษณะของกิจการ และการจัดทำ ISO 26000 จากการอภิปรายผลจากการศึกษาในครั้งนี้กับผลการศึกษาวิจัยในอดีต ยกตัวอย่างเช่น

หัวข้อลักษณะของอุตสาหกรรม ผลการศึกษานี้พบว่าขัดแย้งกับ Suttipun and Stanton (2012) ซึ่งพบความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี และ Websites ระหว่างกิจการที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูงกับกิจการที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำ เนื่องจากการศึกษาดังกล่าวเน้นการศึกษาจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้เพียงกิจการขนาดใหญ่ 50 บริษัท (SET50) เท่านั้น แต่การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมกว่าตามหลักการคำนวณของ Yamane (1973)

ถึงแม้ว่าบริษัทที่จัดตั้งขึ้นก่อตั้งโดยบริษัทแม่ที่มีฐานการดำเนินงานอยู่ในประเทศที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นจากประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศกำลังพัฒนา แต่การดำเนินธุรกิจในประเทศไทยนั้นบริษัทต่างๆจะต้องดำเนินธุรกิจและบริหารจัดการภายใต้กฎหมายภายในประเทศไทย ซึ่งมีการดูแลจากหน่วยงานกำกับดูแลของภาครัฐ เช่น คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สภาวิชาชีพการบัญชี และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น จากคำอธิบายข้างต้นสามารถอภิปรายผลการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่า ไม่มีความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีระหว่างบริษัทที่จัดตั้งที่ประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศกำลังพัฒนาและดำเนินธุรกิจในประเทศไทย

หัวข้อลักษณะของกิจการ จากผลการวิเคราะห์พบว่า "ไม่มีความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทยเป็นไปเพื่อการโฆษณาภาพลักษณ์ที่ดีของกิจการมากกว่าการทำตามกฎระเบียบข้อบังคับ ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้กิจการที่มีโครงสร้างของคณะกรรมการบริษัทที่เป็นเครือญาติกันมีปริมาณการรายงานข้อมูลไม่แตกต่างกันกับบริษัทที่ไม่เป็นเครือญาติ

เนื่องจากการจัดทำมาตรฐาน ISO 26000 ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมยังคงแตกต่างกับการจัดทำมาตรฐานว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) และมาตรฐานการผลิต (ISO 9001) เนื่องจากมาตรฐาน ISO 26000 ในขณะนี้ยังเป็นเพียงแนวทางในการรายงานข้อมูลแต่ยังไม่ได้บังคับเป็นกฎระเบียบเหมือน ISO 14001 และ ISO 9001 ทำให้ผลการศึกษาไม่พบความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมระหว่างกิจการที่มีการนำมาตรฐาน ISO 26000 ไปใช้กับบริษัทที่ไม่ได้นำ ISO 26000 ไปใช้ในด้านการรับผิดชอบต่อสังคม

5.1.3 ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ นำมาจากการศึกษางานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งมีการนำมาใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการรายงานทั้งในเรื่องต่างๆ ไปที่ควรรายงานตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดไว้ รวมถึงการรายงานในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร จำนวน 13 ตัวแปร ประกอบด้วย อายุของกิจการ ขนาดขององค์กร ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องทางการเงินของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ลักษณะของอุตสาหกรรม ลักษณะของการถือหุ้น ประเทศของผู้ก่อตั้งองค์กร ประเภทสำนักงานสอบบัญชี ลักษณะของกิจการ การจัดทำมาตรฐาน ISO 14001 การจัดทำมาตรฐาน ISO 26000 และรางวัล CSR Award การอภิปรายผลการศึกษาระยะการพิจารณาโดยพิจารณาผ่านสมมติฐานการศึกษาและผลการทดสอบที่มีการยอมรับและปฏิเสธสมมติฐานดังนี้ ผลลัพธ์ที่พบว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี ประกอบด้วย

สมมติฐานข้อที่ 6 (H₆) ที่กล่าวว่าลักษณะของอุตสาหกรรมมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าลักษณะของอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยผลลัพธ์ที่ได้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา (2547) อลิสร่า ผลาวรรณ (2547) อังคณา อีรนพไพบูลย์ (2548) Wanderley et al (2008) และ Iin (2011) แต่ผลการศึกษานี้พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำมีปริมาณการรายงานข้อมูลมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูง แต่อย่างไรก็ตามการที่ผลการทดสอบตรงกับสมมติฐานที่กำหนดไว้อาจอธิบายได้ว่าลักษณะของกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมักจะเกิดผลกระทบที่แตกต่างกันด้วยจึงทำให้การรายงานข้อมูลให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบนั้นมีเนื้อหาและปริมาณในการรายงานข้อมูลที่แตกต่างกัน เนื่องจากการรายงานข้อมูลเป็นไปตามข้อบังคับของหน่วยงานที่กำกับดูแลซึ่งมีการกำหนดกฎระเบียบหรือรายการที่จะต้องรายงานให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบ ซึ่งการรายงานข้อมูลก็เป็นไปตามความสมัครใจของบริษัทว่าจะมีการรายงานข้อมูลนั้นมากน้อยเพียงใด

สมมติฐานข้อที่ 9 (H₉) ประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาพบว่ายอมรับสมมติฐาน ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่ากิจการที่ได้รับการตรวจสอบจากสำนักงานสอบบัญชี Big 4 นั้นมีความสามารถในการรายงานข้อมูลได้ตรงกับข้อบังคับที่กำหนดโดยหน่วยงานกำกับดูแลได้ดีกว่ากิจการที่ใช้บริการจากสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่ Big 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Singhvi & Desai (1971); Eng & Mak (2003) และ พุกษา พิงจิตต์ ประไพ (2551) ที่พบว่าการใช้บริการจากสำนักงานสอบบัญชี Big 4 มีระดับการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับสูง จึงอาจกล่าวได้ว่าการเลือกใช้บริการจากสำนักงานสอบบัญชีที่แตกต่างกันจะมีอิทธิพลต่อจำนวนข้อมูลที่รายงานในรายงานทั้งรายงานทางการเงินตลอดจนรายงานประจำปีของกิจการ เพราะ กิจการที่เลือกใช้บริการจากสำนักงานสอบบัญชี Big 4 ต้องการมาตรฐาน

การรายงานข้อมูลให้อยู่ในระดับสูง เนื่องจากเป็นกิจการที่มีจำนวนเม็ดเงินลงทุนสูง เพราะฉะนั้น กิจการจึงใส่ใจในข้อมูลที่กิจการทำการรายงานในรายงานประจำปีด้วยเช่นกัน เพราะเป็นการรายงานให้กับผู้ลงทุน ผู้ถือหุ้น หรือผู้ซึ่งบการเงินรายอื่นๆรับทราบ

สมมติฐานข้อที่ 11 (H_{11}) มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลจากการศึกษาพบว่า มาตรฐาน ISO 14001 มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nik Ahmad & Sulaiman (2004) ที่พบว่า การปฏิบัติตามมาตรฐาน ISO 14001 เป็นเหตุผลสำคัญของการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในประเทศมาเลเซีย ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า หากกิจการที่รับเอามาตรฐาน ISO 14001 มาปฏิบัติ ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวเป็นการกล่าวถึงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้องค์กรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อม บริษัทที่มีการจัดทำมาตรฐานดังกล่าวจึงมีปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยเช่นกัน เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นหนึ่งในผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานหลักของกิจการทั้งหลายที่ต้องให้ความสำคัญไม่น้อยกว่าเรื่องอื่นใด โดยพบว่ากิจการที่จัดทำ มาตรฐาน ISO 14001 มีการรายงานหัวข้อต่างๆ ทั้งในเรื่องของนโยบายการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม เรื่องระบบการจัดการของเสีย เป็นต้น

ผลลัพธ์ที่พบว่าเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี ประกอบด้วย สมมติฐานของปัจจัยขนาดขององค์กร ลักษณะของการถือหุ้นประเทศของผู้ก่อตั้งองค์กร ลักษณะของกิจการ อายุของกิจการ ไม่มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ไม่สอดคล้องดังกล่าวอาจอธิบายได้ว่า การรายงานข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ถูกกำหนดโดยหน่วยงานการกำกับดูแลหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกำหนดหัวข้อการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมภายใต้ของหัวข้อการกำกับดูแลกิจการที่ดี ในส่วนบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งกำหนดให้ต้องรายงานข้อมูลในหัวเรื่องลูกค้า เจ้าหนี้ สิ่งแวดล้อม แรงงาน สังคมและชุมชน หรือหัวข้ออื่นๆที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียของกิจการที่กิจการ

ต้องการรายงานให้ผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลรับทราบ แต่อย่างไรก็ตามหน่วยงานการกำกับดูแลหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ก็ไม่มีกำหนดถึงปริมาณของการรายงานข้อมูลว่ากิจการต้องมีการรายงาน ข้อมูลมากน้อยเพียงใด

สำหรับสมมติฐานของปัจจัยความเสี่ยงทางการเงิน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องทางการเงินของกิจการ การศึกษาครั้งนี้พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการรายงาน ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของกิจการ ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ตัวดังกล่าว เป็นปัจจัยที่ แสดงถึงประสิทธิภาพของการจัดการดำเนินงานของกิจการเพียงอย่างเดียว ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็น การแสดงถึงข้อมูลที่ผู้บริหารต้องการรับทราบและรายงานให้นักลงทุนหรือผู้รายงานคนอื่น ๆ รู้ ดังนั้นการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมผู้บริหารอาจมองว่าเป็นการเพิ่มต้นทุน เนื่องจากการ จัดทำรายงานข้อมูลซึ่งงบประมาณในการจัดทำค่อนข้างสูง จึงเป็นเหตุผลที่ผู้บริหารไม่มีนโยบายให้ กิจการต้องรายงานเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของกิจการ

สำหรับ รางวัล CSR Awards การศึกษาพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ของปริมาณการ รายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งรางวัลดังกล่าวเป็นรางวัลที่แสดงให้เห็นว่ากิจการให้ ความสำคัญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย (สถาบัน ธุรกิจเพื่อสังคม, 2555) ผลลัพธ์จากการศึกษาพบว่าไม่สอดคล้องกับงานวิจัย Deegan & Gordon (1996) และจอมขวัญ รัชตะวรรณ (2549) แต่พบว่ามี ความสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Razeed et al (2004) จึงอาจกล่าวได้ว่าการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ ไม่ได้มีการจัดทำเพื่อต้องการ เพียงรางวัลเท่านั้น แต่การจัดทำเป็นการจัดทำเพื่อแสดงให้เห็นว่ากิจการให้ความสำคัญต่อผู้มีส่วนได้ เสียทุกฝ่ายรอบๆตัวของกิจการ

และสุดท้ายสมมติฐานข้อที่ 12 มาตรฐานเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000) ซึ่งพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อาจอธิบายได้ว่ามาตรฐานเพื่อความ รับผิดชอบต่อสังคมตัวดังกล่าว เป็นเพียงมาตรฐานที่ออกมาเพื่อเป็นแนวทางให้แก่กิจการเลือกปฏิบัติ เท่านั้น กิจการส่วนใหญ่จึงยังไม่มีการจัดทำเนื่องจากการจัดทำก็มีค่าใช้จ่ายที่สูง

5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี : กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” ผู้วิจัยได้พบประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 2 ด้าน คือ ประโยชน์เชิงการนำไปใช้ (Practical Contributions) และประโยชน์ทางเชิงทฤษฎี (Theoretical Contributions)

การศึกษานี้ทำให้ทราบถึงขอบเขต ลักษณะและปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งจะช่วยให้กิจการประเภทอื่น เช่น บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนสามัญ เป็นต้น นำไปใช้เป็นแนวทางในการแสดงรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของตนเองได้ นอกจากนี้ผลการศึกษายังทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี ซึ่งช่วยเป็นข้อมูลทางเลือกนอกเหนือจากงบการเงินที่ให้ผู้ลงทุนได้ใช้ในการตัดสินใจสำหรับการลงทุนต่อไปในอนาคต ผลการศึกษานี้อาจกระตุ้นหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแล อาทิ คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สภาวิชาชีพการบัญชีในพระราชบัญญัติ และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายหรือมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการในประเทศไทยซึ่งมีผลให้เกิดความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างกิจกรรมและการดำเนินงานของบริษัทกับความคาดหวังของสังคมและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ผลการศึกษายังใช้เป็นฐานข้อมูลให้แก่นักวิจัย อาจารย์และนักศึกษา รวมทั้งผู้สนใจในอนาคต เพื่อเป็นประโยชน์ให้แก่การขยายขอบเขตของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกี่ยวกับประโยชน์ในเชิงทฤษฎี การศึกษานี้มีประโยชน์ในการทดสอบทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย และทฤษฎีสถาบันกับความรับผิดชอบต่อสังคมว่าสามารถอธิบายเหตุการณ์หรือสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้จริงในประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย จากผลการศึกษาการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในครั้งนี้พบว่า ทฤษฎีสถาบันสามารถอธิบายเหตุการณ์การลอกเลียนพฤติกรรมระหว่างองค์กรเพื่อความอยู่รอดขององค์กรหรือเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคมทำให้บริษัทส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96) มีการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งหัวข้อในการรายงานข้อมูล

ส่วนใหญ่ก็รายงานในด้านแรงงานมากกว่าหัวข้ออื่นๆ แต่การศึกษาครั้งนี้พบว่าทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย ไม่ได้มีบทบาทในการกำหนดการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยในอดีตพบว่า ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียสามารถอธิบายการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการได้ เนื่องบริษัทถูกกดดันโดยผู้มีส่วนได้เสีย แต่ในการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทยพบว่าการจัดทำนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการนั้น เป็นเพียงเพื่อสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้จากผลการศึกษาซึ่งพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำมีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูง จากผลลัพธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียไม่สามารถอธิบายบริบทของการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทยที่กำลังพัฒนาอย่างเช่นประเทศไทยได้

5.3 ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดในงานวิจัยเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการเก็บข้อมูล วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล รวมทั้งปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลอื่นๆ ซึ่งสามารถอธิบายเป็นหัวข้อย่อยๆ ได้ดังนี้

สื่อที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ถูกกำหนดเป็นข้อจำกัดของการศึกษาวิจัย เนื่องจาก บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่ได้มีสื่อเพียงประเภทเดียวในการรายงานข้อมูลของกิจการไปสู่ผู้มีส่วนได้เสีย ดังนั้นกิจการจึงจะมีช่องทางการกระจายข้อมูลสู่ภายนอกกิจการ ซึ่งสื่อที่ได้รับความนิยมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ รายงานประจำปี Websites รายงาน 56-1 รายงานการพัฒนายั่งยืนขององค์กร จดหมายและข่าวสารต่างๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตามที่การศึกษาวิจัยเลือกใช้สื่อรายงานประจำปีของบริษัท เนื่องจากรายงานประจำปีเป็นสื่อที่ได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน เป็นสื่อที่กฎหมายกำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนจะต้องจัดทำ และรายงานประจำปีสามารถนำมาประเมิน เปรียบเทียบและวัดได้ง่ายกว่าสื่อชนิดอื่นๆ Wiseman (1982) กล่าวว่ารายงานประจำปีเป็นสื่อหลักในการสื่อสารการดำเนินงานและแผนงานในอนาคตของกิจการสู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อีกทั้งการศึกษางานวิจัยในอดีตที่ผ่านมาพบว่า รายงานประจำปีเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมในการศึกษามากที่สุด

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้อาจเป็นข้อจำกัดของงานวิจัย เนื่องจากถึงแม้ว่าผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยวิธีการนับคำเพื่อคำนวณปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัท แต่การใช้การวิเคราะห์เนื้อหาไม่สามารถพิจารณาคุณภาพของข้อมูลได้ ทำได้เพียงบอกปริมาณการรายงานข้อมูลเท่านั้น อย่างไรก็ตามวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมที่สุดในการทำวิจัยเกี่ยวกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม การรายงานข้อมูลสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้ การใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหายังเป็นวิธีการวิจัยที่โปร่งใสและเป็นวิธีการที่มีลักษณะเป็นวัตถุวิสัย เพราะมีการระบุคุณลักษณะของสิ่งที่จะเจงนั้บ สามารถที่จะยึดหยุ่นในการกำหนดช่วงระยะเวลาการวิจัยได้ มีลักษณะการวิจัยแบบ Unobtrusive Method หรือ Non-Reactive Method คือ ผู้วิจัยไม่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ถูกวิจัย การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นจึงวิธีการที่มีความยึดหยุ่นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับข้อมูลที่ไม่ได้มีการจัดระบบและสุดท้ายคือเป็นวิธีการที่สามารถรวบรวมข้อมูลที่โดยปกติไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลพวกนี้ได้ ง่าย เช่น ภูมิหลังทางสังคมของกลุ่มผู้นำที่มีชื่อเสียง เป็นต้น (แน่งน้อย ย่านวาริ, 2549)

ข้อจำกัดอีกประเด็นหนึ่งของการศึกษาครั้งนี้คือปัจจัยที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์กับปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมถูกจำกัดเพียง 13 ปัจจัย ซึ่งอาจจะมีปัจจัยอื่นๆที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น ทักษะคติของผู้บริหาร และหัวข้อการกำกับดูแลของกิจการ เป็นต้น

5.4 ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาขอบเขต ลักษณะและปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งทดสอบความแตกต่างของปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลกับปริมาณการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี ดังนั้นเพื่อการศึกษาที่ครอบคลุมรายละเอียดของหัวข้อการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยอาจทำการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้เพิ่มเติม ยกตัวอย่างเช่น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการกับผลการดำเนินงานของกิจการ เนื่องจากการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทยยังคงเป็นการรายงานตามความสมัครใจ แต่มีบริษัทจำนวนมาก (ร้อยละ 96 จากงานวิจัยนี้) เลือกรายงานข้อมูล

ดังกล่าว เหตุผลของการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการก็เป็นแนวคิดการศึกษาวิจัยที่น่าสนใจเพื่อทดสอบเหตุจูงใจของบริษัทผ่านผู้บริหารหรือเจ้าของว่าเหตุใดกิจการจึงต้องรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

นอกจากนี้มีการกล่าวว่า การรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทยมีต้นกำเนิดมาจากการกำกับดูแลที่ดีของกิจการ (Good Corporate Governance) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ เช่น จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบภายใน ระดับการศึกษาของผู้บริหาร ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการบริหารกิจการ เป็นต้น กับปริมาณการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2554). *มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแนวทางการรับผิดชอบต่อสังคม มาตรฐานเลขที่ มอก.26000*. ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2555. จาก <http://www.csri.or.th>.
- จอมขวัญ รัชตะววรรณ. (2549). *การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ การวิจัยเชิงประจักษ์: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาย โปธิสิตา. (2549). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้ง.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2551). *พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4)*. ค้นเมื่อ 02 พฤษภาคม 2555, จาก www.set.or.th.
- ทิพย์วรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2554). *ทฤษฎีองค์การ : การพัฒนาและความท้าทายในอนาคต*. ค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2555, จาก www.Scribd.com
- แน่นน้อย ย่านวารี. (2549). *การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ*. ค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2555, จาก <http://ahph9thi.gotoknow.org>.
- นิตยา วงศ์กันันท์วัฒนา. (2547). *การเปรียบเทียบขนาดของการเปิดเผยข้อมูลนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. *วารสารบริหารธุรกิจ ฉบับที่ 103 (กรกฎาคม-กันยายน)*, 15-36.
- บุญทริกา ไจกระจำง. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของเครื่องมือทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประชาชาติธุรกิจ. (ม.ป.ป.). *เสียงสะท้อนจากธุรกิจ(นำร่อง) ISO 26000 โอกาสหรืออุปสรรค*. ค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2555, จาก www.csr.imageplus.co.th.

ประชาชาติธุรกิจ.(2553).รูปแบบเศรษฐกิจที่เอื้อ CSR [ฉบับอิเล็กทรอนิกส์]. ค้นเมื่อ 28 มิถุนายน 2555, จาก <http://prachachat.net>.

พุกษา พิงจิตต์ประไพ. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง*. บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พิชิต เทพวรรณ. (พฤษภาคม 2554). บทบาทความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจในการจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมภายในองค์กร. *วารสารบริหารธุรกิจ นิต้า*, 126-138.

พิพัฒน์ นนทนาธรณ์. (2553). *การจัดการความรับผิดชอบต่อสังคม ขององค์กร การสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน*. นนทบุรี: บริษัท ซิงค์บิยอนด์ บั๊คส์ จำกัด.

มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ(ISO14001). (2551). ค้นคว้าเมื่อ 5 มิถุนายน 2555, จาก <http://www.anav.co.th>.

สถาบันไทยพัฒน์. (2552). *6 ทิศทาง CSR ปี 2552*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.

สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม. (2555). *แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ*. ค้นเมื่อ มิถุนายน 2555, จาก <http://www.csri.or.th>.

สถาบันธุรกิจเพื่อสังคมสื่อออนไลน์. (2555). Sustainability Reporting คืออะไร. ค้นเมื่อ พฤษภาคม 2555, จาก www.csri.or.th/knowledge/sustainability-report-standard-guidelinr/776.

สถณี อาชวานันท์กุล. (2555). *สวมวิญญาณนักเศรษฐศาสตร์*. ค้นเมื่อ 12 มกราคม 2555, จาก www.Fringer.org.

- เมธาวี รักษาสุข. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรกับการวัดมูลค่าองค์กร โดยใช้มูลค่าทางการตลาดโดยเฉลี่ย (AMV) และมูลค่าทางการตลาดส่วนเพิ่ม (EMV) กรณีศึกษา: บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *บทความวิจัยวารสารวิชาชีพบัญชี*, 7(18), 43-52.
- มัทนชัย สุทธิพันธุ์. (2555). การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท : กรณีศึกษาบริษัทขนาดใหญ่ 50 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ ปีที่ 34 เม.ย.-มิ.ย. 55*, 47-67.
- อนันตชัย ยุธประดม. (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2550). CSR จากแนวคิดสู่วิถีปฏิบัติ. *Productivity World*, 25-30.
- อลิสรา ผลาวรรณ. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย*.
- อังคณา อรินไพบุณย์. (2548). การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การค้นคว้าแบบอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัญญา ชันชวิทย์, ศิลปพร ศรีจันทเพชร, และ เดือนเพ็ญ จันทร์ศิริศรี. (2552). *การกำกับดูแลเพื่อสร้างมูลค่ากิจการ (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- อำพล นววงศ์เสถียร. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการเติบโตที่ยั่งยืนของธุรกิจครอบครัวในตลาดหลักทรัพย์ไทย. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 50 ฉบับที่ 1/2553*, 29-58.

ภาษาอังกฤษ

- Balal, A. R. (2000). Environmental reporting in developing countries: empirical evidence from Bangladesh. *Eco-Management and Auditing*, 7(3) , 114-121.
- Bob, T. (2012). *Corporate Governance Principles, Policies, and Practices*. United Kingdom: Oxford University Press.
- Brammer, S., & Pavelin, S. (2006, (September/October)). Voluntary Environmental Disclosures by Large UK Companies. *Journal of Business Finance & Accounting*, 33(7-8), 1168-1188.
- Camfferman, K., & Cooke, T. E. (2002, January). An analysis of disclosure in the annual reports of UK and Dutch companies. *Journal of International Accounting Research*, 1(3-31).
- Carroll, A., & Bucholtz, A. (2006). *Business and Society: Ethics and Stakeholder Management*. USA: Thomson South-Western.
- Centero, M. (2005). Processes of Institutionalization. *INTERNATIONAL JOURNAL OF KNOWLEDGE, CULTURE AND CHANGE MANAGEMENT* .
- Cheung, Y. L., Weiqiang, Ahn, H.-J., & Zhang, Z. (2010). Does Corporate Social Responsibility Matter in Asian Emerging Markets? *Journal of Business Ethics*, 92 , 401-413.
- Choi, J. (1999). An investigation of the initial voluntary environmental disclosures made in Korean semi-annual financial reports. *Pacific Accounting Review*, 11(1) , 73-102.
- Cormier, D., & Gordon, I. (2001). An examination of social and environmental reporting strateies. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 14(5) , 587-616.

- Corregan, B. H., & Salazar, J. D. (2006). Taking Friedman Seriously: Maximizing Profits and Social Performance. *Journal of Management Studies* , Vol.43 NO.1, 75-91.
- Deegan, C. (2001). *Financial Accounting Theory*. Roseville, NSW: McGraw-Hill Book Company Australian Pty Limited.
- Deegan, C., & Gordon, B. (1996). A study of the environmental disclosure practices of Australian corporations. *Accounting and Business Research*, 26(3) , 187-199.
- Donaldson, T., & Preston, L. E. (1995). The Stakeholder Theory of the Corporation: Concepts, Evidence, and Implications. *The Academy of Management Review*, 20(1), 65-91.
- Gray, R., Collison, D., & Bebbington, J. (1998). *Environmental and social accounting and reporting*. London: ICAEW.
- Hackston, D., & Milne, M. (1996). Some determinants of social and environmental disclosures in New Zealand companies. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 9(1) , 77-108.
- Husted, B., & De Jesus Salazar, J. (2006). Taking Friedman seriously: maximizing profits and social performance. *Journal of Management Studies* , 75-91.
- Iin, M. (2011). Communicating Corporate Social Responsibility Activities to Public : The study of Website Publication of Indonesian Companies. *Society of Interdisciplinary Business Research*. Social Science Research Network. Social Science Research Network. 1-18.
- Iu, J., & Batten, J. (2001). The implementation of OECD corporate governance principles in post-crisis Asia. *The Journal of Corporate Citizenship*, Winter 2001 , 47-62.
- Joshi, P. L., & Gao, S. S. (2009). Multinational corporate social and environmental disclosures (CSED) on websites. *International Journal of Commerce & Manage*, 19(1) , 27-44.

- Kolk, A., Walhain, S., & Wateringen, S. (2001). Environmental reporting by the Fortune Global 250: exploring the influence of nationality and sector. *Business Strategy and the Environment*, *10(1)* , 15-28.
- Krejcie, R., & Morgan, D. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Measurement*, *30* , 607-610.
- Mahadeo, J. & Oogarah-Hanuman, V. (2011). A Longitudinal Study of Corporate Social Disclosures in a Developing Economy. *Springer Science+Business Media B.V.*
- McWilliams, A. S., & Wright, P. (2006). Corporate social responsibility: Strategic implications of Management Studues. *Journal of Management Studies* , *43*, 1-18.
- Montgomery, & Sinclair. (2000). Agency Problems in Large Family Business Groups. *entrepreneurship Theory and Practice*. Summer , 367-382.
- Newson, M., & Deegan, C. (2002). Global expectations and their association with corporate social disclosure practics in Australia, Singapore, and South Korea. *The International Journal of Accounting*, *37* , 183-213.
- Nik Ahmad, N., & Sulaiman, M. (2004). Environmental Disclosures in Malaysian Annual Reports: A Legitimacy Theory Perspective . *The International Journal of Commerce and Management*, *14(1)* , 44-58.
- Patten, D. (1992). Intra-industry environmental disclosures in response to the Alaskan oil spill: a note on legitimacy theory. *Accounting, Organizations and Society*, *17(5)* , 471-475.
- Ratanajongkol, S., Davey, H., & Low, M. (2006). Corporate social reporting in Thailand, the news is all good and increasing. *Qualitative Research in Accounting & Management*, *3(1)* , 67-83.

- Razeed, A., Hancock, P., Tower, G., & Taplin, R. (2004). An overview of environmental disclosure practices of US resource companies: hard copy versus internet reporting. *Asian Academic Accounting Association*. Bangkok.
- Rizk, R., Dixon, R., & Woodhead, A. (2008). Corporate social and environmental reporting: a survey of disclosure practices in Egypt. *SOCIAL RESPONSIBILITY JOURNAL* , 4(3), 306-323.
- Secci, D. (2005). The Italian experience in social reporting: an empirical analysis. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 13 , 135-149.
- Spiller, R. (2000). Ethical Business and Investment: A Model for Business and Society. *Journal of Business Ethics* , 27(1-2), 149-160.
- Suttipun, M. (2012). Triple Bottom Line Reporting in Annual Reports: A Case Study of Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand (SET). *Asian Journal of Finance & Accounting* , 4 (1), 69-92.
- Tagesson, T. B., V., B., & P&Colin, S. (2009). what explains the extent and content of social and environmental reporting in Swedish listed corporations. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 16 , 352-364.
- Tai, B., Au-Yueng, P. K., Kwok, M., & Lau, L. (1990). Non-compliance with disclosure requirements in financial statement: the case of Hong Kong companies. . *The International Journal of Accounting*, 25(4) , 540-557.
- Tolbert, P. S., & Zucker, L. G. (1983). Institutional sources of change in the formal structure of organizations: The diffusion of civil service reform.

Wanderley, L. S., Lucian, R., Farache, F., & Sousa Filho, J. M. (2008). CSR Information Disclosure on the Web : A context-Based Approach Analysing the Influence of Country of Origin and Industry Sector. *Journal of Business Ethics* (82) , 369-378.

Wiseman, J. (1982). An evaluation of environmental disclosures made in corporate annual reports. *Accounting, Organization and Society*, 4(1) , 123-133.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. New York: 3 rd ed.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อบริษัทที่ใช้ในการศึกษา

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
01	บริษัท อกริเพียวโฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
02	บริษัทห้องเย็นเอเซีย ซีฟู๊ด จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
03	บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
04	บริษัทฟู๊ดแอนด์ดริ้งส์ จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
05	บริษัท น้ำตาลครบุรี จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
06	บริษัท ลำสูง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
07	บริษัท ไมเนอร์อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
08	บริษัท เพรซิเดนทึ่เบเกอร์ จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
09	บริษัทเพรซิเดนทึ่ไรซ์โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
10	บริษัท เอสแอนด์ พีซินดิเคท จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
11	บริษัท ไทยเทพรส จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
12	บริษัท เสริมสุข จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
13	บริษัท สุรพลฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
14	บริษัททรอปิคอลแคนนิง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
15	บริษัทไทยเพรซิเดนทึ่ฟู๊ดส์ จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
16	บริษัทไทยรับเบอร์ลาเท็กซ์คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
17	บริษัท ไทยยูเนียนโพรเชน โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
18	บริษัท น้ำมันพืชไทย จำกัด (มหาชน)	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
19	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากรและพลังงาน
20	บริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากรและพลังงาน
21	บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากรและพลังงาน
22	บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากรและพลังงาน

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
23	บริษัท ลานนาวีเซอร์สเซส จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากรและพลังงาน
24	บริษัท เอ็ม ดี เอ็กซ์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากรและพลังงาน
25	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากรและพลังงาน
26	บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากรและพลังงาน
27	บริษัท สยามแก๊ส แอนด์ปิโตรเคมีคัลส์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากรและพลังงาน
28	บริษัท ไทย แคปปิตอลคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากรและพลังงาน
29	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากรและพลังงาน
30	บริษัท น้ำประปาไทย จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากรและพลังงาน
31	บริษัท บลิส-เทล จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
32	บริษัท เอลต้าอิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
33	บริษัท โทเทิลแอนด์เซ็คคอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
34	บริษัท อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
35	บริษัท อินเตอร์เนชั่นเนลเอนจิเนียริง จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
36	บริษัท เจมาร์ท จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
37	บริษัท จัสมินอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
38	บริษัท มูราโมโตอิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
39	บริษัท เมโทรซิสเต็มส์คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
40	บริษัท สามารถเทลคอม จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
41	บริษัท เอสไอเอสดีสทริบิวชั่น จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
42	บริษัท อินเทอร์เน็ต ประเทศไทย จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
43	บริษัท ทีมพีริซิชัน จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
44	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
45	บริษัท ทูร์คอร์ดอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
46	บริษัท ทีทีแอนด์ที จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
47	บริษัท ทีดับบลิวแซดคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	เทคโนโลยี
48	บริษัท อะมานะฮ์ลิซซิง จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
49	บริษัทหลักทรัพย์ เอเชียพลัส จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
50	บริษัท ศรีอยุธยา แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
51	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
52	บริษัทเงินทุน กรุงเทพธนาทร จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
53	บริษัท บางกอกสหประกันภัย จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
54	ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
55	บริษัทหลักทรัพย์ โนมูระ พัฒนสิน จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
56	บริษัท ตะวันออกพาณิชย์ลีสซิ่ง จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
57	บริษัทหลักทรัพย์ ฟินันเซีย ไซรัส จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
58	บริษัท ไอเอฟเอสแคปปิตอล (ประเทศไทย) จำกัด(มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
59	ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
60	บริษัท กรุงไทยคาร์เร้นท์แอนด์ลีส จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
61	บริษัทหลักทรัพย์ เคจีไอ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
62	บริษัท แอลเอชไฟแนนซ์เชียล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
63	บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน เอ็มเอฟซี จำกัด(มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
64	บริษัท นำสินประกันภัย จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
65	บริษัทหลักทรัพย์ โอเอสเค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
66	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
67	บริษัท ไทยพาณิชย์สามัคคีประกันภัย จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
68	บริษัท ทุนธนาชาติ จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
69	บริษัท ไทยประกันภัย จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
70	บริษัท ทีสโก้ไฟแนนเชียลกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
71	ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
72	บริษัทหลักทรัพย์ ยูบีเคซีเอียน จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
73	บริษัทหลักทรัพย์ ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจการเงิน
74	บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)	บริการ

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
75	บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)	บริการ
76	บริษัท อมรินทร์พรีนติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)	บริการ
77	บริษัท อควา คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
78	บริษัท เอเชียซอฟท์คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
79	บริษัท ทางด่วนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	บริการ
80	บริษัท กรุงเทพคู่มือวิชาการ จำกัด(มหาชน)	บริการ
81	บริษัท โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
82	บริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	บริการ
83	บริษัท บีทีเอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
84	บริษัท แคลิฟอร์เนีย ว้าวเอ็กซ์พีเรียนซ์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
85	บริษัท เชียงใหม่รามธุรกิจการแพทย์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
86	บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
87	บริษัท เทพธานีกรีฑา จำกัด (มหาชน)	บริการ
88	บริษัท คณิตธานี จำกัด (มหาชน)	บริการ
89	บริษัท โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด (มหาชน)	บริการ
90	บริษัท ดี เอรಾವัน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	บริการ
91	บริษัท แกรนด์แอสเสท โฮเทลส์แอนด์พรอพเพอร์ตี้จำกัด (มหาชน)	บริการ
92	บริษัท โฮมโปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
93	บริษัท ไอที ซิตี้ จำกัด (มหาชน)	บริการ
94	บริษัท ไลฟ์ อินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	บริการ
95	บริษัท ลาภาน้ำ รีสอร์ทแอนด์ โฮเทล จำกัด (มหาชน)	บริการ
96	บริษัท เมเจอร์ ซินีเพล็กซ์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	บริการ
97	บริษัท แมนดารินโฮเต็ล จำกัด (มหาชน)	บริการ
98	บริษัท ประกิต โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
99	บริษัท โปสต์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)	บริการ

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
100	บริษัท พีริเชียส ชิปปิ้ง จำกัด (มหาชน)	บริการ
101	บริษัท อาร์ ซี แอล จำกัด (มหาชน)	บริการ
102	บริษัท สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	บริการ
103	บริษัท สยามสปอร์ตซินดิเคท จำกัด (มหาชน)	บริการ
104	บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)	บริการ
105	บริษัท ที.เค.เอส. เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	บริการ
106	บริษัท ตงฮั่ว คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
107	บริษัท ไทยซูการ์เทอร์มินัล จำกัด (มหาชน)	บริการ
108	บริษัท โทริเซนไทย เอเยนต์ซีส์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
109	บริษัท เวฟ เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
110	บริษัท วินโดสท์อินดัสเทรียล พาร์ค จำกัด (มหาชน)	บริการ
111	บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนต์ จำกัด (มหาชน)	บริการ
112	บริษัท อ่าปีโก ไฮเทค จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
113	บริษัท เอ.เจ.พลาสติก จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
114	บริษัท เอเชียพีซีซี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
115	บริษัท แคปปิตอล เอ็นจิเนียริง เน็ตเวิร์ค จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
116	บริษัท ซีดีสตีล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
117	บริษัท จรุงไทยไวร์แอนด์เคเบิล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
118	บริษัท ฟรุททาว เมททัล (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
119	บริษัท จี สตีล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
120	บริษัท ฮั่วฟง รับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
121	บริษัท โปสโค-ไทยน็อกซ์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
122	บริษัท อินโดรามา เวนเจอร์ส จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
123	บริษัท กุลธรเคอร์บี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
124	บริษัท มิลล์คอนสตีลอินดัสทรีส์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
125	บมจ เอ็นอีพี อสังหาริมทรัพย์ และอุตสาหกรรม	สินค้าอุตสาหกรรม

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
126	บริษัท แปซิฟิกไพพ์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
127	บริษัท พัฒน์กล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
128	บริษัท เพิ่มสินสตีลเวคส์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
129	บริษัท โพลีเพ็คซ์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
130	บริษัท สามชัย สตีลอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
131	บริษัท สมบูรณ์ แอ็ดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
132	บริษัท อลูคอน จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
133	บริษัท เอส. แพ็คแอนด์พรีนท์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
134	บริษัท ศูนย์บริการเหล็กสยาม จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
135	บริษัท ไทยคาร์บอนแบล็ค จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
136	บริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
137	บริษัท อุตสาหกรรมผ้าเคลือบพลาสติกไทย จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
138	บริษัท ไทยฟิล์มอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
139	บริษัท ไทยแลนด์ไอออนเวคส์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
140	บริษัท อุตสาหกรรมถังโลหะไทย จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
141	บริษัท ไทยโพลีอะคริลิก จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
142	บริษัท ไทยบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
143	บริษัท ไทยรุ่งยูเนี่ยนคาร์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
144	บริษัท ไทยยูนิคคอยล์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
145	บริษัท ไทยจ๊วนเมทัล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
146	บริษัท ยูเนี่ยนพลาสติก จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
147	บริษัท วินิไทย จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
148	บริษัท เอเชีย เมทัลจำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
149	บริษัท บางกอกไนลอนจำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
150	บริษัท คอมพาสส์อินดัสตรี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
151	บริษัท ซี.พี.แอล.กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
152	บริษัท ดีเอสจี อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
153	บริษัท ไอ.ซี.ซี. อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
154	บริษัท อินเทอร์เน็ต ฟาร์อีสท์ วิศวกรรม จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
155	บริษัท ลักกี้เท็กซ์ (ไทย) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
156	บริษัท โอ ซี ซี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
157	บริษัท แพรนด้าจิวเวลรี่ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
158	บริษัท ร็อกเวธิ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
159	บ.เอสแอนด์ เจ อินเทอร์เน็ตประเทศไทย เอนเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
160	บริษัท ซาบีน่า จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
161	บริษัท ศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
162	บริษัท ชนไทยอุตสาหกรรมถลุงมือยาง จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
163	บริษัท ไทยเรยอน จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
164	บริษัท โรงงานผ้าไทย จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
165	บริษัท ยูเนียนอุตสาหกรรมสิ่งทอ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
166	บริษัท ไทยวาโก้ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุปโภคบริโภค
167	บริษัทเอเชียนพรีอเพอร์ตีดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
168	กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์บางกอก	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
169	บริษัท บางกอกแลนด์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
170	บริษัท บ้านร็อคคาร์เด็น จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
171	บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
172	บริษัท คริสเตียนีและนิลเสน (ไทย) จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
173	บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
174	บริษัท ดีคอนโปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
175	บริษัท ผลิตภัณฑ์ตราเพชร จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
176	กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์และสิทธิการเช่าอุตสาหกรรม	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
177	บริษัท อีสเทอร์น สตาร์ เรียวเอสเตท จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
178	บริษัท เจนเนอรัล เอนจิเนียริง จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
179	บริษัท แกรนด์คาแนล แลนด์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
180	บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
181	บริษัท กฤษดามหานคร จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
182	บริษัท เคปเปล ไทย พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
183	บริษัท ลิลิตพร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
184	บริษัท แลนด์เอนด์เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
185	บริษัท ลิฟวิ้งแลนด์ แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
186	บริษัท เอ็ม บี เค จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
187	บริษัท เมเจอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
188	บริษัท มั่นคงเคหะการ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
189	บริษัท นวนคร จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
190	บริษัท โนเบิล ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
191	บริษัท อนุศาสน์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
192	บริษัท เนาวัฒน์พัฒนาการ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
193	บริษัท พร็อพเพอร์ตี้เพอร์เฟกต์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
194	บริษัท เพาเวอร์ไลน์ เอนจิเนียริง จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
195	บริษัท ปรีชากรู๊ป จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
196	บริษัท พฤษา เรียวเอสเตท จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
197	บริษัท ควอลิตี้เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
198	บริษัท รสาพร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
199	บริษัท โรแวล ซีรามิค อุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ลำดับ	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
200	บริษัท สวนอุตสาหกรรมโรจนะ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
201	บริษัท เอสซี แอสเสท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
202	บริษัท อารียา พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
203	บริษัท ทักษิณคอนกรีต จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
204	บริษัท เสนาดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
205	บริษัท แสนสิริ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
206	บริษัท สุภาลัย จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
207	บริษัท ซีโน-ไทย เอ็นจิเนียริ่งแอนด์คอนสตรัคชั่นจำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
208	บริษัท เอสทีพี แอนด์ ไอ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
209	บริษัท ชินเท็ค คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
210	บริษัท อุตสาหกรรมพรมไทย จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
211	บริษัท ไทคอน อินดัสเทรียล คอนเน็คชั่น จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
212	กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ไทยอินดัสเทรียล 1	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
213	กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ที่พาร์คโลจิสติกส์	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
214	บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
215	บริษัท โตโย-ไทย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
216	บริษัท สหโมเสคอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
217	บมจ.ยูนิค เอ็นจิเนียริ่งแอนด์ คอนสตรัคชั่น	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
218	กองทุนรวมสิทธิการเช่าอสังหาริมทรัพย์เออร์บานา	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
219	บริษัท ยูนิ เวนเจอร์ จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
220	บริษัท วนชัย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ภาคผนวก ข. แบบเก็บข้อมูลการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

แบบเก็บข้อมูล ส่วนที่ 1: แบบเก็บข้อมูลพื้นฐานของบริษัท

1. ชื่อบริษัท..... ชื่อย่อ(รหัส).....
2. อายุของกิจการ (จำนวนปี).....
3. สินทรัพย์รวม(ล้านบาท).....
4. ยอดขายรวม (ล้านบาท)..... อัตรากำไรสุทธิ(%).....
5. อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE)..... อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA).....
6. สภาพคล่องของกิจการ (เท่า).....
7. อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า).....
8. ลักษณะของอุตสาหกรรม ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ
9. ลักษณะของการถือหุ้น ถือครองหุ้นส่วนใหญ่โดยภาครัฐบาล ถือครองหุ้นส่วนใหญ่โดยภาคเอกชน
10. ประเทศผู้ก่อตั้ง ประเทศพัฒนา ประเทศกำลังพัฒนา
11. ประเภทสำนักงานสอบบัญชี Big 4 Non Big 4
12. ลักษณะของกิจการ กิจการแบบธุรกิจครอบครัว กิจการที่ไม่ใช่ธุรกิจครอบครัว
13. การจัดทำมาตรฐาน ISO 14001 จัดทำ ไม่จัดทำ
14. การจัดทำมาตรฐาน ISO 26000 จัดทำ ไม่จัดทำ
15. รางวัลจดทะเบียนดีเด่นด้านความ
รับผิดชอบต่อสังคม เคยได้รับรางวัล ไม่เคยได้รับรางวัล

แบบเก็บข้อมูล ส่วนที่ 2: แบบเก็บการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ			
ลำดับ	หัวข้อหลัก	หัวข้อย่อย	จำนวนคำ
1	ด้านแรงงาน	1.1 นโยบายทั่วไปด้านแรงงาน	
		1.2 ผลประโยชน์พนักงาน/ค่าจ้างและรางวัล	
		1.3 คณะกรรมการชุดใดมีส่วนรับผิดชอบของพนักงาน	
		1.4 การอบรมและพัฒนาบุคลากรของบริษัท	
		1.5 นโยบายการวางแผนอาชีพ	
		1.6 โครงการช่วยเหลือพนักงาน	
		1.7 การส่งเสริมสุขภาพ	
		1.8 อัตราการการหมุนเวียนพนักงาน	
		1.9 นโยบายความมีส่วนร่วมของพนักงาน	
		1.10 นโยบายการเสริมสร้างความสามัคคีและความผูกพันของบุคลากรในบริษัท	
		1.11 สิทธิในการเข้าร่วมและจัดตั้งองค์กรทางด้านแรงงาน/สหภาพแรงงาน	
		1.12 นโยบายการจ้างงานอย่างเป็นธรรม	
		1.13 การปลดเกษียณ	
		1.14 นโยบายด้านสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม	
		1.15 สวัสดิการพนักงาน/ครอบครัว	
		1.16 การสื่อสารต่อพนักงาน	
		1.17 นโยบายความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน	
		1.18 สัญญาจ้างงานชั่วคราว	
		1.19 นโยบายอื่นๆด้านแรงงาน	
รวมจำนวนคำในการเปิดเผยหัวข้อด้านแรงงาน			

ลำดับ	หัวข้อหลัก	หัวข้อย่อย	จำนวนค่า
2	ด้านผู้บริโภคร	2.1 นโยบายทั่วไปด้านผู้บริโภคร	
		2.2 การติดต่อสื่อสารถึงผู้บริโภคร	
		2.3 ความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์	
		2.4 สิทธิของผู้บริโภคร	
		2.5 สิทธิพิเศษสำหรับผู้บริโภคร	
		2.6 นโยบายเกี่ยวกับผู้บริโภครด้านอื่นๆ	
รวมจำนวนค่าในการเปิดเผยข้อมูลด้านผู้บริโภคร			
3	ด้านสิ่งแวดล้อม	3.1 นโยบายการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม	
		3.2 การศึกษาถึงการดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
		3.3 การตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบายสิ่งแวดล้อม	
		3.4 การดำเนินงานตามนโยบาย ISO 14001	
		3.5 ระบบการจัดการของเสียและการแปรรูป	
		3.6 การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อลดระดับของเสียหรือเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม	
		3.7 การนำแนวคิดด้านการจัดการพลังงานมาปรับปรุงใช้ในบริษัท	
		3.8 กิจกรรมการส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	
		3.9 ทัศนคติป้องร้องและการดำเนินคดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	
		3.10 นโยบายอื่นๆ เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม	
รวมจำนวนค่าในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม			

ลำดับ	หัวข้อหลัก	หัวข้อย่อย	จำนวนค่า
4	ด้านสังคมและชุมชน	4.1 นโยบายทั่วไปด้านสังคมและชุมชน	
		4.2 สุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน	
		4.3 นโยบายความมีส่วนร่วมในชุมชน	
		4.4 ความสัมพันธ์ต่อชุมชน	
		4.5 การลงทุนในสังคมและการบริจาค	
		4.6 นโยบายอื่นๆ เกี่ยวกับสังคมและชุมชน	
รวมจำนวนค่าในการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและชุมชน			
5	ด้านการดำเนินงาน อย่างเป็นธรรม	5.1 นโยบายต่อต้านการทุจริต	
		5.2 การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบและข้อกำหนดของ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง	
		5.3 การแข่งขันอย่างเป็นธรรม	
		5.4 การเคารพต่อสิทธิในทรัพย์สิน	
		5.5 การเคารพต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของลูกค้าหรือคู่ค้า	
		5.6 การปฏิบัติต่อคู่ค้าทุกรายด้วยความเสมอภาคและยุติธรรม	
		5.7 การปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่อย่างเป็นธรรมและปฏิบัติตามเงื่อนไข ข้อสัญญา	
รวมจำนวนค่าในการเปิดเผยข้อมูลด้านการดำเนินงานอย่างเป็นธรรม			
รวมจำนวนค่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการทุกด้าน			

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นางสาวนฤมล สิทธิเดช	
รหัสประจำตัวนักศึกษา	5410521315	
วุฒิการศึกษา		
วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี)	มหาวิทยาลัยทักษิณ	2552

ตำแหน่งงานและสถานที่ทำงาน

พนักงานบัญชี

สำนักงานเอี่ยมการบัญชีและทนายความ

51/69-70 ถนนพระบรมมีสายกะทู้-ป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต 83120

ผลงานการตีพิมพ์/ผลงานทางวิชาการ

นฤมล สิทธิเดช. (2556, 25 พฤษภาคม). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี: กรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารและกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและพลังงาน. การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารจัดการ ครั้งที่ 5 ประจำปี 2556, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นฤมล สิทธิเดช. (2555, 26 พฤษภาคม). ปัจจัยที่มีผลกระทบท่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี: กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารจัดการ ครั้งที่ 4 ประจำปี 2555, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.